

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง
เมืองโกสอนพรวิหาร แขวงสะหวันนะเขต
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2560

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง
เมืองโกสอนพรวิหาร แขวงสะหวันนะเขต
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง
เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

SOUVANNALY XAYASEUN

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.จิระชัย ยมเกิด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.วินิตรา ลีละพัฒนา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประธานอาจารย์ประจำหลักสูตร

(อาจารย์ ดร.กীরติ ตระการศิริวานิช)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เม่งอำพัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ชื่อผู้เขียน	Mr.Souvannaly Xayaseun
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.จิระชัย ยมเกิด

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง 3) ระบุระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง และ 4) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง การทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่มีหน้าที่ในการดูแลเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในบ้านธาตุอิงฮัง เช่น คณะบริหารการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และพนักงานแผนกแลกเปลี่ยน วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต และการทำวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผ่านการทดสอบความตรงในเนื้อหาและทดสอบความเชื่อมั่น ผลการทดสอบความเชื่อมั่นด้านความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมมีค่าเท่ากับ 0.931 และการมีส่วนร่วมมีค่าเท่ากับ 0.958 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านธาตุอิงฮัง จำนวน 190 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประมวลทางสถิติด้วยโปรแกรมการวิเคราะห์ทางสถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในบ้านธาตุอิงฮัง อาทิ พระธาตุอิงฮัง ประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ประเพณีอันหลากหลาย ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ รวมถึงวิถีชีวิตของประชาชนเช่น บุญเฉลิมฉลองพระธาตุอิงฮัง พิธีกรรมเลี้ยงบ้าน หรือผีมะเหสหลักคุณ และงานบุญประเพณีทั้งสิบสองเดือน

ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรสแล้ว วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพเกษตรกร (ทำนา) และรายได้สุทธิต่อเดือนระหว่าง 3,001- 6,000 บาทต่อเดือน ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี ผลการศึกษาการมีส่วนร่วม ของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับที่ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการดำเนินการ จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการรับผลประโยชน์จำแนก ตามรายได้ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัยสภาพแวดล้อม, การมีส่วนร่วม, การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่าง
ยั่งยืน

Title	Sustainable Cultural Tourism Management of the That Ing Hang Village, Kaysonphomvihane District, Savannakheth Province, Lao People's Democratic Republic
Author	Mr. Souvannaly Xayaseun
Degree	Master of Arts in Tourism Development
Advisor Committee Chairperson	Dr. Jirachai Yomkerd

ABSTRACT

The objectives of this study qualitative and quantitative were to: 1) make a survey on cultural tourism resources in That Ing Hang village, Kaysonphomvihane district, Savannakhet province, Lao PDR, 2) analyze people opinions about environmental factors on sustainable cultural tourism management in That Ing Hang village, 3) indicate a level of people participation in sustainable cultural tourism management and 4) compare a level of people participation in sustainable cultural tourism management of That Ing Hang village. Interview (Qualitative data) was conducted with concerned personal taking care of tourism management in the That Ing Hang village. e.g. cultural tourism executives and press conference section personnel. For quantitative data, a set of questionnaires (with a reliability value at 0.931 and 0.958 for people opinions about environmental factors and people participations, respectively) was used for data collection administered with 190 persons living in That Ing Hang village. Obtained data were analyzed by using The Statistical Package for the Social Sciences Program. Results of the study were as follows:

Cultural tourism resources in That Ing Hang village, included Ing Hang pagoda, historical background of the village, diverse traditions which were unique, and way of life of local people. Findings showed that most of the key informants were male, 41-50 years old, married, elementary school graduates, rice farmers and their net income per month was 3,000 - 6,000 baht. As a whole, the respondents had a

moderate level of their opinions about environmental factors on sustainable cultural tourism management in terms of 5 aspects: 1) economy, 2) society, 3) culture, 4) environment, and 5) technology. As a whole, people participation in the management of sustainable cultural tourism was also found at a moderate level in terms of the 5 aspects. Besides, it was found that sex, age, educational attainment, occupation, and monthly income had no statistically significant difference at 0.05 of an effect on the people participation.

Regarding people participation in decision-making, based on sex, age, marital status, occupation, and income, there was statistically significant difference at 0.05. For project implementation based on occupation, and benefit sharing, it was found the respondents participated in the activities at a difference level with a statistical significance level at 0.50

Keywords: environmental factors, participation, sustainable cultural tourism management

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของอาจารย์ ดร.จิระชัย ยมเกิด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำปรับปรุงแก้ไขตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา และอาจารย์ ดร.วินิตรา ลีละพัฒนา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความกรุณาในการแนะนำและชี้แนวทางการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต พร้อมด้วยคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยว และประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ให้ความร่วมมือและเอื้อเฟื้อข้อมูลเอกสารประกอบการทำวิจัย ทั้งอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลในแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้ลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะพัฒนาการท่องเที่ยวทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้วิชาการต่างๆแก่ข้าพเจ้า รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่ให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้องของผู้วิจัยที่เฝ้าทำกำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา รวมถึง ขอขอบพระคุณกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนทุนการศึกษา (ทุนรัฐบาลไทย) แก่ข้าพเจ้า ซึ่งทำให้การศึกษาของข้าพเจ้าสำเร็จตามเป้าหมาย

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และผู้ที่มีความสนใจไม่มากนัก

Souvannaly Xayaseun

ตุลาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ค
ABSTRACT.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
สารบัญตารางภาคผนวก.....	๗
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ปัญหาในการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
ภาคสรุป.....	36
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	38

สมมุติฐานการวิจัย	39
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	40
สถานที่ดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การทดสอบเครื่องมือ.....	44
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	47
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	48
ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง.....	48
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลภายในบ้านธาตุอิงฮัง	63
ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง	69
ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง	82
ข้อมูลการเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง.....	96
สมมุติฐานในการวิจัย.....	97
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผล.....	119
ข้อเสนอแนะ	129

บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก แบบสอบถามของการวิจัย	133
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	145
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย.....	150
ประวัติผู้วิจัย.....	151

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ให้ข้อมูลภายในบ้านธาตุอิงฮัง.....	67
2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง.....	70
3 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง.....	77
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง.....	83
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง.....	89
6 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามเพศ.....	98
7 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามอายุ.....	100
8 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามอายุ โดยเปรียบเทียบรายคู่ ในด้านการตัดสินใจ.....	101
9 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามสถานภาพ.....	103
10 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามสถานภาพ โดยเปรียบเทียบรายคู่ ในด้านการตัดสินใจ.....	104
11 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	106
12 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามอาชีพ.....	108
13 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามอาชีพ โดยเปรียบเทียบรายคู่ ในด้านการตัดสินใจ.....	109
14 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามอาชีพ โดยเปรียบเทียบรายคู่ ในด้านการดำเนินการ.....	110
15 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	112

16 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยเปรียบเทียบรายคู่
 ในด้านการตัดสินใจ..... 113

17 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยเปรียบเทียบรายคู่
 ในด้านการดำเนินการ 114

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 พื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย.....	51
2 ลักษณะพระธาตุอิงฮัง	52
3 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่บ้านธาตุอิงฮัง.....	61
4 ประเพณีบ้านธาตุอิงฮัง.....	62

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

- 1 แสดงผลค่าความเชื่อมั่น (reliability) เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 151
- 2 การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน..... 153

บทที่ 1

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในยุคปัจจุบันหลายประเทศในโลกได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติของประเทศตนเอง ทั้งนี้ก็เพราะว่า การท่องเที่ยวได้สร้างรายรับเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ ส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการโรงแรม ธุรกิจบริการอาหาร การขนส่ง การขายของที่ระลึก ฯลฯ ส่งเสริมการลงทุนในการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สนามบิน ท่าเรือ การคมนาคม ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ สร้างงานให้กับประชาชนท้องถิ่น (แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวง สหวันนะเขต, 2558 : 12)

องค์การการท่องเที่ยวโลก หรือ UNWTO ได้รายงานจำนวนนักท่องเที่ยวโลกตลอดทั้งปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนสูงถึง 1.184 พันล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 จากปี พ.ศ. 2557 ซึ่งนับเป็นปีที่ 6 ที่การขยายตัวของนักท่องเที่ยวโลกสูงกว่าค่าเฉลี่ย นับตั้งแต่วิกฤติเศรษฐกิจโลก ในปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา เมื่อพิจารณาทิศทางการท่องเที่ยวโลกในปี พ.ศ. 2558 ในรายภูมิภาค สามารถสรุปได้ว่า ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประมาณ 277 ล้านคน เพิ่มขึ้น 13 ล้านคนจากปี พ.ศ. 2557 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 โดยประเทศในแถบเอเชียเนียบมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นในอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 7 ส่วนประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ตามมาด้วยประเทศในแถบเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 เท่ากัน ภูมิภาคอเมริกา มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประมาณ 191 ล้านคน เพิ่มขึ้น 9 ล้านคนจากปี พ.ศ. 2557 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 เท่ากับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของการเที่ยวภายในภูมิภาคเดียวกันอย่างประเทศในแถบแคริบเบียนและอเมริกากลาง ที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7 ในขณะที่ประเทศในแถบอเมริกาใต้และอเมริกาเหนือมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 4 ภูมิภาคยุโรป มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประมาณ 609 ล้านคนเพิ่มขึ้น 29 ล้านคนจากปี พ.ศ. 2557 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นในแถบยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 6 เทียบกับปีก่อนหน้าที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาลดลง เช่นเดียวกับประเทศในแถบยุโรปเหนือที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ตามด้วยยุโรปแถบเมดิเตอร์เรเนียนตอนใต้และยุโรปตะวันตกที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และร้อยละ 4 ตามลำดับ ภูมิภาคตะวันออกกลาง มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประมาณ 54 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จากปี พ.ศ. 2557 ภูมิภาคแอฟริกา มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประมาณ 53 ล้านคน ลดลงร้อยละ 3 จากปี พ.ศ. 2557

โดยแถบแอฟริกาเหนือมี นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาลดลงถึงร้อยละ 8 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558 : 3)

สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกๆปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 มี 1 ล้านกว่าคน ปี พ.ศ. 2553 มี 2.5 ล้านกว่าคน และ ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่า 4.5 ล้านคน อัตราเพิ่มขึ้น 13% เทียบกับปี พ.ศ. 2557 ก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวมากกว่า 725 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นรายรับอันดับสองของประเทศรองจากแผนกการเหมืองแร่ เฉลี่ยระยะเวลาการพักของนักท่องเที่ยวอยู่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ 7.5 วัน คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวถึง 6.8 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเฉลี่ย ระหว่าง 800 - 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯต่อปี (กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว ประเทศลาว, 2558 : 33) แขวงสะหวันนะเขต มีจำนวนบริษัทท่องเที่ยว 10 บริษัทและ 4 สาขา มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 116 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 74 แห่ง วัฒนธรรม 29 แห่ง และประวัติศาสตร์ 13 แห่ง มีจำนวนโรงแรม 41 แห่ง เกสต์เฮาส์ (guesthouse) มีจำนวน 170 แห่ง และมีร้านอาหาร 150 แห่ง จำนวนนักท่องเที่ยว 1,030,000 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งสามารถทำรายได้ให้กับแขวงได้ประมาณ 273,000,000 ล้านบาท (แผนกแผนการ และการลงทุน แขวงสะหวันนะเขต, 2558 : 34) ในปัจจุบันความต้องการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาและมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งถือว่าเป็นภูมิภาคที่มีแรงขับเคลื่อนในด้านนี้มากที่สุด เศรษฐกิจการท่องเที่ยว จึงถือเป็นเสาหลักในการพัฒนาสังคมในภูมิภาค หากจัดการได้อย่างถูกต้องและมีความรับผิดชอบ การท่องเที่ยวจะเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคม เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศและความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม

บ้านธาตุอิงฮัง เป็นพื้นที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมทั้งเป็นบ้านวัฒนธรรมที่มีการท่องเที่ยวตลอดปี สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่นอย่างมาก และเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางวัฒนธรรม ฮีตสิบสองคองสิบสี่ มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมของหมู่บ้าน ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อม ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากวัฒนธรรม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนภายในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นที่โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ของบ้านธาตุอิงฮัง (แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวง สะหวันนะเขต, 2558 : 16) รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยถือเอาการท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 11 แผนงานของรัฐบาล เพราะว่าการท่องเที่ยวได้สร้างรายได้เข้าประเทศและสร้างงานให้กับสังคม รัฐบาลได้

กำหนดและประกาศให้ปฏิบัติการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการบริการอื่น ๆ ที่มีการขยายตัว นอกจากนี้ยังได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงกันทั่วประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งทางภาคเหนือ กลางและใต้ การท่องเที่ยวได้เชื่อมโยงกับทั่วทุกภาคเขตเศรษฐกิจของประเทศทำให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การปรับปรุงผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และปรับปรุงการบริการ เพราะความเอาใจใส่ของรัฐบาลโดยได้สร้างเงื่อนไขอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว, 2558 : 56) แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวของแขวงสะหวันนะเขต ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นมาตรการหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแขวง และคาดหวังว่ารายได้จากท่องเที่ยวจะมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของแขวง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของแขวง นอกจากนี้ นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจยังได้มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาโดยเปิดกว้างให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเอง (สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง และคณะ, 2552 : 5 - 7)

ปัญหาในการวิจัย

บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต มีวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดดึงดูดสำคัญด้านการท่องเที่ยวและยังเป็นเขตเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของแขวงสะหวันนะเขตก็คือ แหล่งท่องเที่ยวบึงหะ หนองเต่า สะหวันเวกส์โตไฮเติ้ลแอนคาสโน ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวลาวและชาวต่างชาติ จึงมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมจำนวนมากและมีความสวยงามทางด้านวัฒนธรรม (กาญจนา แสงลัมสุวรรณ และศรันยา แสงลัมสุวรรณ, 2555 : 140) การที่บ้านธาตุอิงฮัง มีความพร้อมและความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยังคงคุณค่า และความบริสุทธิ์ไร้รอยร้าวมาเยือนของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นต้นทุนของท้องถิ่นที่พร้อมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากมีสภาพที่ตั้งเหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ใกล้เคียงที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากสภาพการท่องเที่ยวของบ้านธาตุอิงฮังในปัจจุบัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้เกิดธุรกิจทางการท่องเที่ยวหลายประเภท อาทิเช่น ธุรกิจร้านค้า ธุรกิจร้านอาหาร การขนส่ง ธุรกิจที่พัก เนื่องจากก่อให้เกิดการสร้าง

งาน สร้างอาชีพ นับว่าเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชนทางหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันการเจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรทางศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรแรงงานบริการของประชากรในชุมชนท้องถิ่น เป็นต้นทุนในการดำเนินการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยมุ่งผลคือ การทำรายได้ให้มากที่สุด แต่ไม่ได้คำนึงผลเสียที่ตามมาคือ การทำลายวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (แผนกแผนการ และการลงทุน แขวงสะหวันนะเขต, 2558 : 6) อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่ากังวลว่าผลจากการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นจะนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยว การสูญเสียมูลค่าทางวัฒนธรรม และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงอาจจะกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนดาบสองคมถ้าไม่มีการวางแผนในการจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อรักษาสมดุลของการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง จึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หรือให้มีผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างไม่เหมาะสมก็อาจจะนำไปสู่ผลกระทบต่อชุมชนอันได้แก่ ค่าครองชีพที่สูงขึ้นของคนในชุมชน อัตราการเกิดอาชญากรรมที่สูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของมลพิษ และการเสื่อมถอยของวัฒนธรรมพื้นเมืองและวิถีชีวิตที่เคยมีอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยวที่ดีควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ดังที่ เมกฆาฏิญ สีแสงจันทร์ (2552 : 49) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ที่รับรู้ปัญหาและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกขั้นตอนและให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดความรักความหวงแหน ความภาคภูมิใจ พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนเพราะเมื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวย่อมได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสะดวกรวดเร็วและไม่ขัดแย้งกัน อีกทั้งยังง่ายต่อชุมชนในการดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวและในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพในการจัดการการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้คงไว้เคียงคู่กับการท่องเที่ยวและดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมเยือน

ตลอดไป ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทางภาครัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนให้ความสำคัญในการสนับสนุน ผลักดัน และส่งเสริมการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว จึงมีความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายและโอกาส ในการวางแผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืน รักษาทรัพยากรให้คงความดึงดูดใจ ให้มีศักยภาพ ประสิทธิภาพที่โดดเด่นและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มาซึ่งคำถามงานวิจัยดังนี้ 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต เป็นเช่นไร 2) ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร และ 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนมีความแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อระบุระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
4. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังต่อไปนี้

1. ระดับนโยบาย: หน่วยงานนโยบายที่เกี่ยวข้องได้แก่ แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต สามารถนำไปสร้างเป็นข้อกำหนด นโยบายเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. ระดับปฏิบัติการ: ผู้ใหญ่บ้าน (นายบ้าน) บ้านธาตุอิงฮัง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ปรับปรุงและแก้ไขในบางปัญหาต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีการกำหนดขอบเขตในการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีทิศทางที่ชัดเจน โดยจำแนกขอบเขตการวิจัยออกเป็นด้านซึ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหารแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต คณะบริหารการท่องเที่ยวภายในบ้านธาตุอิงฮัง และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมถึงลักษณะส่วนบุคคลและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ด้านการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การตรวจสอบประเมินผล และ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ การท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในพื้นที่ บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. ขอบเขตด้านเวลาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาตั้งแต่เดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2559 ถึง เดือน กรกฎาคม ปี พ.ศ. 2560 รวมถึงการค้นคว้าเอกสาร การเก็บข้อมูลภาคสนาม ที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อจำกัดด้านการให้ข้อมูลของประชาชน เนื่องจากว่าแบบสอบถามเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจึงให้บุคคลที่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาไทย เข้าไปช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามในครั้งนี้ อาจส่งผลต่อข้อมูลและผลของการวิจัยครั้งนี้ได้
2. การวิจัยในพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นการศึกษาในช่วงเวลาที่เฉพาะเจาะจงเท่านั้น (พ.ศ. 2559 - 2560) อาจส่งผลต่อข้อมูลและผลของการวิจัยครั้งนี้ได้
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นนักศึกษาทุนรัฐบาลไทย ที่ได้รับการสนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้อย่างจำกัดและระยะทำการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตระยะเวลาเพียงแค่ 1 ปีเท่านั้น (พ.ศ. 2559 - 2560)

นิยามศัพท์

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการดำเนินงาน ที่เหมาะสม ภายใต้สภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ อีกทั้งมีเป้าหมายที่มีความสอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่มีความเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ, 2554 : 12)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว เพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมในแหล่งต่างๆ ที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรม ประเพณี หรือเทศกาลต่างๆ ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเพลิดเพลิน และเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป (จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด, 2552 : 61)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดย 1) ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว 2) ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว 3) ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน 4) ต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น (จุลสารการท่องเที่ยว, 2538 : 14)

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกระทำกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาในลักษณะต่างๆ ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ เช่น การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัด สินใจการระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเป็นต้น โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชน (จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด, 2552 : 119)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองไคสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างใน จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ, 2554 : 14 - 19) กล่าวว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เหมือนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนใน การตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพไว้
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่
3. กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็น

หลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากกระแสดังกล่าวก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้น เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม จึงเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือน มีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2535) จากผลของการประชุมครั้งนี้ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่าเป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง ซึ่งความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ พร้อมกับรักษาเอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรม และระบบนิเวศได้ด้วย จากหมายดังกล่าวสามารถนำมาแปลเป็นหลักการเบื้องต้น และสร้างกรอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงทำให้ประเทศต่างๆคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อไปสู่การพัฒนา การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ในที่ประชุมมุ่งเน้นความสนใจทั่วโลกสู่ประเด็นเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและได้มีการลงนาม อันเป็นที่เกิดแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม

หลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น
2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิด ความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร ของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม และได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมีอยู่ 9 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ทำให้มีความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อสามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้อะไรซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการ ศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย
4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ทำให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชน ในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จาก การท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน ท้องถิ่น
6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของ การบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจ ท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึด หลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีด ความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ เสมอ
9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัย แก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างใน จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ, 2554 : 19) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่น และย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉะนั้นองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ 10 ประการคือ
  - 1.1 ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น
  - 1.2 โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ
  - 1.3 งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมืองรวมทั้งซากปรักหักพัง
  - 1.4 ศิลปะ ทัศนกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก
  - 1.5 ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา
  - 1.6 ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ
  - 1.7 ภาษา และวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา
  - 1.8 วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ขนบธรรมเนียมการรับประทานอาหาร
  - 1.9 ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ
  - 1.10 ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น
2. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการ ศึกษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว
3. องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนในกำไร สู่ธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
4. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการตลาดท่องเที่ยวที่มี การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาหรือการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยว ที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ (2554 : 14 - 19) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวชม โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย โดยแบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประเภทได้ 5 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้และความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่น นั้น ๆ จัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือการเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและ วัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อ การรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมใน การจัดการการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (rural tourism/ village tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์ พิเศษโดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ดูผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อ การรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sport tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬา โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้สนุกสนาน

เพลิดเพลินกับการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือการแข่งขันกีฬา ในขณะที่เดียวกันก็ได้ไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางจัดการรายการกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเชิงวัฒนธรรม (cultural health tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว นวดฝ่าเท้า การอบสมุนไพร การประคบสมุนไพร การฝึกกายบริหาร การฝึกสมาธิ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยว บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของ สภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เอกลักษณ์ของวิถีชีวิต และภูมิปัญญา มีความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม และจากการที่วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมของมนุษย์ สัมผัสแต่อดีตและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น ความสามารถในการสืบทอดทางวัฒนธรรม ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ความผูกพันต่อท้องถิ่น และความเข้มแข็งในการรักษาวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญในการรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่ซึ่งเป็นจุดเสริมศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ อีกทั้งศักยภาพในทางกายภาพและการจัดกิจกรรมด้านการ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในการเรื่องต่างๆ ที่จะมึผลกระทบต่อ ประชาชนหรือชุมชน รวมทั้งการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น

สรุปได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญคุณค่าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะที่เดียวกันก็จะก่อให้เกิด ความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว

นิคม จารุมณี (2544 : 26 อ้างใน พรศวันชัย ประถมวงศ์ษา และคณะ, 2555 : 26) ที่กล่าวว่า รัฐบาลทุกรัฐบาลต้องมีบทบาทสำคัญหนึ่งที่ต้องกระทำคือ การให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนท้องถิ่นเพื่อให้เขาเหล่านั้นตระหนักถึงคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อท้องถิ่น ต่อประเทศชาติและต่อประชาชนทุกคน สิ่งสำคัญที่สุดก็คือต้องกระตุ้นและสนับสนุนให้ประชาชน สปป. ลาว มีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่นของเขา

วรรณ ศิลปอาษา (2549 : 8 - 15) ซึ่งกล่าวว่าองค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติในการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ โดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งต่อท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม

มนัส สุวรรณ (2541 : 22) ได้ให้หลักการในการจัดการการท่องเที่ยวโดยต้องพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายจะต้องพิจารณาระบบย่อยและองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวไปด้วย

1. ทรัพยากรทางท่องเที่ยว (tourism resource) ซึ่งประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. การบริการการท่องเที่ยว (tourism services) อันได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่พื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ

3. การตลาดท่องเที่ยว (tourism marketing) โดยเป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรมรูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว

นอกจากหลักการในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งกล่าวในเบื้องต้นแล้วแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวยังสามารถนำมาวิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวได้อันประกอบไปด้วย

- แนวทางการบริหารและการจัดการ
- แนวทางการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
- แนวทางการบริหารและการจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย
- แนวทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น
- แนวทางการให้ประชาชนกลุ่มและองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 6) ได้ให้ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยวหมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยวและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนโดยมีการจัดการบริหาร งานบุคคล การอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ รวมทั้งมีการประเมินผลแผนการท่องเที่ยวด้วย และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้กล่าวถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่ควรจะดำเนินการในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวนั้น มีอยู่ 5 ภารกิจหลักดังนี้

1. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวควรมีบทบาทในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้สาธารณชนได้รับรู้และทราบให้มากที่สุด

2. การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นการสำรวจหาข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
3. การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นการจัดทำแผนงานโครงการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว
4. การบริหารแหล่งท่องเที่ยว เป็นการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด
5. การรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการวางระบบในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่รับผิดชอบ

สรุปว่า การจัดการการท่องเที่ยว คือ การกระทำหรือปฏิบัติอย่างมีเป้าหมายเพื่อสอดคล้องกับหลักการทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ทางสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทางมาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่กำหนดไว้

การจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

สุถิ เสริฐศรี (2557 : 21) การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีภาคต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกฝ่าย ทั้งผู้ไปท่องเที่ยวและชุมชนที่ถูกท่องเที่ยว นอกจากนี้ การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนยังเป็นการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชุมชน แต่เป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ถูกท่องเที่ยวและผู้ไปท่องเที่ยวเองในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สุขภาพ ความรู้ และการมีส่วนร่วม เป็นต้น และหลักการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตามหลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวโลก ไว้ดังนี้

1. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี หมายถึง มีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากร ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพใช้อย่างประหยัดคำนึงถึงต้นทุนด้านคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติและต้นทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสีย คือ การร่วมกันวางแผนกับผู้ที่เกี่ยวข้องจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกัน หรือใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก
3. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม คือ ต้องมีการวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการเพิ่มคุณค่า

และมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้นหรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก

4. ประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การประสานแผนการพัฒนากับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล) แผนพัฒนาของสำนักงานโยธาและแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวมีศักยภาพ

5. นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น คือ การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่น นำไปประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวเป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น คือมีการร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์รวม โดยเข้าเป็นหน่วยงานร่วมจัด ร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหาพร้อมส่งเสริมการขาย การท่องเที่ยว ร่วมประเมินผลการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

7. จัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันคือ ต้องมีการประสานกับพหุภาคี ได้แก่ ชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือในการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาดเพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

8. การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิด และมีวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และช่วยยกระดับมาตรฐานการบริหารการท่องเที่ยว

9. การเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว คือ มีการเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและบริการการชายให้พร้อม มีเพียงพอต่อการเผยแพร่ซึ่งอาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ

10. ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย คือ การช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่ารวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ต้องมีการประเมินผลการตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการก่อให้เกิดการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการทฤษฎีและแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆของสังคม

และสภาพแวดล้อม และการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือ การบริหาร การจัดการการท่องเที่ยวให้พัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ มีการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่ชาญฉลาด เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและยาวนาน หลักการในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตามหลักการของการพัฒนา การท่องเที่ยวโลก ได้แก่ อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ลดการบริโภค และใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสีย รักษาและส่งเสริม ความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่นจัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน การพัฒนาบุคลากร การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว และประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการเพื่อก่อให้เกิดการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากผลการประชุม Earth Summit เพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่กรุงริโอเดอจาเนโรประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า หมายถึงการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะจุดประสงค์ปลายทางจะเป็นที่ใด หรือจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็ก ทั้งในเมืองและชนบท องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น “ได้รับการคาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็นความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต” เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 6)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539 อ้างใน กฤติยา จักรสาร, 2545 : 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยคำนึงถึงความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า “การท่องเที่ยวแบบกลุ่มที่มีกระบวนการจัดการที่ดีและสามารถดูแล รักษา ทรัพยากรเหล่านั้นไม่ให้เสื่อมโทรม โดยการให้ชุมชนมี

ส่วนร่วมในการจัดการ โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม และมีผลกระทบต่อธรรมชาติให้น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย” การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและรักษา เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่เปลี่ยนไป โดยมีขอบเขตการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกส่วนของการท่องเที่ยว ดังนี้

- 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องดำรงอยู่ได้
- 2) มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ
- 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย
- 4) กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอต้องไม่

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม

จุดสสารเพื่อการเผยแพร่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ (2548) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือ การบริหารการท่องเที่ยวได้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง มีการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นและเอกลักษณ์ของธรรมชาติ

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (sustainable tourism) หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นมีการปกป้องและรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลังไป (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542; พจนา สวนศรี, 2546; ภราเดช พยัฒวิเชียร, 2548) ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ (economics sustainability)

1.1) การเติบโตทางเศรษฐกิจต้องมีการบริหารจัดการที่ดี หากมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจะทำให้การรองรับของนักท่องเที่ยวที่จะมาเยือนไม่เพียงพอ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพการบริการ แรงงาน ซึ่งอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่พอใจ และไม่อยากเดินทางมาท่องเที่ยว อาจทำให้เศรษฐกิจตกต่ำได้

1.2) การเติบโตของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ทำให้คนหันมาประกอบอาชีพทางด้าน การท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย เช่น อาชีพมัคคุเทศก์ บริษัทนำเที่ยวทำให้ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาคอื่น ๆ เช่น ภาคการเกษตร การกสิกรรม การอุตสาหกรรม

1.3) การเจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวต้องอาศัยแรงงานที่มีประสิทธิภาพและ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจึงทำให้เกิดการรั่วไหลของประชากรที่อาจจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจได้

2) ความยั่งยืนทางด้านสังคม (social sustainability)

2.1) การหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาอย่างรวดเร็วทำให้ท้องถิ่น เหล่านั้นอาจจะสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้

2.2) การใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีกำลังสูงกว่าคนในท้องถิ่น การใช้ชีวิตที่หรูหราหรืออย่างอิสระ ซึ่งทะลักเข้าสู่ชุมชนหนึ่ง ๆ อาจกลายเป็นแรงจูงใจให้คนในท้องถิ่นหลงใหลมัวเมาต่อทรัพย์สินเงินทองหรือความร่ำรวยที่หาได้ง่าย ๆ ให้เกิดปัญหาสังคมติดตามมา

2.3) อาชีพขายบริการทางเพศทั้งชายหญิง การขายยาเสพติด การละทิ้งคุณค่าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น อาจนำไปสู่ความถล่มทลายทางโครงสร้างทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน ซึ่งมิได้ทำให้ชุมชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักท่องเที่ยวว่าเป็นตัวการทำให้สังคมเสื่อม ซึ่งบางครั้งอาจจะสะท้อนออกมาในรูปของการกระทำที่รุนแรงต่อนักท่องเที่ยว

3) ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม (environmental sustainability)

3.1) การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการควบคุม อาจกลายเป็นสิ่งที่ทำลายสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นคุณค่าหรือความเป็นตัวตนกำเนิดของกิจกรรมท่องเที่ยวนั้น ๆ เสียเอง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีมากเกินไป ทำให้เกิดความแออัด ความสกปรก เป็นต้น

3.2) การเร่งรัดพัฒนาโดยใช้เทคนิคก่อสร้างที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการพังทลายอย่างถาวรของหน้าดิน หาดทราย ชายทะเล การสูญเสียสภาพภูมิทัศน์

3.3) การก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างในตำแหน่งที่ผิดพลาด อาจทำให้วงจรทางธรรมชาติเกิดความแปรปรวน

3.4) การเก็บเอาพันธุ์ไม้ไปจากพื้นที่ อาจทำลายระบบนิเวศวิทยาที่เปราะบางของพื้นที่บางแห่ง

3.5) กิจกรรมของนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้เกิดปริมาณของเสียอย่างมหาศาล เช่น ของเสีย น้ำเสีย อาหารเหลือ ขยะ ฯลฯ ทำให้มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมากมาย

หลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (sustainable tourism) มีหลักการที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (sustainable development) ซึ่งเป็นกระแสความคิดหลักของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาและได้รับความสนับสนุนจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (commission on sustainable development) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งหลักการโดยทั่วไปของการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ จะต้องมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นได้อย่างยืนยาวและมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อนำหลักการนี้มาปรับใช้กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีจุดเน้นที่สำคัญดังนี้

1) จะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนานจนถึงชั่วลูกชั่วหลาน มิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น

2) ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

3) มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการจัดการ และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

4) มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการวางแผนงาน การจัดสรรงบประมาณ และการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม

5) มีการสร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่แนวคิด การศึกษาวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ออกไปในหมู่ประชาชน ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีหลักการสำคัญอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ หมายถึง การท่องเที่ยวต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ สามารถจัดความจนและความลำบากเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือแม้แต่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรจะมีวิธีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย เช่น การจัดการด้านการโรงแรมจะต้องรวมค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย และการลดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในบริเวณข้างเคียงด้วย

2) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางสังคม หมายถึง การท่องเที่ยวต้องสนับสนุนให้ประชาชนไม่ใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและอยู่ในขีดจำกัดของทรัพยากรนั้น ๆ ที่จะรองรับได้ อีกทั้งยังมีการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการนำของเสียกลับมาใช้อีกเพื่อเป็นการประหยัด และการสร้างสมดุลให้กับธรรมชาติที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวต้องมั่นคงยาวนานและต้องนำไปสู่การกระจายผลประโยชน์ในสังคมอย่างเป็นธรรม

3) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่ต้องสนับสนุนการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจแก่ชุมชนและไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อชุมชน รวมทั้งเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีกับคนรุ่นหลังต่อไป

4) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การท่องเที่ยวต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและชาญฉลาดที่สุด มีการบำรุงรักษาและใช้งานที่อยู่ในขอบเขตหากใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวจนหมดสิ้นไป หรือใช้จนเสื่อมโทรมอาจทำให้คนรุ่นหลังขาดโอกาสในการใช้ประโยชน์ต่อไป

หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังกล่าวมุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีขอบเขตของการพัฒนาในลักษณะ ต่อไปนี้

1) การท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้

- 2) มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ
- 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย
- 4) กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ
- 5) ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมจะต้องไม่มีหรือมีน้อย

ที่สุด

ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบผลของการบริการ และนำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการ และการบริการให้มีประสิทธิภาพจากหลักของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยว กล่าวคือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานสำคัญในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และถูกนำมาใช้เป็นส่วนประกอบของการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องถูกนำมาใช้อย่างชาญฉลาด ต้องทำการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและต้องพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วย เพื่อให้บรรลุหลักของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สำหรับแนวความคิดของการเดินทางท่องเที่ยวในปัจจุบัน นอกจากความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว นักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่างที่เปลี่ยนแปลงในชุมชนซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ขึ้นมา จากกระแสการอนุรักษ์และความต้องการที่จะคืนสภาพความสมบูรณ์ธรรมชาติ พร้อมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว นักพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association: PATA) ได้มีการคิดรูปแบบการบริการที่มีความสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (sustainable tourism development) โดยใช้หลักแนวความคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามแผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21ที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนซึ่งมีความหมายรวมถึงการพัฒนาที่มุ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในขณะเดียวกันชุมชนก็มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน (สุถิ เสริฐศรี, 2557 : 22)

ความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541 อ้างใน พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, 2553 : 27) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ ใน

ขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรมกระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีววิทยาและระบบสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดร.ชนิ เอ็มพันธ์ (2550 : 93) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่สนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ ตลอดจนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553 : 27) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือจะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนานจนถึงชั่วลูกชั่วหลานมิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น โดยลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการจัดการ และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนถือเป็นการเพิ่มผลกระทบทางบวกให้เกิดขึ้นมากที่สุด ขณะเดียวกันก็ลดผลกระทบให้น้อยที่สุด ทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นมีทั้งประเภทที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่มีคุณค่าของประเทศ จึงนับได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างมากต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, 2553 : 27)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น การจะสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวต้องเน้นที่การวางแผนทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการหรือสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้คนในท้องถิ่น โดยที่มีการจัดการทรัพยากรต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและระบบนิเวศในพื้นที่นั้นไว้ด้วย (วีระพล ทองมา และคณะ 2554 : 24)

หลักการการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

อินทิรา นาคันต์ และคณะ (2551 : 12) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว (resource management) ควรประกอบด้วยวิธีการดำเนินการต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อประเมินศักยภาพและจัดระดับ การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อประเมินศักยภาพและจัดระดับทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การวิเคราะห์หาจุดเด่นที่มีเอกลักษณ์ของทรัพยากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจะได้วิเคราะห์ความเหมาะสมต่อการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ที่รับผิดชอบควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ว่ามีทรัพยากรการท่องเที่ยวอะไรบ้าง เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทใด และมีสภาพอย่างไร ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีคุณลักษณะและความเหมาะสมที่แตกต่างกันตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมสูงสุด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมน้อยควรได้รับการพิจารณาในด้านรูปแบบและการจัดการที่ทำให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว และมีระบบการจัดการที่สามารถเอื้อประโยชน์และตอบสนองความต้องการโดยรวมของประเทศ

1.2 ขั้นตอนการประเมินศักยภาพและจัดระบบของทรัพยากรภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดระดับการให้คะแนน 5 - 1 จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.2.1 ชนิดของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการพิจารณาสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ความเกี่ยวเนื่องของระบบนิเวศในพื้นที่โอกาสในการจัดกิจกรรม

1.2.2 ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพิจารณาจากสภาพโดยทั่วไปใน 3 ปัจจัย คือ ระบบนิเวศภายในแหล่งท่องเที่ยว ความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ และการมีองค์ประกอบที่หลากหลาย เช่น มีโบราณสถานภายในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีความเหมาะสมของทรัพยากรในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ได้คะแนน 5 เป็นต้น

2. การประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นการประเมินปริมาณของนักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และระดับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะสามารถรองรับได้โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศ การประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ควรพิจารณาปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ขีดจำกัดทางสภาพแวดล้อม หมายถึง ขีดความสามารถในการรักษาสมดุลระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับจำนวนนักท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถ้าขาดความสมดุลจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวทางกายภาพ เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและระบบนิเวศ

2.2 ขีดจำกัดทางการตลาด หมายถึง ขีดความสามารถในการรองรับตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความสามารถในการรักษาสมดุลระหว่างปริมาณนักท่องเที่ยวกับกิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่รองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวเชิงจิตวิทยา เช่น จำนวน

นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นจนถึงจุดวิกฤต ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่ประทับใจที่ได้รับด้วยคุณภาพ เช่น รถติดบริเวณทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากถนนแคบและมีรถจำนวนมาก

2.3 ซีดจำกัดของชุมชน หมายถึง ซีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งหากมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป จะเกิดผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นความหนาแน่นของพื้นที่ใช้สอยในชุมชน เช่น ในร้านอาหาร ร้านค้า หรือบริเวณชายหาด เป็นต้น

3. การกำหนดเขตการใช้พื้นที่หรือเขตการจัดการในแหล่งท่องเที่ยว บริเวณแหล่งท่องเที่ยว แต่ละแห่งจะต้องมีการกำหนดเขตการใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ (zoning) หรือเพื่อการจัดการ (management zone) ให้เหมาะสมตามสภาพและขนาดของทรัพยากรที่จะรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น โดยสามารถป้องกันผลกระทบที่จะมีผลต่อระบบนิเวศโดยรวมด้วย โดยมีแนวทางการดำเนินการต่อไปนี้

3.1 การจัดให้มีเขตบริการหรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (visitor center) ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้อยู่ในบริเวณที่เหมาะสม และเป็นพื้นที่ราบมากพอที่จะจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการ ข้อมูลและความรู้แก่นักท่องเที่ยว จัดให้เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางเดินป่าและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติ รวมถึงสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว

3.2 การจัดเขตสงวนหรือบริเวณพื้นที่ที่มีความเปราะบางด้านนิเวศ พื้นที่ที่มีความเปราะบางทางด้านนิเวศและพื้นที่ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ ควรจัดไว้เป็นเขตสงวนหรือเขตพื้นที่อนุรักษ์ที่จำเป็น ต้องมีการควบคุมการใช้ประโยชน์อย่างเข้มงวดเพื่อรักษาสมดุลทางด้านนิเวศ

4. การควบคุมดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการควบคุมการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางกายภาพให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมในพื้นที่ การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการมีระบบป้องกันและกำจัดมลภาวะที่เหมาะสม

จากวิธีการดำเนินการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนดังกล่าวต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่า
- 2) การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 3) การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว
- 4) การให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

วิระพล ทองมา และคณะ (2554 : 22) ได้สรุปว่าการท่องเที่ยวจะยั่งยืนได้ต้องประกอบด้วย การมีอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน และการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งนี้ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวทุกประการจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อนักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรการ

ท่องเที่ยว และการมีบทบาทร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ระบบการท่องเที่ยวมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เกิดความปลอดภัย และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวตลอดไป

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยการคำนึงถึงความสมดุลอย่างยั่งยืนระหว่างการบริโภค ประชากร และความสามารถในการรองรับของพื้นที่นั้นๆ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีรายได้เข้าสู่ชุมชนท้องถิ่น แต่ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไว้ได้ มีการศึกษาและวางแผนเพื่อส่งเสริม และสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและยาวนานที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นคำที่นักวิชาการหลายท่านอ้างถึงกลุ่มเป้าหมาย และชุมชนในกิจกรรมนั้นๆ (ไพรัตน์ เตชะรินทร์, 2506 : 36) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะตีกรอบได้แตกต่างกัน แต่เต็มรัฐมองในแง่ของการเน้นการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน และร่วมบำรุงรักษามากกว่าร่วมสมทบด้านวัตถุ และการเงิน ซึ่งอาจมีความจำเป็นอยู่ก็ตาม โดยภาพรวมแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา” นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

- 1) การร่วมมือในการศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการของชุมชน
- 2) ร่วมมือในการคิดวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชน
- 3) ร่วมกำหนดทิศทาง แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 4) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม
- 5) ร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรที่มีขีดจำกัดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เจมส์ คีต ปันทอง (2527 อ้างใน สุทธิ เสริฐศรี, 2557 : 38) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดใจค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติตาม
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน
- 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2531 : 124) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “เป็นกระบวนการในการดำเนินระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและแก้ปัญหาทางการท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการวางแผนพัฒนาดังกล่าว สามารถนำไปลงมือปฏิบัติตามแผนการนั้น ๆ ได้”

Tongpeng (2554 : 16 - 17) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบการท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นโดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว

Kemnoi (2554 : 19) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านสังคมของชุมชนนั้นประชาชนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ๆ จากการท่องเที่ยว และมีการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

วิไล เลิศนิยม (2557 : 19) กล่าวว่า ในการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม การวางแผนทางในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ที่มีทิศทางและกระบวนการพัฒนาใหม่จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาเป็นการเน้น “คนเป็นศูนย์กลาง” โดยเน้นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ควบคู่กับการพัฒนาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวคน ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน สภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนในระยะยาว

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2538 : 11 - 15) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอน ของโครงการหรืองานพัฒนา โดยเฉพาะในส่วนของอำนาจในการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องมือที่ประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุด โดยระบุถึงกระบวนการพัฒนาชนบทไว้ 5 ขั้นตอนคือ

1) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และศึกษาชุมชน เพื่อนำไปสู่การค้นหาปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ตลอดจนการจัดลำดับของปัญหา และการคัดเลือกปัญหาที่จะแก้ไขตามลำดับก่อนหรือหลัง

2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

3) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีและวางแผนในการแก้ปัญหา

4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินตามแผน เช่น การสละแรงงานและทรัพยากรต่าง ๆ

5) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2546 : 42) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่า “การให้ประชาชนคิดริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การพิจารณาการตัดสินใจ การร่วมในการปฏิบัติและ

รับผิดชอบเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันมีผลกระทบต่อตัวของประชาชน การมีส่วนร่วมเป็นแนว ทางที่ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ เชื่อมั่นในการพัฒนาชุมชน ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” องค์การอนามัยโลกมีการนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ว่ารูปแบบที่แท้จริง หรือสมบูรณ์นั้นมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน ประชาชนจะต้องวิเคราะห์สิ่งที่เป็ปัญหา จัดลำดับสิ่งสำคัญ ตั้งเป้าหมาย การใช้ทรัพยากร กำหนดรูปแบบการติดตามและประเมินผล และการตัดสินใจ

2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดสรรงบประมาณ

3) การใช้ประโยชน์ คนในชุมชนต้องสามารถนำเอากิจกรรมใหม่ ๆ มาทำให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเอง และการควบคุมทางสังคม

4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีการแบ่งผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ไม่มีการลำเอียงกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 อ้างใน สุทธิ เสริฐศรี, 2557 : 38) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติตาม

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 : 21) ได้กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมเป็นการสมทบแรงงาน วัสดุเงินร่วมคิด วางแผน แต่ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมจะเน้นทั้ง การคิด วางแผน ร่วมทำ และร่วมบำรุงรักษามากกว่า”

สากล สติวิทยานนท์ (2542 : 38) ได้ให้แนวคิดสำคัญ การมีส่วนร่วม 3 ประการ ที่ได้เสนอไว้ดังนี้

1) ความสนใจและความห่วงใยกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลที่บังเอิญต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม

2) ความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกัน ที่มีอยู่ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน

3) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนให้ไปในทิศทางที่พึงปรารถนาการตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่ตอบสนองความเห็นชอบของตนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ

นำชัย ทุนผล (2542 : 117) การมีส่วนร่วมของประชาชน (people participation) นั้นได้สรุปความหมายว่า “เป็นกระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมาในลักษณะของการ

ทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม เพื่อเป็นอำนาจในการต่อรองทางการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อใช้ในการปรับปรุงสภาพของชุมชน หรือเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการระบุปัญหาที่พบและร่วมมือกันให้กิจกรรมนั้นลุล่วง เพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยไม่ต้องคอยพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือเอกชน” และมีหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเพื่อเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นและการระบุปัญหา และสาเหตุของปัญหาตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าประชาชนไม่มีบทบาทในการระบุปัญหา และความต้องการแล้ว โครงการทุกอย่างก็จะมีประโยชน์เพราะโครงการที่ออกมาไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อีกทั้งประชาชนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว ก็จะทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนได้มีบทบาทในการระบุปัญหา และขั้นตอนต่อไปคือ การร่วมกันวางแผนโครงการดำเนินการกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของตัวเอง แต่อย่างไรก็ตามนักพัฒนาหรือผู้มีความรู้ในแผนควรจะไปช่วยในการวางแผนเพื่อให้แผนนั้นมีประสิทธิภาพ แต่ไม่ใช่ให้นักพัฒนาเหล่านั้นที่วางแผนเองทั้งหมด เพราะจะทำให้เกิดผลกระทบตามมาคือ ประชาชนไม่สามารถแก้ไขหรือตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาได้

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน เมื่อประชาชนมีความรู้สึกรู้ว่ามีความเป็นเจ้าของในกิจกรรมนั้น ๆ ผลที่ตามมาคือ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการ

ทำกิจกรรมที่วางไว้ นักพัฒนาควรกระตุ้นประชาชนให้มีส่วนร่วม ในการลงทุนในรูปของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ตามกำลังความสามารถของประชาชน จะทำให้การดำเนินงานเหล่านั้นเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีการทำงานร่วมกัน

4) การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลนั้นจะทำให้ประชาชนได้มีการประเมินตนเองว่าผลงานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีหรือผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้รับจากการดำเนินงานนั้นเป็นอย่างไร การที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินนั้นจะทำให้เห็นว่ากิจกรรมที่พวกเขาทำนั้นมีผลดีหรือไม่ดีอย่างไร

สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มันจะประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมการวางแผนของประชาชน เนื่องจากตัวประชาชนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน อย่างไรก็ตามแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ให้ความสำคัญถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนกิจกรรมของประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมต่าง ๆ จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการร่วมมือ

อคิน ระพีพัฒน์ (2527 อ่างใน สุทธิ เสริฐศรี, 2557 : 39) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าอย่างน้อยต้องมีลักษณะ 2 อย่างคือ

1) เหตุผลของการมีส่วนร่วม แยกเป็น

- 1.1) เข้าร่วมเพราะความเกรงใจ
- 1.2) เข้าร่วมเพราะการถูกบังคับ
- 1.3) เข้าร่วมเพราะมีสิ่งที่น่าสนใจ
- 1.4) เข้าร่วมเพราะเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมดี
- 1.5) เข้าร่วมเพราะมีประโยชน์ต่อชุมชนและตัวเอง
- 2) ขั้นตอนเข้าร่วมของคนในชุมชน ดังนี้
  - 2.1) การเกิดปัญหา สาเหตุและการแก้ไขปัญหา
  - 2.2) การเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหา
  - 2.3) การปฏิบัติหน้าที่ในกิจกรรมการพัฒนาแก้ไขปัญหา
  - 2.4) การประเมินงานกิจกรรมการพัฒนา

การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ได้ให้ความเห็นว่าต้องอาศัยมาตรการหลาย ๆ ด้านควบคู่กันไป ได้แก่

- 1) การใช้มาตรการทางกฎหมาย เช่น กฎระเบียบต่าง ๆ
- 2) การใช้แรงจูงใจต่าง ๆ เช่น ภาษี สิ่งตอบแทน เป็นต้น
- 3) การใช้ความรู้และข้อมูล
- 4) การให้ทุนโดยตรง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 : 21) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า “แนวคิดการมีส่วนร่วม เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักโดยได้รวมถึงการมีส่วนร่วมกับทุกองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมีแนวการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน”

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ยังคงเป็นลักษณะของการมีกิจกรรมที่มีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว มีเพียงองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นบางแห่งเท่านั้นที่ได้จัดการพื้นที่ให้ประชาชนได้จัดตั้งกลุ่มและดำเนินการจัดตั้งการท่องเที่ยวเอง โดยเสนอการเยือนพื้นที่เกษตรกรรมของชุมชนและพื้นที่อนุรักษ์ที่ใกล้เคียง กับนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 : 34 - 35) ได้เสนอเป็นแนวทางในการส่งเสริมและการพัฒนาไว้ดังนี้

- 1) การพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนรวมถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น เอกชนและประชาชนทั่วไปในการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ ทั้งนี้ต้องมีความเสมอภาค เป็นธรรมในกรอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

2) สนับสนุนการจัดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปแบบองค์กรหรือคณะกรรมการระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายครอบคลุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ โดยให้องค์กรมีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการอย่างอิสระ

3) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และติดตามประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งปรับทัศนคติและปรับปรุงขีดความสามารถของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถร่วมมือและเกื้อหนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

4) ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนและประชาชน ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล

5) พัฒนากฎหมายและระบบงบประมาณของภาครัฐ ทำให้สามารถส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการประสานความร่วมมือของหน่วยปฏิบัติทุกระดับกับประชาชน ท้องถิ่น ตลอดจน กฎหมายระเบียบข้อบังคับ ในการให้ชุมชนมีโอกาสควบคุม กำกับ ดูแล และจัดการทรัพยากรด้วยตนเอง

6) สนับสนุนศักยภาพของคน โดยการเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดการพัฒนาการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับชุมชนให้กว้างมากขึ้น

7) สนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ ในการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางสังคมให้มีโอกาสเข้าช่วยเหลือ และยกระดับการมีส่วนร่วมจนการจัดตั้งองค์กรชุมชนของประชาชนอย่างสร้างสรรค์

8) สนับสนุนการพัฒนาเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางสังคมให้มีโอกาสในการเข้าช่วยเหลือ และยกระดับการมีส่วนร่วมจนการจัดตั้งองค์กรชุมชนของประชาชนอย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมที่มีการเข้าร่วมของประชาชนโดยการแก้ไขดำเนินการของชุมชน สามารถทำได้โดยตรงด้วยการวางแผนโครงการ ร่วมปฏิบัติงานในลักษณะของการเสียสละแรงงาน บริจาคเงิน และร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลด้วยความสมัครใจ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาสาธารณประโยชน์ในชุมชน หรือโดยอาจร่วมผ่านตัวแทน เช่น ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรอื่น ๆ ที่จะนำชุมชนไปสู่ความเข้มแข็ง ความจำเป็นในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งได้ภายใต้ 5 ขั้นตอนคือ การตัดสินใจเข้าร่วม การวางแผน ดำเนินงาน รับผลประโยชน์ และประเมินผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

จอห์นและนอร์แมน (1977 : 97 อ้างถึงใน ดวงสมร นาเมือง, 2554 : 57) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคล มีหลายปัจจัย ดังนี้

1. อายุและเพศ ปัจจัยนี้เป็นตัวแปรบ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมีปัญหาอยู่บ้างในการกำหนดอายุของคนกลุ่มต่างๆ กล่าวคือ จะกำหนดอายุตามปี ปฏิทินหรือตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ส่วนในเรื่องเพศพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศชาย

2. รายได้ เป็นปัจจัยในเชิงโครงสร้างทางสังคม เหตุที่รายได้นับเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการมีส่วนร่วมนั้น เป็นเพราะว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมมิได้เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยมีต้องแลกกับสิ่งใด อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการเสียโอกาสในการกระทำสิ่งอื่นเมื่อพิจารณาในทางเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วบุคคลที่มีฐานะในเชิงรายได้และในทางสังคมสูงก็มักจะมีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำ

3. แหล่งรายได้ นักวิชาการกล่าวกันว่า การพิจารณาศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ยากจนในชนบทนั้น โดยทั่วไปมักจะวิเคราะห์ระดับของรายได้และแหล่งที่มาของรายได้ของผู้เข้ามีส่วนร่วม ข้อมูลเรื่องรายได้ในแหล่งที่มาในบางครั้งจะไม่มีคำตอบและอาจการปกปิด เนื่องจากเกรงจะต้องเสียภาษีมากขึ้น

4. การศึกษา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางด้านเทคนิคหรือบางทีเกี่ยวข้องกับความสามารถของคนในการเข้าถึงกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ เช่น การอ่านออกเขียนได้ของคนในชุมชนนั้น จะวัดจากจำนวนปีที่เข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียน และโดยทั่วไปการพิจารณาตัวแปรด้านการศึกษานี้มักจะดูประกอบไปกับปัจจัยหรือตัวแปรด้านเพศและอายุด้วย

5. การแบ่งแยกทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา ชุมชน และถิ่นกำเนิด ปัจจัยด้านนี้มีความซับซ้อนมากในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคคลในทางปฏิบัติ นักพฤติกรรมศาสตร์จึงมักจะศึกษาเฉพาะบริเวณที่ประชากร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษามีความแบ่งแยกในเรื่องต่างๆดังกล่าวที่เห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ปัจจัยบางตัว เช่น ความแตกต่างทางสังคมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมก็ยากที่จะจำแนกได้อย่างชัดเจน ว่าสิ่งใดมีความสำคัญมากกว่ากัน นอกจากนี้แล้ว ปัจจัยทางด้านนี้พบว่า จะมีความสัมพันธ์ต่อความแตกต่างของระดับการศึกษาและรายได้ของบุคคลด้วย

6. อาชีพ การกำหนดลักษณะของอาชีพ จะช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการระบุกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนา โดยทั่วไปแล้วเรามักจะแบ่งอาชีพออกเป็นอาชีพในภาคเกษตรกรรมและอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

7. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่น เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ ที่เป็นกิจกรรมสาธารณะ เพราะระยะเวลาที่ได้จากการตั้งถิ่นฐานความเป็นเจ้าของความคุ้นเคยทำให้เป็นปัจจัยที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ

8. การถือครองที่ดินและสภาพการได้รับการว่าจ้าง ระยะเวลาในการถือครองที่ดินและการได้รับการว่าจ้างนั้นที่ถือว่าเป็นสิทธิ์ที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมต่างๆได้

บราวน์ (1993 : 59 อ้างใน สมบัติ ทัพธานี, 2555 : 98) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านระดับการศึกษาว่า ประชาชนที่มีการศึกษาสูงมักจะเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างขยันขันแข็ง มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่า จะเป็นผู้มีรายได้รับความน่าเชื่อถือและศรัทธาในสายตาของคนในชุมชนส่งผลให้เกิดการกล้าแสดงออก ตลอดจนการตัดสินใจที่จะแสดงเจตนารมณ์ในการเข้าร่วมจัดทำกิจกรรมต่างๆในท้องถิ่นของตนเองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อย

อนุภาพ ธีรลาภ (2548 : 25) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มีหลายปัจจัยดังนี้ ความเกรงใจผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก ความเชื่อในตัวผู้นำ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบง่าย ความไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อม การยอมรับในอำนาจรัฐ และฐานะทางเศรษฐกิจ

สิริพัฒน์ ลากจิตร (2550 : 39) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐมีดังนี้

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ ในการเห็นว่าตนจะได้มีผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป
2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ทุกคน และทุกๆ กลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยการเข้าร่วมอาจมีอยู่ในรูปของการมีตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรง ควรมีเวลาที่กำหนดที่ชัดเจน เพื่อผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ตามสภาพเป็นจริงของตน และกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

สุสิทธิ์ เพี้ยเพ็ง (2552 : 15) กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น มีดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกคลุม และความปลอดภัย
2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ
3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน ได้แก่ค่าตอบแทน และเงินปันผล เป็นต้น
4. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนร่วม ความรู้สึกเกรงใจไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน หรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคี

จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆตลอดจนเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น มีปัจจัยที่มาจากหลายปัจจัย เป็นปัจจัยภายในตัวประชาชนเอง ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยสิ่งจูงใจ เช่น การได้รับค่าตอบแทน เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนัสนันท์ จันทรเพ็ง และปนายุ ไชยรัตนานนท์ (2558 : 36) ได้ศึกษา แนวทางการลดผลกระทบด้านลบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเภทย่านชุมชนเก่ากรณีศึกษา ชุมชนริมน้ำ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นปัญหาสำคัญอันดับแรก คือ ปัญหาด้านสังคม วิธีการดำเนินชีวิตของคนเชียงคานกำลังเปลี่ยนแปลงไป ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชนบทกำลังเลือนหายไป ปัญหารองลงมา คือ ปัญหามลภาวะดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คือการวางมาตรการ โดยอาศัยหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้เชียงคานยังคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะสืบต่อไป

มณีวรรณ ชาตวนิช (2555 : 22) ได้ศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี พบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ 1) ด้านการสำรวจและหาสาเหตุของปัญหา ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมสังเกตแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายภายในชุมชนในระดับมาก มีร้อยละ 49.20 ด้านการวางแผนและดำเนินการ ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดแผนเพื่อ พัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสำนักงานเขต ในระดับมากมีร้อยละ 48 เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นมีลักษณะความเป็นอยู่ วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำจึงมีความต้องการที่จะหารายได้เสริมนอกเหนือจากอาชีพหลัก ต้องการรวมกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) ด้านการจัดการ ประชาชนต้องการความร่วมมือกันภายในชุมชนและสนับสนุนให้ภาครัฐจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน ในระดับมาก มีร้อยละ 41.53 ด้านมิติทางจิตวิญญาณ ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกแก่ท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในระดับมากที่สุด มีร้อยละ 42.54 ด้านบุคลากร ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการท้องถิ่นตรวจสอบพฤติกรรมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ในระดับมาก มีร้อยละ 43 จากเหตุผลนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) ในลำดับขั้นที่สามในเรื่องความต้องการความปลอดภัย (safety needs and security) คือต้องการความมั่นคง

ต้องการการป้องกันอันตรายจากการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการเอารััดเอาเปรียบ 5)ด้านการติดตามและประเมินผล ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการรับทราบการดำเนินกิจกรรมของชุมชน ติดตามและประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในระดับมาก มีร้อยละ 34

รุ่งวิทย์ ตรีกุลและคณะ (2558 : 145 - 147) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงพลาญชัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ประชาชนในชุมชนบึงพลาญชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการ จัดการการท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และตรวจสอบและประเมินผล

ณัฐธินิชา หมื่นหนู (2555 : 52) พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของเทศบาลตำบลทะเลน้อยและเทศบาลตำบลนางตุง อำเภอควนขนุนจังหวัดพัทลุงพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วยุพาพร ชัยศิริ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อยอำเภอไทรน้อยจังหวัดนนทบุรี พบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นรา ศรีวงษา และเจริญสุข (2557 : 313) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยแต่มาไปหาน้อย คือ ด้านค้นหาปัญหาความต้องการ ด้านวิเคราะห์ความต้องการ ด้านการวางแผนดำเนินงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ โดยประชาชนมีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายด้าน ในระดับไม่แตกต่างกัน

จำเนียร จันทร์ ผลึก (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสนจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ภาคสรุป

ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวคิดการมีส่วนร่วม จึงสามารถสรุปได้ว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความเป็นวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น อันได้แก่ ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ความหลากหลายด้านกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน การประกอบอาชีพของบรรพบุรุษตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจนก่อให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นมรดกทางสังคม และถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน การได้ศึกษาประวัติศาสตร์ ประเพณี ความเชื่อ สถาปัตยกรรม ศิลปะ ศาสนะสถาน โบราณสถาน ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และกิจกรรมชุมชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ในหลายๆ ด้านเข้ามาสนับสนุน เช่น ความพร้อมระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เพียงพอแก่การรองรับนักท่องเที่ยว ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว การบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว การโฆษณา ประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เด่นชัด ความร่วมมือ ในการรับผิดชอบสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในทุกๆ ด้าน โดยการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรมีเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวในฐานะที่ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนร่วมได้เสียจากการท่องเที่ยว ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมและการจัดการนั้นควรที่จะมีการวางแผนในการพัฒนาโดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของพื้นที่เป็นสำคัญอีกด้วย

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น ภาครัฐ เอกชน และผู้นำชุมชน รวมถึงผู้คนในชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งนี้ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 อ้างใน สุทธิ เสริฐศรี, 2557 : 38) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดใจค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน

ดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติตาม 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการนำเนินการ ทั้งนี้ก็มีปัจจัยที่มีผลต่อความยั่งยืน ดังที่ วีระพล ทองมา และคณะ (2554 : 24) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น การจะสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวต้องเน้นที่การวางแผนทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการหรือสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้คนในท้องถิ่น โดยที่มีการจัดการทรัพยากรต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและระบบนิเวศในพื้นที่นั้นไว้ด้วย นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนดังที่จอห์นและนอร์แมน (1977 : 97 อ้างถึงใน ดวงสมร นาเมือง, 2554 : 57) กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์แนวคิดดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบของกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้แก่ ประวัติศาสตร์ ประเพณี ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ การตัดสินใจ การวางแผน การรับผลประโยชน์ การตรวจสอบและประเมินผล และด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุ อิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในระดับที่แตกต่างกัน

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน
2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน
3. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน
4. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน
5. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน
6. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในเขตพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพราะว่าเป็นพื้นที่บ้านธาตุอิงฮังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นมากที่สุดของแขวงสะหวันนะเขตทางด้านวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดดึงดูดสำคัญด้านการท่องเที่ยวและยังเป็นเขตเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของแขวง ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวลาวและชาวต่างชาติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ในการดูแลเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในบ้านธาตุอิงฮังจำนวน 5 คน และแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขตจำนวน 3 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (qualitative research) ได้แก่กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านธาตุอิงฮัง ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ขึ้นไป โดยผู้ศึกษาจะยึดหัวหน้าครัวเรือนภายใต้สมมติฐานว่าความคิดเห็นของคนในครอบครัวมีทิศทางเดียวกัน และได้อ้างอิงข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ใหญ่บ้าน บ้านธาตุอิงฮัง มีจำนวน 360 ครัวเรือน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใช้วิธีกำหนดการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างที่มีค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคาดเคลื่อนยอมรับได้เท่ากับ 0.05 ตามสูตรสมการคำนวณ ซึ่งผลจากการคำนวณตามสูตรดังกล่าว ปรากฏผลดังนี้

จากสูตร $n = \frac{N}{1+N(e)^2}$

โดย $n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N =$ ขนาดของประชากรทั้งหมด

$e =$ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $n = \frac{360}{1+360(0.05)^2} =$

$n = \frac{360}{189.47} =$

$n = 190$ คน

จากการคำนวณแสดงให้เห็นว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 190 คน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อเนื่องที่ได้จากแบบสอบถามจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตัวแปรดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (independent variable) สถานภาพส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่
  - 1) เพศ หมายถึง การแบ่งเพศของกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยเพศชายและเพศหญิง
  - 2) อายุ หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่างโดยระบุเป็นจำนวนปีของผู้ให้ข้อมูล โดยเริ่มตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
  - 3) สถานภาพ หมายถึง สถานภาพในการครองตนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น สถานภาพโสด สมรส หย่าร้างและหม้าย
  - 4) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษา โดยระบุเป็น วุฒิมหาวิทยาลัยได้แก่ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มัธยมศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

5) อาชีพ หมายถึง ลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลตอบแทนเป็นเงินสดหรือได้รับผลตอบแทนเป็นสิ่งของหรืออื่นๆ ซึ่งให้ระบุเพียงอาชีพเดียวโดยบ่งออกเป็น ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน เกษตรกรหรือทำนาและธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ

6) รายได้ หมายถึง จำนวนเงินสดที่ได้จากการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2. ตัวแปรตาม (dependent variable) ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี โดยกำหนดข้อความถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าแบบเป็นตัวเลข (rating scale) โดยกำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ระดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ 5 4 3 2 1 (อัศวิน แสงพิบูล, 2556 : 148) โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับมากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
ระดับมาก	คะแนนเท่ากับ	4
ระดับปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
ระดับน้อย	คะแนนเท่ากับ	2
ระดับน้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบในแต่ละข้อความมารวมกันแล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) เพื่อแปรผลข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้หาเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงห่างของคะแนน ดังนี้

$$\text{ความกว้างของแต่ละระดับ} = \frac{\text{คะแนนมากที่สุด} - \text{คะแนนต่ำสุดจำนวนระดับ}}{\text{ความกว้างของแต่ละระดับ}}$$

$$\text{ความกว้างของแต่ละระดับ} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ดังนั้นเกณฑ์ในความแปลความหมายของค่าเฉลี่ยจึงเป็น ดังนี้

แปลความหมาย	ช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย
ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	4.21 - 5.00
ระดับความคิดเห็นมาก	3.41 - 4.20
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	2.61 - 3.40
ระดับความคิดเห็นน้อย	1.81 - 2.60
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1.00 - 1.80

3. ตัวแปรตาม (dependent variable) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการตรวจสอบประเมินผล โดยกำหนดข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประค่าแบบเป็นตัวเลข (eating scale) โดยกำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ระดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ 5 4 3 2 1 (อศวิน แสงพิบูล, 2556 : 148) โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับมากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
ระดับมาก	คะแนนเท่ากับ	4
ระดับปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
ระดับน้อย	คะแนนเท่ากับ	2
ระดับน้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบในแต่ละข้อความมารวมกันแล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) เพื่อแปรผลข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้หาเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงห่างของคะแนน ดังนี้

$$\text{ความกว้างของแต่ละระดับ} = \frac{\text{คะแนนมากที่สุด} - \text{คะแนนต่ำสุดจำนวนระดับ}}{\text{ความกว้างของแต่ละระดับ}}$$

$$\text{ความกว้างของแต่ละระดับ} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ดังนั้นเกณฑ์ในความแปลความหมายของค่าเฉลี่ยจึงเป็น ดังนี้

แปรความหมาย	ช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย
ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	4.21 - 5.00
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	3.41 - 4.20
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	2.61 - 3.40
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	1.81 - 2.60
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	1.00 - 1.80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิดสามารถเลือกตอบได้เพียงข้อเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ประกอบไปด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี เป็นคำถามปลายปิด (close – ended questionnaires)

ตอนที่ 3 ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open - ended questionnaire)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนบ้านธาตุอิงฮัง จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการตรวจสอบประเมินผล เป็นคำถามปลายเปิด (close – ended questionnaires)

ตอนที่ 5 ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open-ended questionnaire)

การทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ทดสอบเครื่องมือ โดยจากการค้นคว้าและเรียบเรียงสร้างขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้และให้เกิดประสิทธิภาพ จากการทดสอบเครื่องมือดังต่อไปนี้

การทดสอบความตรงในเนื้อหา (content of validity) หมายถึงเครื่องมือนั้นได้ครอบคลุมเนื้อหาหรือประเด็นสิ่งที่ต้องการวัดได้ครบถ้วน โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ที่ต้องการที่จะศึกษา จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวให้ถูกต้อง

การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบจาก คณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลที่แท้จริง จำนวน 30 คน คือประชาชนของบ้านตาแหลว เมืองจำปอน แขวงสะหวันเขต จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบของ Cronbach ตามที่ระบุไว้ใน (วีระพล ทองมา และคณะ, 2556 : 382) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

s_i^2 = ค่าความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 = ค่าความแปรปรวนทั้งหมด

ผลการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารวมของทุกข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น เท่ากับ 0.93 และการมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.985 (ดังภาคผนวก ข ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เก็บรวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาในอดีต ข้อมูลเกี่ยวกับบริบททั่วไปและประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนบ้านธาตุดึงฮ้าง และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเก็บจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมตามที่ได้กำหนดไว้จนครบตามจำนวน ตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารและวารสารที่สามารถอ้างอิงได้ รวมไปถึงแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ แปลผล และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้ประกอบด้วยความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D) เพื่อประกอบการบรรยายพร้อมสรุปประเด็น

ตอนที่ 2 สถิติเชิงอ้างอิง (inferential statistics) ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานงานวิจัย เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (Independent Sample t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากรสองกลุ่มที่มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม หรือการทดสอบเป็นรายคู่ที่มีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

3. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม หรือการทดสอบเป็นรายคู่ที่มีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

4. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม หรือการทดสอบเป็นรายคู่ที่มีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

5. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (One-Way ANOVA)

เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม หรือการทดสอบเป็นรายคู่ที่มีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

6. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม หรือการทดสอบเป็นรายคู่ที่มีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน

บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอน พรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อการอภิปรายผู้วิจัยขอเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ 1) ผลสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง 2) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง 3) ผลของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง และ 4) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เพื่อทดสอบสมมติฐานงานวิจัย ดังต่อไปนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง

ด้านประวัติศาสตร์

จากการสัมภาษณ์ท่าน สอนไซ รองผู้ใหญ่บ้าน (รองนายบ้าน) การสืบค้นแหล่งข้อมูล และเอกสารต่างๆเกี่ยวกับความเป็นมาของบ้านธาตุอิงฮัง พบว่า ภายหลังจากสมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช หมายสาบสูญอยู่ในสมรภูมิปราบกบฏเมืององการ (แขวง อັดตะปือ ในปัจจุบัน) ในปี ค.ศ.1572 สภาพการอยู่นครหลวงเวียงจันทร์มีความปั่นป่วน พระยาแสนสุรินทร์ลือชัย ซึ่งเป็นนายทหารเอกของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช และเป็นพ่อเฒ่า (พ่อตา) ของพระเจ้าน่อเมือง ได้ประกาศตนขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินในปี ค.ศ. 1572 ก็เพราะเนื่องจากว่า พระหน่อเมืองซึ่งเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ยังทรงพระเยาว์ อายุเพียง 5 ปี ไม่สามารถครองราชย์แทนพระบิดาได้ เมื่อพระยาแสนสุรินทร์ลือชัย สถาปนาตนขึ้นครองราชย์เช่นนั้น บรรดาหัวเมืองน้อยใหญ่ที่เคยเป็นเมืองขึ้นและเมืองส่วยของนครหลวงเวียงจันทร์ ก็ได้พร้อมกันขัดค้ำไม่พอใจต่อสภาพนั้น และความไม่สงบก็เริ่มก่อตัวขึ้น ประชาชนภายในนครหลวงเวียงจันทร์ จึงได้พร้อมกันอพยพย้ายถิ่นฐานไปทางทิศใต้อย่างมากมาย จำนวนกลุ่มชนเหล่านี้ก็มีกลุ่มที่อพยพมาจากทุ่งน่าน้อยอ้อยหมู (เมืองแถน) เข้ามาอาศัยพระบารมีพึ่งพาโพธิสมภารของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เมื่อสภาพในนครหลวงเวียงจันทร์เกิดความไม่สงบ กลุ่มชนเหล่านั้นก็ตัดสินใจพร้อมกันอพยพหนีไปหาพื้นที่ทำมาหากินในที่อื่นและได้สร้างบ้านเรือนอยู่ที่ป่าดงเขนยเขตแขวนเมืองภูวามะหาไชย (ที่แขวงคำมวน ในปัจจุบัน) โดยตั้งชื่อบ้านว่า “บ้านน่าน้อย

อ้อยณู” เหมือนชื่อบ้านเดิม (บ้านต้นกำเนียด) กลุ่มชนเหล่านั้นได้อาศัยอยู่ตงเขนยประมาณ 30 ปรายกว่าปี ก็ได้เกิดมีโรคพยาธิ พร้อมทั้งสัตว์ป่า (สัตว์ร้าย) กัด ตอด กินสัตว์เลี้ยวต่างๆชนิด ทั้งเป็นอันตรายต่อมนุษย์อีกด้วย เพราะเหตุการณ์เช่นนั้นได้สร้างความเดือดร้อนต่อการดำรงชีวิตการกินอยู่ของประชาชนตลอดมาเป็นระยะเวลาหลายปี จึงได้พร้อมกันไปหาที่อาศัยและที่ทำมาหากินที่ใหม่อีกครั้ง การอพยพครั้งนี้มี บ่าวหม่อมหลวง และภรรยา ชื่อ นางสีมาพร้อมด้วยลูกชายสองคนคือ ท้าว คำสิง อายุได้ 12 ปี ท้าว แก้วสิมพะลี อายุได้ 9 ปี เป็นหัวหน้าแกนนำ 70 ครอบครัวมาสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้กับบริเวณพระธาตุอิงฮัง ห่างจากแม่น้ำโขงไปทางทิศตะวันออกประมาณ 15 - 20 กิโลเมตร บริเวณแห่งนี้มีป่าดง มีหนอง คลอง บึงอาทิเช่น บึงหวะ บึงขาม เหมาะแก่การทำมาหากิน ทำไร่ ทำนา ปลูกฝั ง เลี้ยงสัตว์ และยังอยู่ใกล้กับพระธาตุที่เก่าแก่ (พระธาตุอิงฮัง) อาศัยเป็นที่พึ่งทางใจและอนุรักษ์ รักษา และเคารพบูชา เพราะประชาชนกลุ่มนี้ล้วนแต่อยู่ภายใต้พระบรมโพธิ์สมภารและขึ้นโดยตรงต่อเจ้าแผ่นดินเวียงจันทน์ล้านช้าง ดังนั้นบ่าวหม่อมหลวง ภรรยาและลูกๆก็ได้นำพาทั้ง 70 ครอบครัวมาตั้งบ้านเรือนในพื้นที่โพนใหญ่แห่งหนึ่งห่างจากองค์พระธาตุอิงฮังประมาณ 6 - 7 กิโลเมตร ในวันพุธ ขึ้น 7 ค่ำ เดือนอ้าย หรือ เดือน เจริญ (เดือนธันวาคม) พ.ศ. 2153 หรือ ค.ศ. 1610 ในช่วงราชการ พระเจ้า วรวงศา ธรรมิกราช (ค.ศ. 1600 - 1623) โดยได้ตั้งชื่อสถานที่แห่งนี้ตามนามตนเองและภรรยาว่า “เมืองหลวงโพนสิม” สืบต่อๆมา กิจกรรมของชาวบ้านที่เด่นชัดคือ การบุกเบิก ไร่สวน เพื่อปลูกพืชพรรณธัญญาหาร รวมถึงการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ช้าง ม้า วัว ควาย หมู หมา เป็ด ไก่ และเคียงคู่กันนั้นก็ปลูกดอกไม้เพื่อไว้บูชาองค์พระธาตุ ต่อจากนั้นก็กลายเป็นดงดอกไม้

การพัฒนาอยู่ในเมืองหลวงโพนสิม เช่น การปลูกฝั ง เลี้ยงสัตว์ ก็เกิดดอกออกผลดี มีการขยายพันธุ์เพิ่มมากขึ้นทำให้พื้นที่ปลูกฝั ง เลี้ยงสัตว์เริ่มคับแคบมากยิ่งขึ้น บ่าวหม่อมหลวงและภรรยาของเขา ก็เฒ่าแก่มากยิ่งขึ้น จึงได้แนะนำให้ลูกชายทั้งสองคน ไปดูพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อนำพาราชาตรขยายออกไปเพื่อพัฒนาเมืองขึ้นมาใหม่ จากนั้นพ่อแม่ก็ได้ถึงแก่กรรมไปตามอายุไข และลูกทั้งสองก็ได้ปฏิบัติตามคำสั่งแนะนำของพ่อ แม่ โดยได้ไปหาที่ทำมาหากินแห่งใหม่ และจำนวนหนึ่งก็ย้ายมาสร้างบ้านใกล้กับองค์พระธาตุอิงฮัง ในปี ค.ศ. 1660 มี 22 หลังคาเรือนและมีเพิ่มขึ้นในต่อมา จากนั้นก็เรียกชื่อบ้านว่า บ้านธาตุอิงฮัง โดยตั้งชื่อบ้านตามองค์พระธาตุอิงฮัง จนถึงทุกวันนี้ พระธาตุอิงฮัง เป็นพระธาตุสำคัญและศูนย์กลางศรัทธาของชาวแขวงสะหวันนะเขตและชาวลาว เชื่อกันว่าเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมือง มีพุทธลักษณะงดงามมาก เป็นที่สงวนรักษาไว้ซึ่งศิลปกรรมลาวสมัยโบราณเกือบครบถ้วน และเป็นพระธาตุองค์เดียวที่ทรงรูปร่างเดิมอยู่มิได้ถูกทำลายแต่ประการใด เป็นสถานที่ที่บ่งบอกถึงสนสถานที่ได้รับความเจริญจากชนชาติต่างๆ ที่สะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมอันปรากฏที่องค์พระธาตุที่น่าศึกษาและน่าสนใจและเป็นพระธาตุที่มีความงดงาม ความแปลกที่สะท้อนให้เห็นออกมาในรูปของผลงานศิลปกรรมที่สำคัญยิ่งในดินแดนของลาว พระธาตุอิงฮังนี้มีขนาดความสูง 25 เมตรฐานพระธาตุกว้างด้านละ 9 เมตร องค์พระธาตุประกอบด้วยฐาน 3 ชั้น ลดหลั่นกันเป็นลำดับโดยฐาน

ล่างและฐานกลางเป็นศิลปะดั้งเดิม (สมัยอาณาจักรศรีโคตรบองและอาณาจักรเขมร) ส่วนฐานบนและยอดสถาปเป็นศิลปะสมัยล้านช้างอันเป็นสถาปัตยกรรมทรงสูงแบบก่ออิฐถือปูนประดับกระจก ลายปูนปั้นประดับกระเบื้องลงยาทำองค์พระธาตุ ดังนั้นจึงกลายเป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของลาว เป็นมิ่งขวัญของชาวสะหวันนะเขต ในทุกๆปีชาวบ้านพร้อมทั้งภาครัฐ และเอกชนจะพร้อมเพรียงกันจัดงานประเพณี หรืองานบุญเฉลิมฉลองประจำปี เพื่อนมัสการองค์พระธาตุอิงฮังอย่างใหญ่โตในช่วงเดือนธันวาคม (ประวัติศาสตร์ แขวงสะหวันนะเขต, 2555 : 26)

ที่ตั้งและอาณาเขต

บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ 480 กิโลเมตร ห่างจากตัวเมืองโกสอนพรมวิหาร 15 กิโลเมตร ตามถนนสายสะหวันนะเขต - เซโน (ทางหมายเลข 9) ห่างจากสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 2 ประมาณ 20 กิโลเมตร อยู่ตั้งอยู่บริเวณเขตทุ่งเพียงที่ล้อมรอบด้วยป่าดงใหญ่หลายชนิด มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,298,461 เฮกตาร์ ที่สำหรับก่อสร้าง 12,161 เฮกตาร์ ที่ทำนา 607.2 เฮกตาร์ ที่ทำสวน 324.5 เฮกตาร์ และที่ทำการเกษตรกรรม 354.6 เฮกตาร์

ทิศเหนือ	ติดกับบ้านดงบัง 7 กิโลเมตร
ทิศใต้	ติดกับดงหมากยาง 2.5 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดกับบ้านโพนสิม 2.5 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดกับบ้านดงนาคำ 3 กิโลเมตร

บ้านธาตุอิงฮังมี 20 หน่วยปกครอง 360 ครอบครัว ประชากรทั้งหมด 2,374 คน หญิง 1,159 คน มีเส้นทางเข้าถึงตลอดปี ภายในบ้านเส้นทางแต่ละซอยปูด้วยดินซีเมนต์ และมีโฮมสเตย์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาสัมผัสกับบรรยากาศความเป็นวัฒนธรรมของชาวบ้าน และมีพระธาตุอิงฮังถือเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองของชาวแขวงสะหวันนะเขต โดยมีประชาชนชาวพุทธที่มากกราบไหว้อยู่ตลอดเวลา

ภาพที่ 1 พื้นที่บ้านธาตุดึงฮั่ง ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย

ภาพที่ 2 ลักษณะพระธาตุอิงฮัง

สภาพทางเศรษฐกิจ

บ้านธาตุอิงฮังเป็นชุมชนดั้งเดิมที่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือทำนาเป็นส่วนใหญ่ แต่มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพตามยุคสมัยจนถึงปัจจุบัน อาชีพหลักในชุมชนบ้านธาตุอิงฮังมี (ข้อมูลสัมภาษณ์ ท่าน สอนไช รองผู้ใหญ่บ้าน บ้านธาตุอิงฮัง) ดังนี้

1. อาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนและทำมาตั้งแต่บรรพบุรุษในหมู่บ้านจะทำนาปีละครั้ง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงพฤศจิกายนของทุกปี ปัจจุบันการทำนาจะเก็บไว้กินบางส่วน นอกจากนั้นก็นำไปขาย ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อขาย นอกจากทำนาแล้ว กลุ่มอาชีพเกษตรกรรมยังทำหมากเบ็งเพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมองค์พระธาตุอิงฮัง ซึ่งเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว

2. อาชีพรับราชการ ปัจจุบันอาชีพรับราชการเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในชุมชนเพราะชาวบ้านเชื่อว่าอาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติและมีความสบายจึงนิยมส่งบุตรหลานเรียนในระดับมหาวิทยาลัยมากขึ้น

3. อาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อเสร็จจากฤดูทำนาแล้วชาวบ้านที่ว่างจากการทำงานก็จะเริ่มหางานเสริม คือการไปรับจ้างทำงานในตัวเมืองและต่างจังหวัด

4. อาชีพอื่น ๆ คนสูงอายุส่วนใหญ่ที่อยู่ในหมู่บ้านที่ไม่สามารถไปทำงานที่อื่นได้ ก็จะนำภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีอยู่มาใช้ในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การทำขึ้นหมากเบ็ง การสานกระติบข้าว การสานเครื่องใช้ในครัวเรือน การทอผ้าไหม การทอผ้าฝ้าย และตำข้าว เป็นต้น

ประเพณีและวัฒนธรรม

บ้านธาตุอิงฮัง เป็นบ้านพัฒนารอบด้าน เป็นบ้านวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมพร้อมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอดีตคลอง ประเพณีต่างๆรวมทั้งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะพระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุที่ให้ความเคารพของประชาชนสองฝั่งแม่น้ำโขง เพราะมีความเชื่อกันว่าเป็นพระธาตุคู่แฝดของพระธาตุพนม (ประเทศไทย) มาแต่ช้านาน และในทุกปีจะมีการจัดงานยิ่งใหญ่มีสการพระธาตุอิงฮัง ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี โดยจะมีขบวนแห่เทียน และฟ้อนรำถวายองค์พระธาตุ นอกจากนั้น ยังมีตำนานความเชื่อของชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง เกี่ยวกับการที่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาเสวยภัตตาหารบริเวณนี้ และเสวยภัตตาหารที่ทำจากหมู จึงเกิดอาหารเป็นพิษ ชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง จึงไม่มีใครเลี้ยงหมูจนถึงปัจจุบัน นี่คือการเชื่อพุทธของชาวบ้าน ที่มีระบบความเชื่อความศรัทธาปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเคร่งครัดจวบจนปัจจุบัน และประเพณีทั้งสองเดือน

วัฒนธรรมหรือฮีตสิบสอง เป็นประเพณีการทำบุญที่มีประจำเดือนชาวลาวเป็นส่วนใหญ่ ในนั้นประกอบด้วยชาวบ้านธาตุอิงฮัง ผสมผสานระหว่างแนวคิดของพระพุทธเจ้า พราหมณ์และผี ก่อนที่ศาสนาพุทธเข้าสู่ดินแดนสะหวันนะเขต โดยเฉพาะ ประเทศลาว นั่นคือประเพณีตามฮีตคลองเดือนต่างๆที่มีมานาน สมัยก่อนจะเน้นพิธีทางของผีและพราหมณ์มากกว่าเพราะเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ วิญญาณ เปรตเทวดาอารักษ์ต่างๆ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูตผีที่มองไม่เห็นตัวจะมีอิทธิพลต่อชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้นพิธีกรรมส่วนใหญ่จึงวนเวียนอยู่กับเรื่องผี เมื่อศาสนาเข้าสู่ดินแดนลาว ในกลางศตวรรษที่ 14 โดยสมเด็จพระเจ้าฟ้าจ๋ม จึงทำให้ความเชื่อและพิธีกรรมเปลี่ยนไป ได้นำพิธีกรรมทางศาสนาเข้า ผสมผสาน มีพระสงฆ์องค์เจ้าเข้ามีส่วนร่วมมีพระเป็นผู้นำในบางพิธี โดยเคียงคู่กับทางแนวพราหมณ์ และผี ย้อนสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดมีวัฒนธรรม – ประเพณีดังนี้ (ข้อมูลสัมภาษณ์ ท่าน สอนไซ รองผู้ใหญ่บ้าน บ้านธาตุอิงฮัง)

บุญเฉลิมฉลองพระธาตุอิงฮัง

เมื่อถึงวันเพ็ญเดือนสิบสองของทุกๆปีแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต ห้องการปกครองบ้าน บ้านธาตุอิงฮังพร้อมด้วยประชาชนภายในบ้านได้วางแผนและเตรียมงานและเครื่องสักการะ เครื่องบูชาของพระธาตุ ในงานบุญเฉลิมฉลองประกอบด้วยการแสดงศิลปะวรรณคดี ฟ้อนรำ ตามประเพณีและมีกานชาขายของตลอดทั้งสามวันสามคืน สำหรับวันสุดท้ายมีการแห่เทียนไหว้พระธาตุดังกล่าว เพื่อบูชาคุณพระศรีรัตนตรัยคือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ โดยมีชาวพุทธทั้งภายในแขวง ต่างแขวงและชาวพุทธผู้ที่มีศรัทธาต่อพระธาตุอิงฮังในประเทศไทยไปเข้าร่วมอย่างใหญ่หลวงและในตอนเช้ามีการการตักบาตรสังฆทานแก่พระภิกษุสงฆ์เป็นการเสร็จพิธีของการเฉลิมฉลองในปีนั้น (ข้อมูลสัมภาษณ์ ท่าน สอนไซ รองผู้ใหญ่บ้าน บ้านธาตุอิงฮัง)

พิธีกรรมเลี้ยงบ้าน หรือผีมะเหล่หลักคุด

พิธีกรรมเลี้ยงบ้านหรือผีมะเหล่หลักคุดได้จัดขึ้นในทุกๆปีโดยชาวบ้านธาตุอิงฮังจะจัดขึ้นก่อนการทำไร่ ทำนา เป็นพิธีกรรมที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ โดยชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นการบอกกล่าวเจ้าที่เจ้าฐานที่สถิตอยู่ในบริเวณบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านมีความอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยต่างๆ การทำไร่ ทำนา สวนและผลปลูกให้ได้รับผลดี การตกแต่งพิธีกรรมมีของไหว้ รูป เทียน ดอกไม้ และเครื่องสักการบูชาต่างๆนำมาพร้อมกันแล้วจัดทำพิธีกรรมโดยเฒ่าแก่หรือปราชญ์ภายในบ้าน (ข้อมูลสัมภาษณ์ ท่าน สอนไซ รองผู้ใหญ่บ้าน บ้านธาตุอิงฮัง)

การทำหมากเบ็งเพื่อนบุญของค์พระธาตุ

อิงตามการให้สัมภาษณ์ของแม่แก่ภายในบ้านท่านได้กล่าวว่า ประเพณีการทำขันหมากเบ็งของชาวบ้านไปปฏิบัติมาแต่ช้านานจนถึงปัจจุบัน หมากเบ็งเป็นเครื่องสักการบูชาที่ใช้เพื่อประกอบในพิธีทางความเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นทางพุทธศาสนา เช่น ใช้ประกอบเป็นเครื่องบูชาในกัณฑ์เทศน์ บูชาพระสงฆ์ พระพุทธรูป สลุปเจดีย์หรือธาตุ หรือทางลัทธิความเชื่อด้านอื่น เช่น ทำเพื่อมอบแด่พ่อหมอ ไสยศาสตร์ที่รักษาอาการเจ็บป่วย มอบแด่แม่หมอที่ทำหน้าที่นางเทียมหรือร่างทรง เป็นต้น แต่เดิมนั้น ไม่มีการทำขันหมากเบ็งขาย เนื่องจากทุกครัวเรือนจะทำกันเอง ต่อมารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคม มีความรีบเร่ง แต่ยังมีผู้ประสงค์จะใช้งาน การทำเพื่อขายจึงค่อยๆ เกิดขึ้น จนกลายเป็นสินค้า แต่ความเป็นเอกลักษณ์ที่เฉพาะการทำขันหมากเบ็งเพื่อไหวบูชาของพระธาตุจะแบ่งออกเป็นสาม ลักษณะ อาทิเช่น ขันหมากเบ็ง ห้ากีบ เจ็ดกีบ และเก้ากีบ ลักษณะทั้งสามอย่างนี้จะใช้ในการบูชาพระธาตุสลับเปลี่ยนกันในวันที่แตกต่างกัน (ข้อมูลสัมภาษณ์ ท่าน สอนไซ รองผู้ใหญ่บ้านบ้านธาตุอิงฮัง)

ความเชื่อต่อการเลี้ยงหมู

บ้านธาตุอิงฮังไม่อนุญาตให้เลี้ยงหมู เนื่องจากมีตำนานความเชื่อของชุมชนบ้านธาตุอิงฮังในแต่ก่อนเกี่ยวกับการที่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาเสวยภัตตาหารบริเวณบ้านธาตุอิงฮัง และเสวยภัตตาหารที่ทำจากหมู จึงเกิดอาหารเป็นพิษ ชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง จึงไม่มีใครเลี้ยงหมูจนถึงปัจจุบัน นี้คือความเชื่อพุทธของชาวบ้าน ที่มีระบบความเชื่อความศรัทธาปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเคร่งครัดจวบจนปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ท่าน สอนไซ รองผู้ใหญ่บ้าน (รองนายบ้าน) ยังได้ระบุอีกว่า นอกจากวัฒนธรรม - ประเพณีข้างบนแล้ว บ้านธาตุอิงฮังยังคงรักษาไว้ได้ซึ่งฮีตสิบสองเดือนให้คงอยู่เป็นอย่างดี ได้แก่

1. บุญเข้ากรรม

ภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ต้องอยู่กรรมจึงจะพ้นอาบัติ ญาติโยมผู้หวังบุญกุศลไปบริจาคทาน รักษาศีล ฟังธรรม เกี่ยวกับการเข้ากรรมของพระภิกษุ เรียกว่า บุญเข้ากรรม กำหนดเอาเดือนอ้ายเป็นเวลาทำ จะเป็นข้างขึ้นหรือข้างแรมก็ได้ วันที่นิยมทำกัน กำหนดเอาวันขึ้น 15 ค่ำ เพราะมีกำหนดทำในระหว่างเดือนอ้าย จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุญเดือนอ้าย

2. บุญคุณลาน

สถานที่ที่ทำสำหรับนวดข้าว เรียกว่า ลาน การนำเอาข้าวที่นวดแล้วมากองขึ้นให้สูง เรียกคุณลาน ชาวนาที่ทำนาได้ผล เมื่อต้องการบำเพ็ญกุศลมิให้ทาน เป็นต้น ก็จัดเอาลานเป็นสถานที่ทำบุญ

การทำบุญในสถานที่ดังกล่าว เรียกบุญคุณลาน (บุญกลางข้าว) กำหนดเอาเดือนยี่เป็นเวลาทำ เพราะมีกำหนดการทำในเดือนยี่ จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุญเดือนยี่

3. บุญข้าวจี

ข้าวเหนียวที่ปั้นโรยเกลือทาไขไก่ แล้วจีไฟให้สุก เรียกข้าวจี การทำบุญมีการให้ทานข้าวจีเป็นต้น เรียกบุญข้าวจี การทำบุญข้าวจี มีคนนิยมทำกันมาก เพราะถือว่าได้บุญกุศลมาก และเป็นการทำทานชนิดหนึ่ง เวลาทำกำหนดเอาเดือนสาม เพราะมีกำหนดเช่นนี้ จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าบุญเดือนสาม

4. บุญพระเวส

บุญที่มีการเทศน์พระเวสหรือมหาชาติ เรียกบุญพระเวส หนังสือมหาชาติหรือเวสสันดรชาดก เป็นหนังสือชาดกที่แสดงจริยาวัตรของพระพุทธเจ้า คราวพระองค์เสวยพระชาติเป็นเวสสันดรเป็นหนังสือเรื่องยาวมี 14 ผูก บุญพระเวสสันดรกำหนดทำในเดือนสี่ เพราะมีกำหนดการกระทำ จึงเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า บุญเดือนสี่

5. บุญสงน้ำ

การรดน้ำพระพุทธรูป พระสงฆ์และผู้หลักผู้ใหญ่เรียก **สงน้ำ** การทำบุญมีให้ทานเป็นต้น เกี่ยวกับการสงน้ำเรียกบุญสงน้ำอีกอย่างหนึ่งเรียก **ตรุษสงกรานต์** **ตรุษ** คือสิ้น **สงกรานต์** คือการเคลื่อนย้ายได้แก่วันที่พระอาทิตย์ เคลื่อนย้ายจากฤดูหนาว ก้าวขึ้นไปสู่ฤดูร้อน ในระยะนี้เรียกตรุษสงกรานต์กำหนดเอาวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนห้า เพราะมีกำหนดทำในเดือนห้า จึงมีชื่อเรียกว่า บุญเดือนห้า

6. บุญบั้งไฟ

การเอาดินประสิว (ขี้เจีย) มาคั่วผสมกับถ่านดำให้แหลกเรียกว่า “หมื่อ” เอาหมื่อใส่กระบอกไม้ไผ่ทำให้แน่นแล้วเจาะรู เรียกบั้งไฟ การทำบุญมีให้ทานเป็นต้น เกี่ยวกับการทำบั้งไฟ เรียกบุญบั้งไฟ กำหนดเอาเดือนหกเป็นเวลาทำจึงมีชื่อเรียกว่า บุญเดือนหก

7. บุญข้าชะ (บุญหลักบ้าน หรือบุญบ้าน)

การชำระล้างสิ่งสกปรกกรุงรัง ให้สะอาดปราศจากมลทินโทษ คือความมัวหมอง เรียกการข้าชะ สิ่งที่จะต้องชำระให้สะอาดนั้นมี 2 อย่างคือ 1 ความสกปรกภายนอก ได้แก่ร่างกาย เสื้อผ้า อาหาร การกิน ที่อยู่อาศัยสกปรก 2 ความสกปรกภายใน ได้แก่ จิตใจเกิดความโลภโกรธหลงเป็นต้น สิ่งที่จะต้องชำระล้างในที่นี้ได้แก่เมื่อบ้านเมืองเกิดข้าศึกมาทำลาย มีโจรมีมารมาปล้นเกิดรบราฆ่าฟันกันแย่งกันเป็นใหญ่ ผู้คน ช้าง ม้า วัว ควายล้มตายลงเพราะผีเข้าเจ้าสุญ ถือกันว่าบ้านเดือดเมืองร้อน

ชะตาบ้านชะตาเมืองขาด จำต้องชำระให้หายเสียดจัญไร การทำบุญมีให้ทานเป็นต้นเกี่ยวแก่การชำระนี้ เรียกบุญชำระมีกำหนดทำในระหว่างเดือน 7 จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าบุญเดือน 7

8. บุญเข้าพรรษา บุญเข้าพรรษา

การอยู่ประจำในอาวาสแห่งเดียวตลอด 3 เดือนในฤดูฝนเรียกเข้าพรรษา โดยปกติกำหนดเอาวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 เป็นวันเข้าพรรษา เพราะมีกำหนดทำในเดือน 8 จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าบุญเดือนแปด

9. บุญข้าวประดับดิน

การห่ออาหารและของเคี้ยวเป็นห่อๆ แล้วนำไปถวายทานบ้าง ไปแขวนไว้ตามต้นไม้บ้าง เรียกข้าวประดับดิน การทำบุญมีให้ทานและรักษาศีลเป็นต้น เกี่ยวกับข้าวประดับดิน เรียกบุญข้าวประดับดิน เพราะมีกำหนดทำในเดือนเก้า จึงเรียกอย่างหนึ่งว่าบุญเดือนเก้า

10. บุญข้าวสาก

การเขียนชื่อใส่ลงในพาสั่ว (สำหรับ) เรียกข้าวสาก (สลาก) การทำบุญมีการให้ทานเป็นต้นเกี่ยวกับข้าวสากเรียกบุญข้าวสาก เพราะมีกำหนดการทำในเดือนสิบจึงมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าบุญเดือนสิบ

11. บุญออกพรรษา

การออกจากเขตจำกัด ไปพักแรมที่อื่นได้เรียกออกพรรษา พรรษามาหมายถึงฤดูฝน ปีหนึ่งมี 4 เดือน คือตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึง ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ในระยะ 4 เดือน 3 เดือนต้นให้เข้าพรรษา ก่อน เข้าครบกำหนด 3 เดือน เปลี่ยน การทำบุญมีให้ทานเป็นต้น เกี่ยวกับการออกพรรษานี้ เรียกบุญออกพรรษา เพราะมีกำหนด การทำในระหว่างเดือนสิบเอ็ด จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุญเดือนสิบเอ็ด

12. บุญกฐิน

ผ้าที่ใช้สวดทำเป็นกรอบซึ่งเย็บจีวร เรียกผ้ากฐิน ผ้ากฐินนี้มีกำหนดเวลาทำถวายเพียง 1 เดือน คือ ตั้งแต่ แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงเพ็ญเดือน 11 เพราะมีกำหนดทำในระหว่างเดือน 12 จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าบุญเดือนสิบสอง

จากผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง พบว่า บ้านธาตุอิงฮังเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่ขึ้นชื่อในแขวงสะหวันนะเขต โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตหลากหลายไม่ว่าจะเป็นวัดตามวัฒนธรรมในสมัยก่อนที่สะท้อนผ่านลักษณะขององค์พระธาตุอิงฮังที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยแผนกแถลงข่าววัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขตได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของบ้านธาตุอิงฮัง ซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมลาว วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแต่มีเสน่ห์ของวิถีชีวิตเกษตรและวิถีชีวิตที่ผสมผสานกันกับ ฮีตสิบสองคองสิบสี่ ของลาวจึงได้เริ่มดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ดังที่ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างใน จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ, 2554 : 14 - 19) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่น และย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจ ในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้อง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉะนั้น องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี 6 ด้านดังต่อไปนี้ 1) องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 3) องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนในกำไร สุจริตกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 4) องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 5) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการตลาดท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น 6) องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยว ที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหน ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมดังที่ จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ (2554 : 14 - 19) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวชม โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของ

ท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษา สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย และเป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญคุณค่าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิด ความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

การจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวของบ้านธาตุอิงฮัง ปฏิบัติตามแผนนโยบายของแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต คณะกรรมการปกครองหมู่บ้านธาตุอิงฮังเป็นผู้กระทำหรือดำเนินการในการจัดการตามขั้นตอนทุกอย่าง โดยมีเลขาธิการประชาชนประติวัติลาวพร้อมทั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ชี้แจงนำรวมภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนภายในบ้าน

จากการให้สัมภาษณ์ของคณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน พบว่า บ้านธาตุอิงฮังมีห้องการหมู่บ้านหนึ่งหลัง (ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน) สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านบ้านและตอบสนองข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ที่สนใจทั่วไป และได้จัดตั้งกลุ่มของชุมชนขึ้น เพื่อนเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายสินค้าและเครื่องสักการบูชาพระธาตุอิงฮัง โดยราคาของสินค้าดังกล่าวจะขึ้นกับคณะบริหารงานท่องเที่ยวของหมู่บ้านเป็นฝ่ายควบคุม นอกจากนี้ยังมีค่าธรรมเนียมเข้า - ออกประตูอ้อมรอบของพระธาตุอิงฮัง ซึ่งทั้งหมดนั้นต้องได้รับการอนุมัติจากแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวง และบ้านธาตุอิงฮัง ยังได้สร้างความสามัคคีโดยการศึกษาอบรมประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ให้อุปการะรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน ให้มีความสงบ ปลอดภัย สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างงานให้กับประชาชน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ภายใน อาทิ ด้านศิลปะ วรรณคดี หัตถกรรม วัฒนธรรม-ประเพณี พร้อมทั้งปกป้องรักษาปูชนียสถานเก่าแก่ที่เป็นมรดกของชาติ ทางด้านวัฒนธรรม โดยมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตรา 47 อ้างใน พรควันชัย ประถมวงค์ษา (2555 : 25) ว่าด้วยบทบาทขององค์การปกครองหมู่บ้านมีบทบาทในการคุ้มครองบริหาร พัฒนาเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม ของหมู่บ้าน รักษาความสงบ ความเป็นระเบียบ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านตน โดยในส่วนของหมู่บ้านจะมีบทบาทในการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน่วยงานระดับหมู่บ้านในการนำนโยบายจากสำนักงานปกครอง และห้องการแถลงข่าว และวัฒนธรรมแขวง มาปฏิบัติเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีหน้าที่ในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การนำระเบียบข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองพื้นที่สงวนแจ้งให้ประชาชนได้

ทราบ ประกอบด้วย การรณรงค์เรื่องการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า หรือการเข้าไปครอบครองพื้นที่หลวง เป็นต้น และหน่วยงานระดับหมู่บ้านยังมีบทบาทในการออกกระเปียบ แจกข่าวสารต่างๆ ที่สอดคล้องกับกระเปียบของรัฐบาลให้ทุกครัวเรือนได้ทราบ

บทบาทด้านการค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ซึ่งหน่วยงานระดับหมู่บ้านมีหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลไปยังห้องการแถลงข่าวและวัฒนธรรมเมือง เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวดำเนินการตรวจสอบหลักฐานข้อมูล และศึกษาความเป็นไปได้ เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่

บทบาทของหน่วยงานระดับหมู่บ้านในการพิจารณาการลงทุนพัฒนาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เช่นการให้ความเห็นชอบ และไม่ชอบกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานในพื้นที่ระดับหมู่บ้านส่วนใหญ่จะรับนโยบายการดำเนินงานจากหน่วยงานหลักหรือรัฐบาล แต่จะประสบผลสำเร็จได้ก็โดยชาวบ้านจะต้องให้ความร่วมมือด้วยดี เพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

บทบาทในการอบรมหน่วยงานระดับหมู่บ้านต่างๆ ให้มีบทบาทในการสรรหาบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาเข้าร่วมอบรมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ ได้แก่ การอบรมความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การต้อนรับ การจัดอาหาร การปลูกจิตสำนึก เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานระดับหมู่บ้านยังต้องมีบทบาทในการส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่บทบาทในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานของชาติและชนเผ่าต่างๆ เพื่อต่อต้านค่านิยมที่จะทำให้สังคมเสื่อมเสีย เพื่อให้คนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป และเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในการสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาเยี่ยมชม

นิคม จารุมณี (2544 : 26) ที่กล่าวว่า รัฐบาลทุกรัฐบาลต้องมีบทบาทสำคัญหนึ่งที่ต้องกระทำ คือ การให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนท้องถิ่นเพื่อให้เขาเหล่านั้นตระหนักถึงคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อท้องถิ่น ต่อประเทศชาติและต่อประชาชนทุกคน สิ่งสำคัญที่สุดก็คือต้องกระตุ้นและสนับสนุนให้ประชาชน สปป. ลาว มีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่นของเขา สอดคล้องกับ วรรณา ศิลปอาชา (2549 : 8 - 15) ซึ่งกล่าวว่า องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติในการฝึกอบรมด้านวิชาชีพโดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งต่อท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม

ภาพที่ 3 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่บ้านธาตุอิงฮัง

ภาพที่ 4 ประเพณีบ้านธาตุดึงฮ้าง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลภายในบ้านธาตุอิงฮัง

เพศ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 72.60 และเป็นเพศหญิงจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 ดังตารางที่ 1

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยส่วนใหญ่เพศชาย มักจะเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นตัวแทนครัวเรือนหรือเพศชายเป็นเสาหลักของครอบครัว และมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลครอบครัวมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญทวี ดวงโพธิ์ศรี พร้อมคณะ (2553 : 53) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินแบบมีส่วนร่วมด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณป่าสงวนแห่งชาติภูเขาควาย: กรณีศึกษาบ้านหาดไคร้ เมืองท่าพระบาท แขวง บอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.00

อายุ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 46 ปี ($\bar{X} = 45.94$, $SD = 9.496$) และค่า SD แสดงให้เห็นว่าอายุของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีความแตกต่างกันมาก มีอายุต่ำสุดคือ 20 ปี และสูงสุดคือ 65 ปี เมื่อจำแนกตามช่วงอายุและจัดเป็นกลุ่มแล้วพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 รองลงมา อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 คน อายุระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 และอายุตั้งแต่ 61 ขึ้นไปมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60 ดังตารางที่ 1

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพทางสังคมที่มีการเร่งรีบทำให้ประชาชนคนหนุ่มออกไปทำงานข้างนอกโดยเข้าทำงานที่ตัวเมือง จึงทำให้ประชาชนที่อยู่ในบ้านส่วนใหญ่มีอายุในช่วงวัยชราหรือกลางคนมากกว่าและจำนวนประชาชนกลุ่มนี้ก็อาจเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านธาตุอิงฮัง ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ บุญทวี ดวงโพธิ์ศรี และคณะ (2553 : 53) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินแบบมีส่วนร่วมด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณป่าสงวนแห่งชาติภูเขาควาย: กรณีศึกษาบ้านหาดไคร้ เมืองท่าพระบาท แขวง บอริคำไซ สาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.67

สถานภาพ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 87.90 รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 หม้ายมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 และหย่าร้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 ดังตารางที่ 1

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 87.90 เนื่องจากว่าหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของครัวเรือนที่เข้ามามีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยว เช่น การเข้าร่วมประชุมต่างๆ การดำเนินกิจกรรม และการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คำผ่าน สีลาวิ พร้อมคณะ (2555 : 67) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าผลิตเล่างาม แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 88.40

ระดับการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับ ปริญญา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 และปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 ดังตารางที่ 1

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับ ปริญญา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 เนื่องจากว่าประชาชนส่วนใหญ่แต่เมื่อก่อนยังไม่ได้มีโอกาสเข้าเรียนเหมือนทุกวันนี้ หรืออาจจะยังไม่มีโรงเรียนพอที่จะสามารถเข้าไปศึกษาร่ำเรียนได้หรือยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จึงมีข้อจำกัดในการส่งบุตรเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและเป็นสาเหตุให้ประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของ คำผ่าน สีลาวิ พร้อมคณะ (2555 : 67) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าผลิตเล่างาม แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้นปริญญา คิดเป็นร้อยละ 46.20 และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวะวณิลา ออนปาระดิษ (2560 : 65) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของการนำรูปแบบการบริหารแบบเศรษฐกิจ

พิเศษที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำและไม่มีประสบการณ์ในการทำงานในโรงงานหรือความชำนาญงานไม่มี เพราะชาวไร่ชาวนาส่วนมากเป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือถึงระดับสูงและไม่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพในภาคอุตสาหกรรม ยังเป็นแรงงานกรรมกรที่ว่างเว้นจากการทำนาจึงได้เข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรม ทำให้แรงงานกรรมกรบางคนถูกปฏิเสธ จากนายจ้างหรือถ้ารับเข้าทำงานก็จะได้ค่าจ้างน้อยส่งผลให้แรงงานกรรมกรทำงานได้ไม่นานก็ลาออกไป

อาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร (ทำนา) จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 รองลงมาอาชีพอาชีพอิสระหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 7.40 อาชีพข้าราชการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 ดังตารางที่ 1

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นตัวแทนให้แก่ครอบครัวมีอาชีพเกษตรกร (ทำนา) เนื่องจากจากในเมื่อก่อนอยู่ในตัวเมืองและในแขวงยังไม่มีอุตสาหกรรม โรงจักร โรงงาน อีกร่างระบบทางการศึกษาก็ยังไม่เข้าถึง รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จึงเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนส่วนมากดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับบรรยายงานของสำนักงานผู้ช่วยทูตทหาร ไทย/เวียงจันทน์ (ระบบออนไลน์) กล่าวว่า ประชาชนของแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวะนิลา ออนประดิษฐ์ (2560 : 56) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับ ผลกระทบของการนำรูปแบบการบริหารแบบเศรษฐกิจพิเศษที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว พบว่า ประชากรในหมู่บ้านเกินครึ่งหนึ่งยังทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ ตามวิถีชีวิตของคนชนบท

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,456.98 บาท ($\bar{X}$ = 3,456.98 SD= 2710.205) และค่า SD แสดงให้รู้ว่ารายได้ของครัวเรือนมีความแตกต่างกันมาก ครัวเรือนที่มีรายได้สุทธิต่ำสุดต่อเดือนคือ 435 บาท และสูงสุดต่อเดือนคือ 12,173 บาท เมื่อจำแนกตามช่วงรายได้สุทธิต่อเดือนและจัดเป็นกลุ่มแล้วพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิต่อเดือนระหว่าง 3,001 - 6,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมา มีรายได้สุทธิต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 รายได้ 9,001 - 12,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 รายได้ รายได้ 12,000 บาทขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 รายได้ 6,001 - 9,000 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.20 ดังตารางที่ 1

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,456 บาท เนื่องมาจากการที่ผู้ให้ข้อมูลหลักมีวุฒิการศึกษาน้อยประกอบอาชีพเกษตรกร จึงส่งผลให้รายได้ต่อเดือนอยู่ในระ น้อยต่ำกว่า 9,001 ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ บุนล้อม เพ็ญชัยบุตร และคณะ (2557 : 36) ที่ ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบรายได้ของประชาชนจากการบริการการท่องเที่ยวของบ้านธาตุ อิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต ประเทศลาวในช่วงปี (2549 - 2550 และ 2551 - 2552) ผลการศึกษาพบว่า มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนในปี (2551 - 2552) โดยเฉลี่ย 3,881 บาท

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ให้ข้อมูลภายในบ้านธาตุงฮัง

ลักษณะส่วนบุคคล	ผู้ให้ข้อมูล (n=190)	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	52	27.40
ชาย	138	72.60
รวม	190	100.00
อายุ		
20 - 30ปี	16	8.40
31 - 40ปี	33	17.40
41 - 50ปี	75	39.50
51 - 60ปี	61	32.10
61ปี ขึ้นไป	5	2.60
รวม	190	100.00
อายุเฉลี่ย	$\bar{X} = 45.94$ (SD= 9.496)	Min= 20 Max= 65
สถานภาพ		
โสด	17	8.90
สมรส	167	97.90
หย่าร้าง	2	1.10
หม้าย	4	2.10
รวม	190	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	97	51.10
มัธยมศึกษา	80	42.10
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	11	5.80
ปริญญาตรี	2	1.10
รวม	190	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	ผู้ให้ข้อมูล (n=190)	
	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	13	6.80
พนักงานบริษัทเอกชน	14	7.40
เกษตรกร (ทำนา)	121	63.70
ธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ	42	22.10
รวม	190	100.00
รายได้		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท	70	36.80
3,001 - 6,000 บาท	90	47.40
6,001 - 9,000 บาท	6	3.20
9,001 - 12,000 บาท	13	6.80
12,001 บาท ขึ้นไป	11	5.80
รวม	190	100.00
รายได้เฉลี่ย	$\bar{X} = 3,456.98$ (SD= 2710.205) Min= 435 บาท Max= 12,173 บาท	

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัยภาพรวมเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.38 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.187) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.493) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสังคมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.340) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.380) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.340) และปัจจัยด้านเทคโนโลยีในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.487) ดังตารางที่ 2

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในภาพรวมต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และปัจจัยด้านเทคโนโลยีในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวรรณ์ เรื่องกัลป์ปวงค์ และคณะ (2559 : 122) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รองลงมา คือ มีการจัดภูมิทัศน์ที่คำนึงถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะเกาะเกร็ดถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว โดยมีพื้นที่เพื่อการนันทนาการ และชมความงามทางภูมิทัศน์ อีกทั้งยังถูกจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีการจัดระเบียบภายในชุมชนอีกทั้งคนในชุมชนเกาะเกร็ดยังช่วยกันปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ด้วยการตกแต่งร้านค้าอย่างสวยงาม มีการจัดวางสินค้าอย่างเป็นระเบียบที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด และยังสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 : 7) ได้สรุปไว้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีหลักการสำคัญอยู่ 4 ประการ ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ หมายถึง การท่องเที่ยวต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ สามารถจัดความจนและความลำบากเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือแม้แต่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรจะมีวิธีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย เช่น การจัดการด้านการโรงแรมจะต้องรวมค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย และการลดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในบริเวณข้างเคียงด้วย 2) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางสังคม หมายถึง การท่องเที่ยวต้องสนับสนุนให้ประชาชนไม่ใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและอยู่ในขีดจำกัดของทรัพยากรนั้น ๆ ที่จะรองรับได้ อีกทั้งยังมีการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการนำของเสียกลับมาใช้อีกเพื่อเป็นการประหยัดและการสร้างสมดุลให้กับธรรมชาติที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวต้องมั่นคงยาวนานและต้องนำไปสู่การกระจายผลประโยชน์ในสังคมอย่างเป็นธรรม 3) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่ต้องสนับสนุนการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจแก่ชุมชนและไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อชุมชน รวมทั้งเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีกับคนรุ่นหลังต่อไป 4) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การท่องเที่ยวต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและชาญฉลาดที่สุด มีการบำรุงรักษาและใช้งานที่อยู่ในขอบเขตหากใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวจนหมดสิ้นไปหรือใช้จนเสื่อมโทรมอาจทำให้คนรุ่นหลังขาดโอกาสในการใช้ประโยชน์ต่อไป

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

ปัจจัยสภาพแวดล้อม	ผู้ให้ข้อมูล (n=190)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.75	0.449	มาก
ด้านสังคม	3.59	0.340	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	3.50	0.380	มาก
ด้านวัฒนธรรม	3.32	0.342	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยี	2.99	0.487	ปานกลาง
รวม	3.38	0.178	ปานกลาง

ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อกับสิ่งแวดล้อมของบ้านธาตุอิงฮังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.449) โดยให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น สภาพถนน ทางเดิน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.639) รองลงมาคือ การจัดการขยะภายในบ้านในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.784) แหล่งท่องเที่ยวยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.708) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640) และสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ในพื้นที่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.877) ดังตารางที่ 3

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในด้านด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่าบ้านธาตุอิงฮังมีความสะดวกในการเข้าถึง และมีถนนลาดซีเมนต์ จึงทำให้การสัญจรไปมาสะดวก นอกจากนี้บ้านธาตุอิงฮังได้ตั้งกลุ่มรับผิดชอบในการจัดการกับขยะโดยคณะกรรมการบ้านเป็นผู้ดูแล ติดตามและตรวจสอบอย่างเป็นปกติ และจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการตระหนักถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นให้แก่เจ้าหน้าที่ และชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เพ็ญประภา เพชระบูรณิน และคณะ (2557 : 85) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนกล่าวสรุปไว้ว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนเด็กและเยาวชนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และเลือกแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยมีภาคเอกชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปพร้อมกัน จึงจะก่อให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีซึ่งสอดคล้องกับ อนุชา คำมุงคุณ และคณะ (2554 : 104) กล่าวว่า มุมมองที่มีต่อสภาพแวดล้อมนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนการรับรู้ โดยมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับกระแสของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ที่รับรู้ความสวยงามของธรรมชาติของสภาพแวดล้อมชัดเจนมาก ทั้งๆที่ตามคติเดิมของพื้นที่แล้วสภาพแวดล้อมเหล่านี้มีคุณค่าเชิงความหมายที่ชัดเจนมากกว่าเชิงสุนทรียภาพตัวอย่างเช่น ฝาแดงที่เป็นตัวแทนของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่สถิตของยาพ่อฝาแดง สามารถบันดาลโทษภัยให้กับชาวเมืองได้ตลอดเวลา ส่วนแม่น้ำ ป่าไม้และทุ่งนา ก็ล้วนแต่มีคุณค่าและความหมายในทางการใช้

ประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าปัจจุบันชาวเมืองวังเวียงได้ลืมองค์ประกอบเมืองในทางประเพณีไปทั้งหมดแล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากยังมีหลายองค์ประกอบที่ยังเป็นที่จดจำได้ แต่มีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และความหมายไปจากเดิมเท่านั้น และยังสอดคล้องกับ วิไลต เลิศนิยม (2557 : 4) ได้กล่าวว่า ในการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม การวางแผนทางในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ที่มีทิศทางและกระบวนการพัฒนาใหม่จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนามาเป็นการเน้น “คนเป็นศูนย์กลาง” โดยเน้นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ควบคู่กับการพัฒนาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวคน ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน สภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนในระยะยาว

ด้านสังคม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้านสังคมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.340) โดยให้ความสำคัญต่อการประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกภายในบ้านต่อการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.823) รองลงมามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.664) การร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของประชาชนภายในบ้านในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.775) สำหรับพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมากขึ้นโดยประชาชนมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.787) และประชาชนในบ้านได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ๆจากการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.788) ดังตารางที่ 3

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในด้านสังคมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่าบ้านธาตุอิงฮังเป็นบ้านที่ห่างจากตัวเมือง เป็นบ้านวัฒนธรรม เป็นบ้านพัฒนารอบด้านพร้อมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งสำคัญคือประชาชนมีความสามัคคีซึ่งกันและกัน และรักความสงบเป็นสำคัญ เพราะผู้คนส่วนใหญ่เป็นคนภายในท้องถิ่นจึงมีความสนิทสนมกันแบบเครือญาติ มีการพูดคุยถึง ปัญหาที่เกิดขึ้น และยังมีความสัมพันธ์ในลักษณะเชื้อสายประเพณีเดียวกัน ดังนั้นจึงมีการร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนสอดคล้องกับ Tongpeng (2554 : 16 - 17) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้

ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบการท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นโดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Kemnoi (2554 : 19) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านสังคมของชุมชนนั้นประชาชนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ๆ จากการ ท่องเที่ยว และมีการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อกับสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.380) โดยให้ความสำคัญต่อกับเศรษฐกิจของประชาชน ได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.699) รองลงมา มีความคิดเห็นต่อประชาชนได้รับความสนใจจากนักลงทุนเข้ามาประกอบธุรกิจมากขึ้น ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74) ประชาชนในบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.935) ประชาชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.926) และมีความคิดเห็นต่อกับค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบของตัวเงินระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.989) ดังตารางที่ 3

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในด้านเศรษฐกิจในระดับมาก เนื่องจากว่าตั้งแต่บ้านชาตุดึงยังเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นต้น มาทำให้ประชาชนในบ้านมีรายรับเพิ่มขึ้น จากการขายหมากเบ็ง ฐูป เทียน เครื่องสักการะ บูชา จากการให้เช่าผ้าซิ่น การขายของแห้ง การขายอาหาร ผากระด ถ้วยรูป และอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทวี สอสัมพันธ์ และคณะ (2556 : 109) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาเมืองวังเวียง สปป. ลาว พบว่า การท่องเที่ยวสร้างงานทำให้แก่คนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 47.10 ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้นในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.60 การท่องเที่ยวสร้างรายได้แก่ชุมชนคิดเป็นร้อยละ 43.20 การท่องเที่ยวขยายตัวทำให้ครอบครัวสามารถหารายได้ได้มากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 41.30 และ ดังที่ สาวะนิลา ออนประดิษฐ์ (2560 : 55) กล่าวว่า การดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นการมุ่งเน้นพัฒนาประเทศให้พ้นออกจากสถานภาพประเทศด้อยพัฒนา ในปี พ.ศ. 2563 โดยการผลักดันการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และต้องเป็นไปตาม

ทิศทางการพัฒนาสีเขียวและยั่งยืน มีการคุ้มครองและใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิผลสูง เพื่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาตามทิศทางการศึกษาภาพท้องถิ่นและสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันกับภูมิภาคและท้องถิ่น จัดสรรและสร้างเขตพัฒนาที่เป็นตัวแบบ อย่างเช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ เพื่อการเชื่อมโยงทั้งภูมิภาคและสากล ในแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลลาว โดยมุ่งเน้นพัฒนาท้องถิ่นไปตามนโยบาย 3 สร้าง คือ สร้างแขวงให้เป็นจุดยุทธศาสตร์ สร้างเมืองให้เข้มแข็งรอบด้าน สร้างหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านพัฒนาและเป็นตัวเมืองขนาดเล็กในชนบท ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาล ไม่เพียงแต่ทำให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวเร็วขึ้นแต่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นเพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทในการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีงานทำ มีรายได้ กลายเป็นครอบครัวที่สามารถหลุดพ้นจากความยากจน เมื่อหลายครอบครัวสามารถพ้นจากความยากจนได้ก็จะทำให้หมู่บ้านกลายเป็นหมู่บ้านที่พัฒนาได้

ด้านวัฒนธรรม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อกับวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮังในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.342) โดยให้ความสำคัญต่อกับประชาชนให้ความร่วมมือพัฒนาพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.682) รองลงมาคือการอนุรักษ์วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.808) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.56 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.806) การรณรงค์ให้อนุรักษ์พื้นที่ท่องเที่ยววัฒนธรรมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.826) และด้านการเปลี่ยนไปของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.87 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.630) ดังตารางที่ 3

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนบ้านธาตุอิงฮังมีความเชื่อต่อกับต่อกับองค์พระธาตุและนับถือฮีตคลองประเพณีที่บรรพบุรุษสืบต่อกันมาจากอดีตถึงปัจจุบัน และบ้านธาตุยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นสถานที่สำคัญคือเมืองคัมภีร์ธาตุอิงฮังเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ดังนั้นทางแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวัน

นะเขต จึงเข้าไปมีบทบาทและชี้แนะในทุกๆด้าน เพื่อให้มีการปฏิบัติหรือดำเนินงานต่างๆภายในบ้านให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพโดยประชาชนมีส่วนร่วม โดยมีภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรม และต้องการให้วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านที่ขาดหายไปหรือปฏิบัติน้อยลงมีการฟื้นฟูส่งเสริมมากขึ้นและต่อเนื่อง ดังที่ จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ (2554 : 19) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆจัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือการเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและ วัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อ การรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมใน การจัดการการท่องเที่ยว

ด้านเทคโนโลยี

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อด้านเทคโนโลยีโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.72 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.489) โดยให้ความสำคัญมากที่สุดไปที่ความสามารถนำใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ตเข้าในการติดต่อสื่อสารข้อมูลระหว่างกันในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.722) รองลงมาคือ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลหรือรับส่งข้อมูลระหว่างกัน (ค่าเฉลี่ย 2.99 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.646) และความสามารถนำใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ ไอแพด สมาร์ทโฟน ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.13 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.823) ดังตารางที่ 3

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนบ้านธาตุอิงฮังส่วนใหญ่ มีการนำความรู้ทางธรรมชาติวิทยา และต่อเนื่องมาถึงวิทยาศาสตร์ มาเป็นวิธีการปฏิบัติและประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ อันก่อให้เกิดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร แม้กระทั่งองค์ความรู้นามธรรมเช่นระบบหรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้การดำรงชีวิตของประชาชนง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วนิตา บุตตะมา (2559 : ระบบออนไลน์) กล่าวว่า ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มีการพัฒนาคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่อการดำรงชีวิตเป็นอันมาก เทคโนโลยีได้เข้ามาเสริมปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี เทคโนโลยีทำให้การสร้างที่พัก

อาศัยมีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตสินค้าและให้บริการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์มากขึ้น เทคโนโลยีทำให้ระบบการผลิตสามารถผลิตสินค้าได้เป็นจำนวนมาก มีราคาถูกลง สินค้าได้คุณภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งให้บริการด้านข้อมูล ข่าวสารด้วยกลไกอิเล็กทรอนิกส์ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก รวดเร็วตลอดเวลา จะเห็นว่าชีวิตปัจจุบันเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเป็นอันมาก ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการทำงาน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง

ปัจจัยสภาพแวดล้อม	ผู้ให้ข้อมูล (n = 190)					ระดับความ คิดเห็น		
	ระดับความคิดเห็นต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อม (%)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		$\bar{x}$	SD
ด้านสิ่งแวดล้อม								
การปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น สภาพ ถนนและทางเดิน	9.50	65.30	22.10	3.20	0.00	3.81	0.639	มาก
การจัดการขยะในบ้าน	15.30	54.70	23.20	6.80	0.00	3.78	0.784	มาก
แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมดุลและเป็นเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรม	12.60	51.10	33.70	2.60	0.00	3.74	0.708	มาก
การบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในพื้นที่	8.90	56.80	32.60	1.60	0.00	3.73	0.640	มาก
สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ซึ่งคงรักษา ความเป็นเอกลักษณ์	14.20	55.80	16.30	13.70	0.00	3.71	0.877	มาก
รวม						3.75	0.449	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อม	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)						ระดับความ คิดเห็น	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$		SD
การประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกในบ้านต่อ	24.20	45.80	25.30	4.70	0.00	3.89	0.823	มาก
การจัดการการท่องเที่ยว								
สภาพแวดล้อมของชุมชนได้การพัฒนาเพิ่มมากขึ้น	12.60	61.60	23.20	2.60	0.00	3.84	0.664	มาก
การร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของประชาชนภายในบ้าน	15.80	20.50	62.10	1.60	0.00	3.51	0.775	มาก
พื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมากขึ้น	14.20	21.60	60.00	4.20	0.00	3.46	0.787	มาก
ประชาชนในบ้านได้รับความรู้และวิทยากรใหม่ๆ	10.50	16.30	62.60	10.50	0.00	3.27	0.788	ปานกลาง
จากการท่องเที่ยว								
รวม						3.59	0.340	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อม	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)								
	ระดับความคิดเห็นต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อม (%)			SD	ระดับความ	คิดเห็น			
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย				น้อยที่สุด		
มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	คิดเห็น	
ด้านเศรษฐกิจ									
เศรษฐกิจของประชาชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น	15.30	50.50	33.20	1.10	0.00	3.80	0.699		มาก
ประชาชนได้รับความสนใจจากนักลงทุน เข้ามาประกอบธุรกิจมากขึ้น	13.70	37.40	46.80	2.10	0.00	3.63	0.743		มาก
ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	13.20	43.70	28.40	13.20	1.60	3.54	0.935		มาก
ประชาชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น	12.10	25.80	42.10	20.00	0.00	3.30	0.926		ปานกลาง
ค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบของตัวเงิน	11.10	25.30	42.10	17.90	0.70	3.22	0.989		ปานกลาง
รวม						3.50	0.380		มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อม	ผู้ให้ข้อมูล (n=190)					
	ระดับความคิดเห็นต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อม (%)					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$ SD
ด้านวัฒนธรรม						
ประชาชนให้การร่วมมือพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	20.50	58.40	19.50	1.60	0.00	3.98 0.682
การอนุรักษ์วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน	15.80	47.90	30.50	5.30	0.50	3.73 0.808
กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่	8.40	51.10	28.90	11.60	0.00	3.56 0.806
การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือพื้นที่ท่องเที่ยว	13.70	25.80	52.60	7.90	0.00	3.45 0.826
การเปลี่ยนไปทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่	0.00	0.00	14.20	58.90	26.80	1.87 0.630
รวม	3.32	0.342	ปานกลาง			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อม	ผู้ให้ข้อมูล (n = 190)						ระดับความ คิดเห็น	
	ระดับความคิดเห็นต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อม (%)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$		SD
ด้านเทคโนโลยี								
ความสามารถนำใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ต	3.20	17.40	62.10	15.80	1.60	3.05	0.722	ปานกลาง
การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นหรือรับส่งข้อมูล	0.50	16.80	66.30	14.20	2.10	2.99	0.646	ปานกลาง
ระหว่างกันมีความสะดวก								
ความสามารถในการนำใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เช่น	1.60	6.30	13.20	61.10	17.90	2.13	0.823	น้อย
คอมพิวเตอร์ ไอแพด สมาร์ทโฟน และเครื่องทันสมัย อื่นๆ								
รวม						2.72	0.489	ปานกลาง

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัยภาพรวมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.09 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.269) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ด้านการตัดสินใจมากที่สุดในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.493) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.299) ด้านการวางแผนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.378) ด้านการตรวจสอบและประเมินผลในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.546) และด้านรับผลประโยชน์ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.333) ดังตารางที่ 4

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ด้านการตัดสินใจมากที่สุดในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการในระดับปานกลาง อันเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายให้เข้าร่วมดำเนินการอย่างแท้จริงตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการรวมถึงการร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกัน ดังที่ จินตวีร์ เกษมสุข (2554 : ข) กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ คือ 1) การรับรู้ข่าวสาร (public information) ประชาชนและหน่วยงานต่างๆจะต้องได้รับข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการที่จะต้องดำเนินการและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องแจ้งก่อนที่จะเริ่มตัดสินใจปฏิบัติงาน 2) การปรึกษาหารือ (public consultation) เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมที่จะมีการปรึกษาหารือกันระหว่างประชาชนกับผู้ดำเนินการ และผู้ที่ได้รับผลกระทบ ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อทราบถึงโครงการและงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องมากขึ้น 3) การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น (public meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้ที่มีหน้าที่ในการตัดสินใจ ได้ใช้สถานที่ส่วนรวมเพื่อใช้ในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่หรือการปฏิบัติงานของโครงการ ซึ่งมี 3 รูปแบบ ได้แก่ การประชุมในระดับชุมชน (community meeting) โดยจัดในชุมชนที่มีผลกระทบจากกิจกรรมที่กำลังดำเนินงาน โดยเจ้าของกิจกรรมจะต้องจัดหาตัวแทนเข้าร่วมเพื่อบรรยายให้ที่ประชุมเข้าใจถึงกิจกรรมของโครงการ และผลข้างเคียงที่เกิดจากโครงการ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และตอบข้อสงสัย การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (technical hearing) ในกิจกรรมของโครงการที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเชิงวิชาการ

จำเป็นจะต้องเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในด้านสาขาจากภายนอก มาเพื่อช่วยอธิบายให้ออกข้อคิดเห็น ต่องานที่ปฏิบัติ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย และการประชาพิจารณ์ (public hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้ที่มีส่วนได้และส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีประเด็นและหลักเกณฑ์สำหรับใช้พิจารณาที่ถูกต้องชัดเจน และต้องแจ้งให้ทุก ๆ ฝ่ายได้ทราบโดยทั่วกัน 4) การร่วมในการตัดสินใจ (decision making) เป็นเป้าหมายสุดท้ายของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีหน้าที่ในการสรุปตัดสินใจเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (n=190)		
	$\bar{x}$	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการตัดสินใจ	3.29	0.493	ปานกลาง
ด้านการดำเนินการ	3.16	0.299	ปานกลาง
ด้านการวางแผน	3.14	0.378	ปานกลาง
ด้านการตรวจสอบและประเมินผล	3.07	0.546	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	2.80	0.333	ปานกลาง
รวม	3.09	0.269	ปานกลาง

ด้านการตัดสินใจ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังในด้านการตัดสินใจทั้ง 5 ประเด็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.493) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ประเด็น การวางแผนงานในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมมากที่สุดในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.738) รองลงมาในประเด็นการวางแผนหรือแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.718) การวางแผนการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการรับผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.31 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.669) การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.761) และ 5 การวางแผนการให้ประชาชน กลุ่ม และองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.760) ดังตารางที่ 5

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการตัดสินใจทั้ง 5 ประเด็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ นำชัย ทุนผล (2542 : 35) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบไปด้วย ด้านการตัดสินใจในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาหมายถึง การสำรวจและเก็บข้อมูลของปัญหา ศึกษาสาเหตุของปัญหา เข้าร่วมประชุมเพื่ออภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมคิดและเสนอวิธีในการแก้ปัญหา ร่วมตัดสินใจเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป ดังหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนระบุว่า การตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการระบุปัญหา และสาเหตุของปัญหาตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าประชาชนไม่มีบทบาทในการระบุปัญหา และความต้องการแล้ว โครงการทุกอย่างก็จะมีประโยชน์เพราะโครงการที่ออกมาไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อีกทั้งประชาชนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว ก็จะทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และยังสอดคล้องกับ ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2546 : 58) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ว่า “การให้ประชาชนคิดริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การพิจารณาการตัดสินใจ การร่วมในการปฏิบัติและรับผิดชอบเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันมีผลกระทบต่อตัวของประชาชน การมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ เชื่อมมั่นในการพัฒนาชุมชน ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” องค์การอนามัยโลกมีการนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ว่ารูปแบบที่แท้จริง หรือ สมบูรณ์นั้นมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน ประชาชนจะต้องวิเคราะห์สิ่งที่เป็นปัญหา จัดลำดับสิ่ง

สำคัญ ตั้งเป้าหมายการใช้ทรัพยากร กำหนดรูปแบบการติดตามและประเมินผล และการตัดสินใจ 2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดสรรงบประมาณ 3) การใช้ประโยชน์ คนในชุมชนต้องสามารถนำเอากิจกรรมใหม่ ๆ มาทำให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเอง และการควบคุมทางสังคม 4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีการแบ่งผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ไม่มีการลำเอียงกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ด้านการดำเนินการ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการดำเนินการทั้ง 10 ประเด็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.16 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.299) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ประเด็น การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากสุดในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.66 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.620) รองลงมาในประเด็นการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.48 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.664) การนำท่องเที่ยวไปประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.570) การจัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.612) การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยว คือ มีการร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์รวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.26 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.652) การลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสียในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.687) การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.11 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.763) การประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.780) การประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัยในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.63 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.961) และการพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม การไปดูงานในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.703) ดังตารางที่ 5

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการดำเนินการทั้ง 10 ประเด็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเนียร จันทร์ผลึก (2557 : 76) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสนจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ นำชัย

ทุนผล (2542 : 8) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนได้มีบทบาทในการระบุปัญหา และขั้นตอนต่อไปคือ การร่วมกันวางแผนโครงการดำเนินกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของตัวเอง แต่อย่างไรก็ตามักพัฒนาหรือผู้มีความรู้ในแผนควรจะไปช่วยในการวางแผนเพื่อให้แผนนั้นมีประสิทธิภาพ แต่ไม่ใช่ให้นักพัฒนาเหล่านั้นที่วางแผนเองทั้งหมด เพราะจะทำให้เกิดผลกระทบตามมาคือ ประชาชนไม่สามารถแก้ไขหรือตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้

ด้านการวางแผน

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการวางแผนทั้ง 4 ประเด็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.378) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ประเด็นการบริหารจัดการด้านสวัสดิภาพและการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวมากสุดในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.653) รองลงมาในประเด็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.682) การแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนหรือกำหนดแนวทางในด้านการจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.759) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ ในการดำเนินการวางแผนการท่องเที่ยวในพื้นที่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.693) ดังตารางที่ 5

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการวางแผนทั้ง 4 ประเด็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 6) ได้ให้ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยวหมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยวและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนโดยมีการจัดการบริหาร งานบุคคล การอำนวยความสะดวกและควบคุมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ รวมทั้งมีการประเมินผลแผนการท่องเที่ยวด้วย และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้กล่าวถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่ควรดำเนินการในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวนั้น มีอยู่ 5 ภารกิจหลักดังนี้ 1) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวควรมีบทบาทในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้สาธารณชนได้รับรู้และทราบให้มากที่สุด 2) การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นการสำรวจหาข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 3) การปรับปรุง

และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นการจัดทำแผนงานโครงการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว 4) การบริหารแหล่งท่องเที่ยว เป็นการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดและ 5) การรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการวางระบบในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่รับผิดชอบ

ด้านการตรวจสอบและประเมินผล

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการรับผลประโยชน์ทั้ง 4 ประเด็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.07 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.546) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ประเด็นการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของคณะดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.12 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.721) รองลงมาในประเด็นการตรวจสอบผลเมื่อเสร็จสิ้นจากการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.740) การเสนอผลของการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.823) และการสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไปในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.759) ดังตารางที่ 5

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการตรวจสอบและประเมินผลทั้ง 4 ประเด็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ นำชัย ทุนผล (2542 : 18) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลนั้นจะทำให้ประชาชนได้มีการประเมินตนเองว่าผลงานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีหรือผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้รับการดำเนินงานนั้นเป็นอย่างไร การที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินนั้นจะทำให้เห็นว่ากิจกรรมที่พวกเขาดำเนินการนั้นมีผลดีหรือไม่ดีอย่างไร

ด้านการรับผลประโยชน์ร่วมกัน

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการรับผลประโยชน์ทั้ง 10 ประเด็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.333) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้

ความสำคัญไปที่ประเด็น การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากสุดในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.809) รองลงมาในประเด็นการรับผิดชอบต่อความเสียหายจากการจัดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.787) การประสานแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.783) การนำการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.826) การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.87 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.816) การบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสียในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.929) การประชุมและปรึกษารื้อกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.854) การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.818) การประเมินผล ตรวจสอบ ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.720) การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.774) การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.775) และการพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม และการไปดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.33 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.667) ดังตารางที่ 5

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการรับผลประโยชน์ร่วมกันทั้ง 10 ประเด็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างใน จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ, 2554 : 14 - 19) กล่าวว่า กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)						ระดับการมีส่วนร่วม	
	ระดับการมีส่วนร่วม (%)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$		SD
ด้านการตัดสินใจ								
การวางแผนทางด้านการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม	1.10	50.50	34.20	14.20	0.00	3.38	0.736	ปานกลาง
การวางแผนหรือแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	2.60	41.60	44.20	11.60	0.00	3.35	0.718	ปานกลาง
การวางแผนทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการรับผลประโยชน์	0.50	41.10	47.40	11.10	0.00	3.31	0.669	ปานกลาง
การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	1.60	41.10	40.00	17.40	0.00	3.27	0.761	ปานกลาง
การวางแผนทางการให้ประชาชน กลุ่ม และองค์กรอื่นมีส่วนร่วมในการประเมินผล	0.00	36.80	40.50	22.60	0.00	3.14	0.760	ปานกลาง
รวม						3.29	0.493	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)						ระดับการมีส่วนร่วม	
	ระดับการมีส่วนร่วม (%)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$		SD
การมีส่วนร่วมของประชาชน								
ด้านการดำเนินการ								
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	7.90	50.00	42.10	0.00	0.00	3.66	0.620	ปานกลาง
การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม	2.60	50.00	40.50	6.80	0.00	3.48	0.664	มาก
การนำท่องเที่ยวไปประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว	0.00	43.70	52.10	4.20	0.00	3.39	0.570	ปานกลาง
การจัดประชุมและปรึกษากันกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน	0.50	37.40	54.70	7.40	0.00	3.31	0.612	ปานกลาง
การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยว คือ มีการร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์รวม	0.00	37.40	51.10	11.10	0.00	3.26	0.652	ปานกลาง
การตลาดบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสียในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว	1.60	32.60	52.60	13.20	0.00	3.23	0.637	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)						ระดับการมีส่วนร่วม
	ระดับการมีส่วนร่วม (%)			$\bar{X}$	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย				
ด้านการดำเนินการ (ต่อ)							
การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว	0.00	45.80	19.50	1.60	3.11	0.763	ปานกลาง
การประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	1.10	42.60	28.90	0.00	3.01	0.780	ปานกลาง
การประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย	0.00	35.30	30.50	13.70	2.63	0.961	ปานกลาง
การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม การไปดูงาน	0.00	30.00	57.90	1.10	2.51	0.703	ปานกลาง
รวม					3.16	0.299	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)							
	ระดับการมีส่วนร่วม (%)			SD	ระดับการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย					
มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	SD			
ด้านการวางแผน								
การบริหารจัดการด้านสวัสดิภาพและการรักษา	1.60	36.80	52.60	8.90	0.00	3.31	0.653	ปานกลาง
ความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว								
การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการด้านการท่องเที่ยว	0.00	31.60	51.60	16.8	0.00	3.15	0.682	ปานกลาง
ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน				0				
การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน								
การแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนหรือกำหนด	0.00	35.80	41.10	23.2	0.00	3.13	0.759	ปานกลาง
แนวทางในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว				0				
การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ การ	0.00	22.10	52.10	25.8	0.00	2.96	0.693	ปานกลาง
โฆษณา และประชาสัมพันธ์ ในการดำเนินการวางแผนการท่องเที่ยวในพื้นที่				0				
รวม						3.14	0.378	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)						ระดับการมีส่วนร่วม	
	ระดับการมีส่วนร่วม (%)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$		SD
ด้านการตรวจสอบและประเมินผล								
การติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของคณะ	0.00	31.10	51.60	15.80	1.60	3.12	0.721	ปานกลาง
ดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว								
การตรวจสอบผลเมื่อเสร็จสิ้นจากการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว	0.00	30.00	51.10	16.80	2.10	3.09	0.740	ปานกลาง
การสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป	0.00	27.90	48.90	21.10	2.10	3.03	0.759	ปานกลาง
การเสนอผลของการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว	0.00	29.50	50.00	14.20	6.30	3.03	0.832	ปานกลาง
รวม						3.07	0.546	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้ให้ข้อมูล (n =190)						ระดับการมีส่วนร่วม	
	ระดับการมีส่วนร่วม (%)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$ SD		
ด้านการรับผลประโยชน์								
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	0.00	34.20	50.50	9.50	5.80	3.13	0.809	ปานกลาง
การรับผิดชอบต่อความเสียหายจากการจัดการท่องเที่ยว	0.00	28.40	47.90	20.50	3.20	3.02	0.787	ปานกลาง
การประสานแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	0.00	23.20	49.50	23.70	3.70	2.92	0.783	ปานกลาง
การนำการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว	0.00	22.10	53.20	17.40	7.40	2.90	0.826	ปานกลาง
การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม	0.00	21.10	51.10	21.60	6.30	2.87	0.816	ปานกลาง
การบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น	0.00	23.70	40.50	25.30	10.50	2.77	0.292	ปานกลาง
ควบคู่กับการลดการก่อของเสียในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว								
การประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน	0.00	21.10	41.10	31.60	6.30	2.77	0.854	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้ให้ข้อมูล (n = 190)							ระดับการมีส่วนร่วม
	ระดับการมีส่วนร่วม (%)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$	SD	
ด้านการรับผลประโยชน์ (ต่อ)								
การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว	0.00	17.40	48.40	27.40	6.80	2.76	0.818	ปานกลาง
การประเมินผลและตรวจสอบ	0.00	13.20	51.60	32.10	3.20	2.75	0.720	ปานกลาง
การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยว	0.00	15.80	45.80	34.20	4.20	2.73	0.774	ปานกลาง
การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว	0.00	8.90	51.10	31.10	8.90	2.60	0.775	ปานกลาง
การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม และการปฏิบัติงาน	0.00	6.30	25.30	63.70	4.70	2.33	0.667	ปานกลาง
รวม						2.80	0.333	ปานกลาง

ข้อมูลการเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง

การทดสอบสมมุติฐาน ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง โดยจำแนกลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ โดยใช้สถิติทดสอบสมมุติฐานได้แก่ Independence t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะยอมรับสมมุติฐาน (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่ามากกว่า 0.05 และจะปฏิเสธสมมุติฐาน (H_1) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 นอกจากนี้เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลด้าน อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ One - way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะยอมรับสมมุติฐาน (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่ามากกว่า 0.05 และจะปฏิเสธสมมุติฐาน (H_1) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งการเสนอผลการศึกษานี้ได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความหมายดังนี้

N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (<i>sample size</i>)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>standard deviation</i>)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ (<i>t-test</i>)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (<i>f-test</i>)
H_0 :	แทน	สมมุติฐานหลัก (<i>null hypothesis</i>)
H_1 :	แทน	สมมุติฐานรอง (<i>alternative hypothesis</i>)
0.05	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

รายละเอียดในการทดสอบในเงื่อนไขดังนี้

สมมุติฐานในการวิจัย

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในระดับที่แตกต่างกัน ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ด้านเพศ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

H_0 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานเห็นว่า ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent Sample t-test ในการทดสอบพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดยรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่า Sig เท่ากับ 0.838 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมุติฐาน (H_0) หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการตัดสินใจ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ชาย (n : 138)		หญิง (n : 52)		t.	P (sig)
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
ด้านการตัดสินใจ	3.30	0.474	3.26	0.544	0.630*	0.041
ด้านการวางแผน	3.13	0.399	3.15	0.318	-0.302	0.763
ด้านการดำเนินงาน	3.17	0.310	3.13	0.268	0.760	0.449
ด้านการรับผิดชอบต่อชุมชน	2.79	0.339	2.82	0.320	-0.512	0.610
ด้านการตรวจสอบ	3.07	0.561	3.06	0.511	0.130	0.896
รวม	3.09	0.275	3.08	0.254	0.205	0.838

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานข้อที่ 2 ด้านอายุ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

H_0 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานเห็นว่า ความแตกต่างต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดยรวมมีค่า *Sig* เท่ากับ 0.492 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมุติฐาน (H_0) หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการตัดสินใจ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามอายุ

ระดับการมีส่วนร่วมใน การจัดการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืน	20 - 30 ปี (n : 16)		31 - 40 ปี (n : 33)		41 - 50 ปี (n : 75)		51 - 60 ปี (n : 61)		61 ปีขึ้นไป (n : 5)		F	P (sig)
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
ด้านการตัดสินใจ	2.94	0.398	3.29	0.522	3.30	0.485	3.37	0.490	3.36	0.385	2.567*	0.040
ด้านการวางแผน	3.14	0.387	3.10	0.405	3.14	0.368	3.16	0.387	3.05	0.274	0.206	0.935
ด้านการดำเนินการ	3.06	0.356	3.15	0.282	3.17	0.316	3.16	0.280	3.20	0.235	0.475	0.754
ด้านการรับผลประโยชน์	2.71	0.309	2.91	0.310	2.77	0.330	2.80	0.351	2.63	0.247	1.719	0.148
ด้านการตรวจสอบ	3.08	0.597	3.10	0.380	3.04	0.575	3.12	0.566	2.55	0.542	1.341	0.257
รวม	2.99	0.265	3.11	0.211	3.08	0.273	3.12	0.290	2.96	0.247	1.196	0.314

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามอายุ โดยเปรียบเทียบรายคู่ ในด้านการตัดสินใจ

ช่วงอายุ	$\bar{x}$	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
		2.99	3.11	3.08	3.12	2.96
20 - 30 ปี	2.99	-	-0.353*	-0.361**	-0.433**	-0.423
31 - 40 ปี	3.11	-	-	-0.008	-0.080	-0.069
41 - 50 ปี	3.08	-	-	-	-0.072	-0.061
51 - 60 ปี	3.12	-	-	-	-	0.010
61 ปีขึ้นไป	2.96	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่าประชาชนที่มีอายุในระหว่าง 20 - 30 ปี มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการตัดสินใจ น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุในช่วง 31 - 40 ปี ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุระหว่าง 41-50 ปี และ 51-60 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมุติฐานข้อที่ 3 ด้านสถานภาพ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

H_0 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานเห็นว่า ความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยรวมมีค่า Sig เท่ากับ 0.087 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมุติฐาน (H_0) หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการตัดสินใจ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามสถานภาพ

ระดับการมีส่วนร่วมในการ จัดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	โสด (n : 17)		สมรส (n : 167)		หย่าร้าง (n : 2)		หม้าย (n : 4)		F	P (sig)
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
ด้านการตัดสินใจ	2.93	0.514	3.34	0.469	2.70	0.990	2.90	0.258	5.950**	0.001
ด้านการวางแผน	3.16	0.318	3.14	0.388	2.88	0.177	3.00	0.204	0.522	0.667
ด้านการดำเนินการ	3.04	0.324	3.17	0.295	3.25	0.071	2.93	0.287	2.034	0.111
ด้านการรับผลประโยชน์	2.75	0.340	2.80	0.335	3.08	0.118	2.63	0.210	0.945	0.420
ด้านการตรวจสอบ	3.18	0.598	3.07	0.542	2.75	0.000	2.96	0.554	1.096	0.352
รวม	3.01	0.286	3.11	0.265	2.93	0.108	2.83	0.259	2.221	0.087

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามสถานภาพ โดยเปรียบเทียบรายคู่ ในด้านการตัดสินใจ

สถานภาพ	$\bar{x}$	โสด	สมรส	หย่าร้าง	หม้าย
		3.01	3.11	2.93	2.83
โสด	3.01	-	-0.415**	0.229	0.029
สมรส	3.11	-	-	0.645	0.445
หย่าร้าง	2.93	-	-	-	-0.200
หม้าย	2.83	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 10 พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการตัดสินใจ น้อยกว่าประชาชนที่มีที่มีสถานภาพสมรสแล้ว ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนรายคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 4 ด้านระดับการศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

H_0 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานเห็นว่า ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยรวมมีค่า Sig เท่ากับ 0.87 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมุติฐาน (H_0) หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมในการ จัดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ประถมศึกษาหรือ ต่ำกว่า (n : 97)		มัธยมศึกษา (n : 80)		อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า (n : 2)		ปริญญาตรี (n : 11)		F	P (sig)
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการตัดสินใจ	3.32	0.507	3.28	0.481	2.90	0.424	3.24	0.480	0.575	0.632
ด้านการวางแผน	3.15	0.071	3.12	0.381	3.13	0.530	3.18	0.434	0.171	0.916
ด้านการดำเนินการ	3.14	0.228	3.18	0.315	3.25	0.071	3.15	0.317	0.473	0.702
ด้านการรับผลประโยชน์	2.76	0.295	2.83	0.372	2.63	0.295	2.88	0.356	0.986	0.401
ด้านการตรวจสอบ	2.96	0.584	3.18	0.486	2.88	0.177	3.16	0.528	2.565	0.056
รวม	3.07	0.273	3.12	0.260	2.96	0.101	3.12	0.311	0.759	0.519

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานข้อที่ 5 ด้านอาชีพหลัก

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

H_0 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานเห็นว่า ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำแนกตามอาชีพหลักโดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยรวมมีค่า *Sig* เท่ากับ 0.199 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 คือยอมรับสมมุติฐาน (H_0) หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการตัดสินใจ และการดำเนินการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเจ้าหน้าที่ตามอาชีพ

ระดับการมีส่วนร่วมใน การจัดการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืน	นักเรียน/ นิสิต/ นักศึกษา (n : 7)		ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ (n : 13)		พนักงาน บริษัทเอกชน (n : 14)		เกษตรกร (ทำ นา) (n : 114)		ธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ (n : 42)		F	P (sig)
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการตัดสินใจ	2.17	0.445	3.26	0.525	3.27	0.506	3.35	0.472	3.25	0.495	3.016*	0.019
ด้านการวางแผน	3.00	0.382	3.17	0.413	3.11	0.413	3.16	0.358	3.09	0.413	0.572	0.683
ด้านการดำเนินการ	2.81	0.353	3.24	0.171	3.33	0.213	3.16	0.281	3.14	0.349	3.952**	0.004
ด้านกานรับผลประโยชน์	2.64	0.375	2.89	0.327	2.90	0.307	2.77	0.337	2.84	0.318	1.416	0.230
ด้านการตรวจสอบ	3.11	0.852	3.10	0.331	3.05	0.440	3.03	0.597	3.14	0.428	0.329	0.858
รวม	2.86	0.336	3.13	0.222	3.13	0.225	3.09	0.267	3.09	0.282	1.516	0.199

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามอาชีพ โดยเปรียบเทียบรายคู่
ในด้านการตัดสินใจ

อาชีพ	$\bar{x}$	นักเรียน / นักศึกษา	ข้าราชการ / พนักงาน / รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	เกษตรกร (ทำนา)	ธุรกิจ ส่วนตัว / อาชีพ อิสระ
		2.86	3.13	3.13	3.09	3.09
นักเรียน/ นักศึกษา	2.86	-	-0.547*	-0.557*	-0.635**	-0.533**
ข้าราชการ / พนักงาน / รัฐวิสาหกิจ	3.13	-	-	-0.010	-0.088	0.014
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.13	-	-	-	-0.078	0.024
เกษตรกร (ทำนา)	3.09	-	-	-	-	0.102
ธุรกิจส่วนตัว / อาชีพ อิสระ	3.09	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่าประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการตัดสินใจ น้อยกว่าประชาชนที่มีที่มี
อาชีพข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจเกษตรกร (ทำนา) ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอิสระ ซึ่งแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามอาชีพ โดยเปรียบเทียบรายคู่
ในด้านการดำเนินการ

อาชีพ	$\bar{x}$	นักเรียน/ นักศึกษา	ข้าราชการ / พนักงาน /รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	เกษตรกร (ทำนา)	ธุรกิจ ส่วนตัว / อาชีพ อิสระ
		2.86	3.13	3.13	3.09	3.09
นักเรียน/ นักศึกษา	2.86	-	-0.424**	-0.514**	-0.341**	-0.326**
ข้าราชการ / พนักงาน / รัฐวิสาหกิจ	3.13	-	-	-0.090	0.083	0.098
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.13	-	-	-	0.173*	0.188*
เกษตรกร (ทำนา)	3.09	-	-	-	-	0.015

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่าประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการตัดสินใจ น้อยกว่าประชาชนที่มีที่มี
อาชีพข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจเกษตรกร (ทำนา) ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอิสระ ซึ่งแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีส่วนร่วมมากกว่า
อาชีพธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายคู่
อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 6 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

H_0 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานเห็นว่า ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดยรวมมีค่า Sig เท่ากับ 0.052 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมุติฐาน (H_0) หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการตัดสินใจ และด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ระดับการมีส่วนร่วมใน เชิงวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืน	ต่ำกว่าหรือ เท่ากับ 3,000 บาท						3,001-6,000 บาท		6,001-9,000 บาท		9,001-12,000 บาท		F	P (sig)
	บาท (n : 70)	บาท (n : 90)	บาท (n : 6)	บาท (n : 13)	บาท (n : 13)	บาท (n : 11)	บาท (n : 13)	บาท (n : 13)	บาท (n : 13)	บาท (n : 13)	บาท (n : 13)	บาท (n : 11)		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการตัดสินใจ	3.21	0.510	3.39	0.458	3.00	0.179	3.43	0.468	3.02	0.569	3.226*	0.014		
ด้านการวางแผน	3.10	0.305	3.18	0.394	2.96	0.292	3.23	0.494	3.07	0.525	1.059	0.378		
ด้านการดำเนินการ	3.09	0.307	3.20	.0297	3.17	0.388	3.18	0.285	3.25	0.163	1.695	0.153		
ด้านการรับผลประโยชน์	2.72	0.327	2.83	0.331	2.64	0.315	3.01	0.335	2.87	0.256	3.099*	0.017		
ด้านการตรวจสอบ	3.03	0.573	3.07	0.595	3.17	0.376	3.17	0.483	3.09	0.358	0.245	0.913		
รวม	3.03	0.253	3.13	0.248	2.99	0.212	3.21	0.227	3.06	0.236	2.391	0.052		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยเปรียบเทียบรายคู่ในด้านการตัดสินใจ

รายได้	$\bar{x}$	ต่ำกว่าหรือ	3,001 -	6,001 -	9,001 -	12,001
		เท่ากับ	6,000	9,000	12,00	บาท ขึ้นไป
		3,000 บาท	บาท	บาท	บาท	
		3.03	3.13	2.99	3.21	3.06
ต่ำกว่าหรือ	3.03	-	-0.185*	0.206	-0.225	0.188
เท่ากับ 3, 000						
3, 001-6,000	3.13	-	-	0.391	-0.040	0.373*
บาท						
6, 001 - 9,000	2.99	-	-	-	-0.431	-0.018
บาท						
9, 001 - 12, 000	3.21	-	-	-	-	0.413**
บาท						
12, 001 บาท ขึ้น	3.06	-	-	-	-	-
ไป						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3, 000 บาท มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการตัดสินใจ น้อยกว่าประชาชนที่มีที่มีรายได้ระหว่าง 3, 001 - 6, 000 บาท ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และประชาชนที่มีที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3, 001 - 6, 000 บาท มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ตั้งแต่ 12,001 บาท ขึ้นไป ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 9, 001 - 12, 000 บาท มีส่วนร่วมมากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 12, 001 บาท ขึ้นไป ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนรายคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยเปรียบเทียบรายคู่ในด้านการดำเนินการ

รายได้	$\bar{x}$	ต่ำกว่าหรือ	3,001-	6,001-	9,001-	12,001
		เท่ากับ 3,000	6,000	9,000	12,000	บาท ขึ้นไป
		บาท	บาท	บาท	บาท	
		3.03	3.13	2.99	3.21	3.06
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท	3.03	-	-0.110*	-0.080	-0.097	-0.167
3,001 - 6,000 บาท	3.13	-	-	0.030	0.012	-0.058
6,001 - 9,000 บาท	2.99	-	-	-	-0.018	-0.088
9,001 - 12,000 บาท	3.21	-	-	-	-	-0.070
12,001 บาท ขึ้นไป	3.06	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง ในด้านการดำเนินการน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 3,001-6,000 บาท ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

จากผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง พบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยรวมในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกันกับงานวิจัยของ ณิชฎิษา หมื่นหนู (2555 : 52) พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของเทศบาลตำบลทะเลน้อยและเทศบาลตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุนจังหวัดพัทลุง พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการดำเนินการจำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการรับผลประโยชน์จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วยุพาพร ชัยศิริ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อยอำเภอไทรน้อยจังหวัดนนทบุรี พบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอน พรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 3) เพื่อระบุระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง 4) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นมากที่สุดในพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง

ผลการสำรวจ พบว่า บ้านธาตุอิงฮัง มีประวัติศาสตร์อันเป็นเรื่องราวที่ยาวนานเป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะเกี่ยวกับองค์พระธาตุอิงฮัง และประเพณีอันดั้งเดิมของชาติ เช่น วัฒนธรรมหรือฮีตสิบสอง เป็นประเพณีการทำบุญประจำเดือนชาวลาวยุคโบราณเป็นส่วนใหญ่ ในนั้นประกอบด้วยชาวบ้านธาตุอิงฮัง วัฒนธรรมประเพณีดังกล่าวโดยมีความเชื่อที่ประสมประสานระหว่างแนวคิดของพระพุทธเจ้า พราหมณ์และผี ก่อนที่ศาสนาพุทธเข้าสู่ดินแดนสะหวันนะเขต คือประเพณีของเดือนต่างๆที่มีมานาน สมัยก่อนจะเน้นพิธีทางของผีและพราหมณ์มากกว่าเพราะเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ วิญญาณ เปรตเทวดา อารักษ์ต่างๆ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูตผีที่มองไม่เห็นตัวจะมีอิทธิพลต่อชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้นพิธีกรรมส่วนใหญ่จึงวนเวียนอยู่กับเรื่องผี เมื่อศาสนาเข้าสู่ดินแดนลาว ในกลางศตวรรษที่ 14 โดยสมเด็จพระเจ้า ฟ้างุ้ม จึงทำให้ความเชื่อและพิธีกรรมเปลี่ยนไป ได้นำพิธีกรรมทางศาสนาเข้าประสมประสาน มีพระสงฆ์องค์เจ้าเข้ามีส่วนร่วมมีพระเป็นผู้นำในบางพิธี โดยเคียงคู่กับทางแนวพราหมณ์และผี ย้อนสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดมีวัฒนธรรมประเพณี ปัจจุบันบ้านธาตุอิงฮังยังคงรักษาวัฒนธรรมไว้ได้ อาทิ เช่น บุญเฉลิมฉลองพระธาตุอิงฮัง พิธีกรรมเลี้ยงบ้าน หรือผีมะเหล่สั๊กหลั๊กคุณ การทำหมากเบ็งเพื่อน บูชาองค์พระธาตุ ความเชื่อต่อการเลี้ยงหมู และฮีตสิบสองเดือนได้แก่ บุญเข้ากรรม บุญคุณลาน บุญ

ข้าวจี บัญพระเวส บัญสรงน้ำ (บุญสงกรานต์) บุญบังไฟ บุญหลักบ้านหรือบุญบ้าน บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสากบุญออกพรรษา บุญกฐินหรือผ้าป่า และมีพระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุสำคัญและศูนย์กลางศรัทธาของชาวแขวงสะหวันนะเขตและชาวลาว เชื่อกันว่าเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมือง มีพุทธลักษณะงดงามมาก เป็นที่สงวนรักษาไว้ซึ่งศิลปกรรมลาวสมัยโบราณเกือบครบถ้วน และเป็นพระธาตุองค์เดียวที่ทรงรูปร่างเดิมอยู่มิได้ถูกทำลายแต่ประการใด เป็นสถานที่ที่บ่งบอกถึงสนนสถานที่ได้รับความเจริญจากชนชาติต่างๆ ที่สะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมอันปรากฏที่องค์พระธาตุที่น่าศึกษาและน่าสนใจและเป็นพระธาตุที่มีความงดงาม ความแปลกที่สะท้อนให้เห็นออกมาในรูปแบบของผลงานศิลปกรรมที่สำคัญยิ่งในดินแดนของลาว พระธาตุอิงฮังนี้มีขนาดความสูง 25 เมตร ฐานพระธาตุกว้างด้านละ 9 เมตร องค์พระธาตุประกอบด้วยฐาน 3 ชั้น ลดหลั่นกันเป็นลำดับโดยฐานล่างและฐานกลางเป็นศิลปะดั้งเดิม (สมัยอาณาจักรศรีโคตรบองและอาณาจักรเขมร) ส่วนฐานบนและยอดสถูปเป็นศิลปะสมัยล้านช้างอันเป็นสถาปัตยกรรมทรงสูงแบบก่ออิฐถือปูนประดับกระจก ลายปูนปั้นประดับกระเบื้องลงยาทั่วองค์พระธาตุ ดังนั้นจึงกลายเป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของลาว เป็นมิ่งขวัญของชาวแขวงสะหวันนะเขต

ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.60 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.50 สถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 87.90 วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 51.10 อาชีพเกษตรกร (ทำนา) คิดเป็นร้อยละ 60.00 และรายได้สุทธิต่อเดือนระหว่าง 3,001- 6,000 คิดเป็นร้อยละ 47.50

ผลการวิจัยภาพรวมความคิดเห็นของของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.38) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) รองลงมาเป็น ปัจจัยด้านสังคมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลางมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32) และปัจจัยด้านเทคโนโลยีในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99)

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ของบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.09) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญไปที่ด้านการตัดสินใจมากที่สุดในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการในระดับปานกลางกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16) ด้านการวางแผนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14) ด้านการตรวจสอบและประเมินผลในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07) และด้านรับผลประโยชน์ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80)

เปรียบเทียบปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการดำเนินการจำแนกตามอาชีพ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการรับผลประโยชน์จำแนกตามรายได้ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นมากที่สุดในพื้นที่บ้านธาตุอิงฮัง

จากผลการวิจัย พบว่า บ้านธาตุอิงฮังเป็นบ้านพัฒนารอบด้าน เป็นบ้านวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพร้อมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับฮิตโคลง ประเพณีต่างๆรวมทั้งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะพระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุที่ให้ความเคารพของประชาชนสองฝั่งแม่น้ำโขง เพราะมีความเชื่อกันว่าเป็นพระธาตุคู่แฝดของพระธาตุพนม (ประเทศไทย) มาแต่ช้านาน และในทุกปีจะมีการจัดงานยิ่งใหญ่เพื่อนำสารพระธาตุอิงฮัง ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี โดยจะมีขบวนแห่เทียน และพอรำถวายองค์พระธาตุ นอกจากนี้ ยังมีตำนานความเชื่อของชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง เกี่ยวกับการมาขององค์สัมมาพุทธเจ้าเสด็จมาเสวยภัตตาหารบริเวณนี้ และเสวยภัตตาหารที่ทำจากหมู จึงเกิดอาหารเป็นพิษ ชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง จึงไม่มีใครเลี้ยงหมูจนถึงปัจจุบันนี้คือความเชื่อพุทธของชาวบ้าน ที่มีระบบความเชื่อความศรัทธาปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเคร่งครัดจวบจนปัจจุบัน นอกจากองค์พระธาตุอิงฮังแล้วบ้านธาตุยังมีวิถีชีวิตที่เคียงคู่กับงานบุญประเพณีต่างๆจัดขึ้นตามแต่ระยะอีกด้วย เพราะสาเหตุนี้บ้านธาตุอิงฮังนับว่ามีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และโบราณคดี และด้านวิถีชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการผสมผสานวัฒนธรรมร่วมสมัยจนเกิดเป็นวัฒนธรรมเฉพาะขึ้น ดังที่ จารูวรรณ ภัคดีดำรงฤทธิ์ (2559 : 190) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ ได้กล่าวในบทคัดย่อว่า พุทธศาสนิกชนได้มีการสืบทอดความเชื่อต่อเนื่องกันตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับการไหว้สักการะพระธาตุอันเป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า และพระอริยสงฆ์นั้นว่า จะนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ อีกทั้งอานิสงส์ผลบุญจากการบูชาและสร้างกุศลกับพระธาตุนั้นใหญ่หลวงมาก ด้วยอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ของพระธาตุจะทำให้เกิดสิริมงคลในชีวิต จึงทำให้การท่องเที่ยววิถีพุทธหรือ การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาได้เพิ่มความนิยมมากขึ้น โดยมีจุดหมายเพื่อบำเพ็ญบุญกุญริยาวัตถุ 10 ตามคติพระพุทธศาสนา การเดินทางเพื่อไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปฏิบัติธรรม เข้าร่วมศาสนาพิธี ตลอดจน เยี่ยมชมและศึกษาแหล่งศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งวัดในกลุ่มตำนานองค์พระธาตุ และกลุ่มพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ มีความพร้อมทางกายภาพที่จะรองรับนักท่องเที่ยว และในด้านนักท่องเที่ยวเองก็ให้ความสำคัญกับการไปสักการะพระธาตุต่างๆ มากขึ้น มีการจัดการท่องเที่ยวไหว้พระธาตุประจำปีเกิด ไหว้พระธาตุประจำวันเกิด ไหว้พระธาตุตามประเพณี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นิชพวรรณ วรรณศิริ (2540 : 37 - 38, 44 - 46) ได้ศึกษาเรื่อง มานุษยวิทยา สังคมและวัฒนธรรม สรุปลงได้ว่า วัฒนธรรมในมุมมองของนักสังคมวิทยาไว้ว่า “วัฒนธรรม” เป็นกระบวนการอบรม สั่งสอน ปลูกฝังเพื่อให้เรียนรู้ให้เกิดการดำรงชีวิตในรูปแบบ

เดียวกันของคนในสังคมและถ่ายทอดต่อไปยังคนรุ่นหลัง ส่วนในมุมมองนักมานุษยวิทยา “วัฒนธรรม” หมายถึง พฤติกรรมที่กลั่นกรองมาจากความคิด ที่จะหาวิธีมาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่น การกิน การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายถึงลักษณะของวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ คือ 1) วัฒนธรรมเป็นระบบความคิดของมนุษย์ (cognitive system) เป็นระบบทางชีวภาพเพราะความคิดเกิดจากระบบสมอง ระบบประสาท และระบบจิตใจของมนุษย์ 2) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ในเมื่อวัฒนธรรมคือผลผลิตจากระบบความคิดของมนุษย์ และมนุษย์ก็มีความคิดไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอย่อมจะมีผลให้เกิดวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไปด้วย 3) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลได้มาด้วยการเรียนรู้ มนุษย์รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ กันมาโดยการอบรม สั่งสอน บอกกล่าว การสังเกต การลองผิดลองถูก บุคคลจะมีการเรียนรู้วัฒนธรรมในสังคมของตนตั้งแต่เกิดจนตาย และ 4) วัฒนธรรมเป็นสมบัติส่วนรวม บุคคลจะมีการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิต ประพฤติปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคมเดียวกัน เพราะมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่โดยลำพังได้วัฒนธรรมที่จะถูกนำมาปฏิบัติในสังคม ก็จะกลายเป็นสมบัติส่วนรวมของสังคมและเป็นมรดกของชนรุ่นหลังต่อไป ดังที่ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างใน จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ, 2554 : 14 - 19) กล่าวถึงหลักการทองเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเด็นดังนี้ 1) เป็นการทองเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ 2) ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งทองเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ นักทองเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะที่เดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น 3) เป็นการทองเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิด ความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร ของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการทองเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำทองเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น 4) เป็นการทองเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักทองเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจใน วัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทองเที่ยว ทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และ 5) เป็นการทองเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย และยังสอดคล้องกับ พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553 : 27) กล่าวว่า การพัฒนาการทองเที่ยวอย่างยั่งยืน คือจะต้องดูแลทรัพยากรการทองเที่ยว ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนานจนถึงชั่วลูกชั่วหลานมิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น โดยลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นที่มีแหล่งทองเที่ยวตั้งอยู่ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการจัดการ และการให้บริการแก่นักทองเที่ยว

ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.38) โดยมีความคิดเห็นต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด หน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งคณะกรรมการบริหารบ้านธาตุอิงฮังมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป็นอย่างดี โดยจัดหาถังขยะมาให้ชาวชุมชนอย่างเพียงพอ มีการจัดเก็บค่าใช้จ่ายจากทุกครัวเรือนเพื่อจ้างเทศบาลนำไปกำจัดต่อไป นอกจากนี้บ้านยังมีการจัดภูมิทัศน์ที่คำนึงถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของท้องถิ่น รองลงมาเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสังคม อันเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ชีวิตของประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง มีความสัมพันธ์ภายใต้ระเบียบแบบแผนที่สังคมกำหนด มีการกระทำระหว่างกันทางสังคม มีประเพณีและวัฒนธรรม ที่เหมือนกันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น มีการประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกภายในบ้านต่อการจัดการการท่องเที่ยว และการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของประชาชนอย่างแท้จริง ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจแสดงให้เห็นว่าประชาชนได้รับค่าตอบแทนจากการการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนปัจจัยด้านวัฒนธรรมเห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและให้ความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่บ้านธาตุอิงฮังให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนเพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่เคียงคู่กับชุมชนตลอดไป และปัจจัยด้านเทคโนโลยีเห็นว่า มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนมากไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ การดำเนินงานของการจัดการการท่องเที่ยว และการติดต่อสื่อสารซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกันกับ วีระพล ทองมา และคณะ (2554 : 24) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น การจะสร้างความรู้สึกที่ดีให้นักท่องเที่ยวต้องเน้นที่การวางแผนทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการหรือสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้คนในท้องถิ่น โดยที่มีการจัดการทรัพยากรต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ในขณะที่ยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและระบบนิเวศในพื้นที่นั้นไว้ด้วย ภายใต้หลักการสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ หมายถึง การท่องเที่ยวต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ สามารถขจัดความจนและความลำบากเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือแม้แต่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรจะมีวิธีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่

ไปด้วย เช่น การจัดการด้านการโรงแรมจะต้องรวมค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย และการลดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในบริเวณข้างเคียงด้วย 2) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางสังคม หมายถึง การท่องเที่ยวต้องสนับสนุนให้ประชาชนไม่ใช่ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและอยู่ในขีดจำกัดของทรัพยากรนั้น ๆ ที่จะรองรับได้ อีกทั้งยังมีการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการนำของเสียกลับมาใช้อีกเพื่อเป็นการประหยัดและการสร้างสมดุลให้กับธรรมชาติที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวต้องมั่นคงยาวนานและต้องนำไปสู่การกระจายผลประโยชน์ในสังคมอย่างเป็นธรรม 3) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่ต้องสนับสนุนการรักษาวินัยธรรมดั้งเดิมของชุมชน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจแก่ชุมชนและไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อชุมชน รวมทั้งเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีกับคนรุ่นหลังต่อไป 4) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องสร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การท่องเที่ยวต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและชาญฉลาดที่สุด มีการบำรุงรักษาและใช้งานที่อยู่ในขอบเขตหากใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวจนหมดสิ้นไป หรือใช้จนเสื่อมโทรมอาจทำให้คนรุ่นหลังขาดโอกาสในการใช้ประโยชน์ต่อไป ดังที่ มนัส สุวรรณ และคณะ (2541 : 8) ได้ให้หลักการในการจัดการการท่องเที่ยว โดยต้องพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายจะต้องพิจารณาระบบย่อยและองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวไปด้วย

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บ้านธาตุอิงฮัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อวางแผนหรือวางแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แท้จริง รองลงมาในด้านการดำเนินการ ซึ่งเป็นด้านที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์เพื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว การลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสีย รวมถึงการจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว และการตรวจสอบประเมินผล ส่วนด้านการวางแผน ประชาชนให้ความสำคัญต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการปรับปรุงและการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยว

รวมถึงการจัดการด้านสวัสดิภาพและการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวที่แท้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านธาตุอิงฮัง ได้ดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว โดยตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากรและชุมชน ต้องยอมรับให้ทุกภาคส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และอยู่ภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านธาตุอิงฮัง ซึ่งสอดคล้องกับแผนนโยบายของแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต แต่ปี พ.ศ. 2558 - 2563 ที่ได้ระบุว่า มีนโยบาย และการเอาใจใส่ต่อการพัฒนาพื้นฐานโครงสร้างเคียงคู่กับการท่องเที่ยว เอาใจใส่ปรับปรุง ยกระดับมาตรฐานคุณภาพของแขนงการบริการ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวบนพื้นฐานความสามารถและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ภายในแขวง สร้างเครือข่ายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวให้มีหลากหลาย พร้อมทั้งได้ตระหนักถึงการปฏิบัติตามแผนนโยบายต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวคือ การอบรมประชาชนทุกคนเผ่าให้รักความสามัคคี ปกป้องรักษาประเทศชาติ รักบ้านเกิดเมืองนอน ทำให้มีความสงบ-ปลอดภัยไม่ว่าจะอยู่ในตัวเมือง หรือชนบท ถือเอาการท่องเที่ยวลงสู่ชุมชน สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืนโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างงานให้กับประชาชนในเขตชนบทและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ภายในทุกๆด้าน เช่น ด้านหัตถกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรมคดี วัฒนธรรม-ริตครองประเพณี พร้อมทั้งปกป้องรักษาปฏิสังขรณ์วัดอุโบสถสถานเก่าแก่ที่เป็นมรดกของชาติทางด้านวัฒนธรรม โดยมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชน และสิ่งสำคัญเน้นให้ประชาชนภายในพื้นที่มีการรวมกลุ่มในรูปของประชาคม ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนความเข้มแข็งของสังคม โดยเน้นให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาซึ่งการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องมีความร่วมมือทำพร้อม ๆ กันในทุกระดับ ต้องระดมทุกองค์ประกอบในสังคม โดยเฉพาะสังคมชุมชน เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถที่จะแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกันกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อ่างใน (วัลลี พุทโสม, 2556 : 20) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนการท่องเที่ยวต้องสร้างความสมดุลประโยชน์ 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ คือ มีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น และแบ่งปันผลประโยชน์แก่ชุมชน ฝ่ายที่ 2 ชุมชนท้องถิ่น คือเกิดการกระจายรายได้และผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น เกิดความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ฝ่ายที่ 3 นักท่องเที่ยว คือ เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจของการเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น เกิดความประทับใจและท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่คงความสวยงามตลอดไป ดังที่ สุรีพร พงษ์พานิช (2544 : 22) ได้เสนอบทบาทของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้าน

การท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้ จะต้องประกอบด้วย 5 ประการ คือ 1) คนในชุมชนต้องร่วมกันวางแผนร่วมคิดวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน 2) ร่วมปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ร่วมกัน 3) ร่วมกันใช้ประโยชน์ จัดการผลประโยชน์ให้มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย 4) ร่วมกันติดตามประเมินผลเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา และพัฒนางานร่วมกันและ 5) ร่วมบำรุงรักษา ทรัพยากรให้คงอยู่ต่อไป โดยสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต (2531 : 43 - 44) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมโดยตรง ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาโดยตรง ด้วยตนเอง ในลักษณะต่างๆ เช่น ร่วมเป็นกรรมการบริหารจัดการ การให้ข้อคิดเห็น การสละแรงงานการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการ และการมีส่วนร่วมทางอ้อม ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น ให้ข้อคิด หรือข้อเสนอแนะผ่านทางสมาชิกสภาเทศบาลหรือคณะเทศมนตรี เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 : 34 - 35) ได้เสนอเป็นแนวทางในการส่งเสริมและการพัฒนาไว้ดังนี้ 1) การพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนรวมถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น เอกชนและประชาชนทั่วไปในการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ ทั้งนี้ต้องมีความเสมอภาค เป็นธรรมในกรอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด 2) สนับสนุนการจัดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปแบบองค์กรหรือคณะกรรมการระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายครอบคลุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ โดยให้องค์กรมีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการอย่างอิสระ 3) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และติดตามประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งปรับทัศนคติและปรับปรุงขีดความสามารถของหน่วยงานภาครัฐ ให้สามารถร่วมมือและเกื้อหนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น 4) ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนและประชาชน ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล 5) พัฒนากฎหมายและระบบงบประมาณของภาครัฐ ทำให้สามารถส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการประสานความร่วมมือของหน่วยปฏิบัติทุกระดับกับประชาชน ท้องถิ่น ตลอดจน กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ในการให้ชุมชนมีโอกาสควบคุม กำกับ ดูแล และจัดการทรัพยากรด้วยตนเอง 6) สนับสนุนศักยภาพของคน โดยการเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดการพัฒนาการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับชุมชนให้กว้างมากขึ้น 7) สนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ ในการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางสังคมให้มีโอกาสเข้าช่วยเหลือ และยกระดับการมีส่วนร่วมจนการจัดตั้งองค์กรชุมชนของประชาชนอย่างสร้างสรรค์ 8) สนับสนุนการพัฒนาเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางสังคมให้มีโอกาสในการเข้าช่วยเหลือ และยกระดับการมีส่วนร่วมจนการจัดตั้งองค์กรชุมชนของ

ประชาชนอย่างสร้างสรรค์ และยังคงคล้องกับ สุทธิ เสริฐศรี (2557 : 21) ได้ให้ความหมายของการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีภาคต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกฝ่าย ทั้งผู้ไปท่องเที่ยวและชุมชนที่ถูกท่องเที่ยว นอกจากนี้การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนยังเป็นการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชุมชน แต่เป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ถูกท่องเที่ยวและผู้ไปท่องเที่ยวเองในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สุขภาพ ความรู้ และการมีส่วนร่วม เป็นต้น และหลักการในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตามหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวโลก ไว้ดังนี้ 1) อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี หมายถึง มีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากร ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพใช้อย่างประหยัดคำนึงถึงต้นทุนด้านคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติและต้นทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสีย คือ การร่วมกันวางแผนกับผู้ที่เกี่ยวข้องจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติมีคุณภาพเหมือนกัน หรือใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก 3) รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม คือ ต้องมีการวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้นหรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก 4) ประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การประสานแผนการพัฒนากับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น (องค์กรบริหารส่วนตำบลหรือ เทศบาล) แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวมีศักยภาพ 5) นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น คือ การประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่น นำไปประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวเป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น 6) การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น คือ มีการร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์รวม โดยเข้าเป็นหน่วยงานร่วมจัด ร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหาพร้อมส่งเสริมการขาย การท่องเที่ยว ร่วมประเมินผล การท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 7) จัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันคือ ต้องมีการประสานกับทุกภาค ได้แก่ ชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือในการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาดเพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน 8) การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิด และมีวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และช่วยยกระดับมาตรฐานการบริหารการท่องเที่ยว 9) การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว คือ มีการจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและบริการการขยายให้พร้อม มีเพียงพอต่อการเผยแพร่ซึ่งอาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ 10) ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย คือ การช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่ารวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการก่อให้เกิดการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

เปรียบเทียบปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

จากผลการวิจัย ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรา ศรีวงษา และคณะ (2557 : 313) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยต่ำไปหาน้อย คือ ด้านค้นหาปัญหาความต้องการ ด้านวิเคราะห์ความต้องการ ด้านการวางแผนดำเนินงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ โดยประชาชนมีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายด้าน ในระดับไม่แตกต่างกัน และขัดแย้งกับงานวิจัยของ ณีฐธัญญา หมั่นหนู (2555 : 52) พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของเทศบาลตำบลทะเลน้อยและเทศบาลตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

จากผลการวิจัย พบว่า บ้านธาตุอิงฮังได้ปฏิบัติตามแผนนโยบายของแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขตและคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวภายในพื้นที่เป็น ผู้กระทำหรือดำเนินการในการจัดการตามขั้นตอนทุกอย่าง โดยมีเลขาธิการประชาชนปฏิวัติลาว ประจำหมู่บ้านเป็นผู้ชี้้นำรวมภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนภายในบ้าน ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตรา 47 ว่าด้วยบทบาทของ องค์การปกครองหมู่บ้านมีบทบาทในการคุ้มครองบริหาร พัฒนาเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม ของ หมู่บ้าน รักษาความสงบ ความเป็นระเบียบ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ตน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาคีหลักในการดำเนินงานในระดับพื้นที่มีภาค ประชาสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง โดยภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รับผิดชอบต่อชุมชนอย่างแท้จริง ดังที่ สุทธิ เสรีรัฐ ศรี (2557 : 21) ได้กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่เน้น การมีส่วนร่วมของภาคีภาคต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกฝ่าย ทั้งผู้ไปท่องเที่ยว และชุมชนที่ถูกท่องเที่ยว นอกจากนี้ การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนยังเป็นการท่องเที่ยวในเชิง สร้างสรรค์ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชุมชน แต่เป็นการ ท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ถูกท่องเที่ยวและผู้ไปท่องเที่ยวเองในด้าน ต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สุขภาพ ความรู้ และการมีส่วนร่วม เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าการจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาแม้จะเป็นหน้าที่ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่นกระทรวง หรือ แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และ ท่องเที่ยวในลาว แต่ในการส่งเสริมให้การพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จได้นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดี ให้บริการที่มีคุณภาพและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยความร่วมมือ ของภาครัฐกิจในชุมชนเพื่อร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว อีกทั้งการรักษาสภาพแวดล้อม ไม่ให้เสื่อมโทรม มีธรรมชาติที่สวยงาม รักษาวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ประจำถิ่นให้คงอยู่เพื่อเป็น สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน จึงเป็นการสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในพื้นที่ ดังนั้น การ พัฒนาการท่องเที่ยวและรักษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนในพื้นที่ โดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งโดยทางตรงและ ทางอ้อม ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ อย่างเหมาะสม

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และ การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีของสังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างชาญฉลาด เพื่อให้เกิดผลกระทบที่น้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป อย่างไรก็ตามแนวคิดของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติชุมชนชนบทรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชนชนบทรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อ ชนบทรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว การประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคมและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐยังมีส่วนสำคัญในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบาย และวางรากฐานสำคัญในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรพิจารณาการจัดวางนโยบายให้เกิดความเชื่อมโยงบูรณาการในทุกระดับ และควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในการในการจัดทำนโยบาย และควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮังให้มีศักยภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และ 3) การบริหารจัดการ

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีจุดดึงดูดความสนใจหรือมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตและภูมิปัญญา มีความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม และจากการที่วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมของมนุษย์ที่สั่งสมมาแต่อดีตและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น ความสามารถในการสืบทอดทางวัฒนธรรม ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ความผูกพันต่อท้องถิ่น และความเข้มแข็งในการรักษาวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญในการรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่ ซึ่งเป็นจุดเสริมศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ อีกทั้งศักยภาพในทางกายภาพและการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวความปลอดภัย และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ศักยภาพในการรองรับด้านท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งวัฒนธรรมนั้นๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น แหล่งวัฒนธรรมอาจมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวสูงแต่มีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว ทำให้ศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยวลดลงไปด้วย

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการควบคุมดูแล การดำเนินงาน การจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ประกอบด้วย การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านการท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก โดยพิจารณาจากการดำเนินงานขององค์กรที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ในการสร้างเสริมจิตสำนึกและการเรียนรู้ในเรื่องคุณค่าของแหล่งวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ ผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวและ 3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในการเรื่องต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนนั้นๆ รวมทั้งการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น (กรมการท่องเที่ยว, 2557 : 4 - 7)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับชุมชนหรือบ้านธาตุอิงฮัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านการจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง ยังมีหลากหลายเช่น ทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต รวมถึงวิถีชีวิตสอง ดังนั้นภาครัฐควรจัดทำคู่มือแนวทางและข้อปฏิบัติสำหรับการดูแลรักษา เพื่อปกป้องรักษาให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต และหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องควรสร้างความเข้มแข็งของผู้นำด้วยการสนับสนุนให้ผู้นำได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาดูงานและการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จและผู้นำมีการประสานวัฒนธรรมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ควรสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นและความตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์แก่เยาวชนรุ่นหลัง โดยการจัดอบรมมัคคุเทศก์ในท้องถิ่นให้สามารถถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวได้

2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับ บ้าน เมือง แขวง ควรส่งเสริม ผลักดันให้ประชาชนได้รับโอกาสและหาแนวทางแก้ไขให้ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตการเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เพียงพอและเหมาะสมกับกลุ่มอาชีพ หรือประเภทอาชีพเพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยวมีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่ต้องการมีส่วนร่วมในการสืบทอดอาชีพดั้งเดิมและมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของแขวงต่อไป อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น

3. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไปศึกษาดูงานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่อื่น จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ หรือการอบรมเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ รวมถึงการสนับสนุนด้านงบประมาณ ให้กับประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และส่งผลให้เห็นถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในแต่ละด้าน ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาด้านการเสริมสร้างปัจจัยสภาพแวดล้อมเช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ที่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ควรศึกษาปัจจัยเสริมสร้างที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. ควรศึกษาศักยภาพของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเช่น แพนงกแลงซ่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว แขวงสะหวันนะเขต เพื่อพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้มีความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. **คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2 สิงหาคม 2557.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, สำนักเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. 2558. **รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 2**.
- กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว. 2558. **แผนยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำหรับปี 2558 - 2563**.
- กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว ประเทศลาว. 2558. **บทรายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว**.
- กฤติยา จักรสาร. 2545. **การส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านพหุศาสตร์ให้แก่มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยว**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ, และ ศรันยา แสงลี้มสุวรรณ. 2555. **การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน**. 139-146.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. **การพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2)** กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545. **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว กระบี่ตรัง สตูล และพัทลุง**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย และกรุงเทพฯ. 2540.
- แขวงสะหวันนะเขต, แผนกแผนการ และการลงทุน. 2558. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2560 - 2565)**.
- แขวงสะหวันนะเขต. 2558. **บทรายงานเรื่องการพัฒนารูปแบบการลดปริมาณมูลฝอย แขวงสะหวันนะเขต: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**.
- คำผ่าน สีลาวิ ,นิตยา เมี้ยนมิตร,พสุธา สุนทรห้าว. 2555. **เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าผลิตเล้างามจังหวัดสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. **วารสารวนศาสตร์**, 31 (2), 63-71.

- จำเนียร จันท์ ผลึก. 2557. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสนจังหวัดพัทลุง.** สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา.
- จินตวีร์ เกษมศุข. 2554. สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์.คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จุฑาธิปต์ จันท์เอียด. 2552. **การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการ ในจังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยรัตนนคร.
- จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ. 2554. **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดโสธร วรารามวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา.**
- จุลสารการท่องเที่ยว. 2538. อ่างใน (Wachiraporn Boonphet) [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/332419>.
- จุลสารเพื่อการเผยแพร่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์. 2548.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- ณัฐธัญญา หมื่นหนู. 2555. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เทศบาลตำบลทะเลน้อยและเทศบาลตำบลพนาสูง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง.** มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด. *Stamford Journal*. 4 (2), 1906-1838.
- ดรรชนี เอ็มพันธุ์. 2550. **การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงสมร นาเมือง. 2554. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลสระคู อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.** การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ.
- นรา ศรีวงษา และจิรวัดน์ เจริญสุข. 2557. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด.** *วารสารการเมืองการปกครอง*, 4 (2), 131.
- นำชัย ทุนผล. 2542. **การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.**
- นิคม จารุมณี. 2544. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- บุญทวี ดวงโพธิ์ศรี, มณฑล จำเรียวฤกษ์ และดรรชนี เอ็มพันธุ์. 2553. **เรื่อง การประเมินแบบมีส่วนร่วม**

- ร่วมด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณป่าสงวนแห่งชาติภูเขาควาย: กรณีศึกษา บ้านหาดไคร้ เมืองท่าพระบาท แขวงบริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, คณะวิทยาศาสตร์ป่าไม้ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ประเทศลาว, พิมพ์ 27 กันยายน 2553.
- บุญทวี สอสัมพันธ์, เศกสรรค์ ยงวณิชย์, เยาวลักษณ์ อภิชาติวัลลภ. 2556. **การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาเมืองวังเวียง สปป. ลาว.**
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.**
----- . 2548. **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.**
- บุญล้อม เพ็งชัยบุตร. 2557. **การเปรียบเทียบรายได้ของประชาชนจากการบริการการท่องเที่ยวของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองไกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต ประเทศลาวในช่วงปี (2549 - 2550 และ 2562 - 2553).**
- ประเพณีสิบสองเดือน. 2558. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา [http:// one pech8:blogspot.com/2012/07/blog-post_8870.html](http://onepech8.blogspot.com/2012/07/blog-post_8870.html).
- ประวัติศาสตร์ แขวงสะหวันนะเขต. 2555. **ประวัติศาสตร์ แขวงสะหวันนะเขต, ก่อน ปี ค.ศ. 1900 พิมพ์ครั้งที่ 2.**
- แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวง สะหวันนะเขต. 2558. **บทรายงานประจำปี 2558.**
- แผนกแผนการ และการลงทุน แขวงสะหวันนะเขต. 2558. **บทรายงานประจำปี, วันที่ 4 กันยายน 2558.**
- แผนที่พื้นที่วิจัย. 2558. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: (<https://www.google.co.th/maps/@16.6041194,104.8534603,56>).
- พจนาน สวนศรี. 2546. **การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยชุมชนเชียงใหม่: สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. 2553. **การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพฤษภาคม.**
- พรรควันชัย ประถมวงศ์ษา และไวท์สุธิดา แจ่มใส. 2555. **บทบาทขององค์กรและหน่วยงานตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวประเภทเมืองเก่า เทศบาลเมืองคูนแขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐ**

ประชาธิปไตยประชาชนลาว. Vol.17 No.1 January-April 2012.

เพ็ญประภา เพชระบูรณิน, ศศิธร ป้องเรือ. 2557. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จังหวัดนครพนม ตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2506. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ. การพิมพ์เกื้อกูล.

-----2527. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.

-----2531. การมีส่วนร่วมของประชาชน.วารสารพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.

ภราเดช พยัฒวิเชียร. 2548. การท่องเที่ยวชุมชน ทิศทางและศักยภาพ. จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

มณีวรรณ ชาตวนิช. 2555. การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลูเขตธนบุรี. วารสารกระแสวัฒนธรรม, 13 (2), 16-32.

มนัส สุวรรณ. 2541. การจัดการการท่องเที่ยว พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มนัสนันท์ จันทร์เพ็ญ และไชยรัตนานนท์ ปนายุ. 2558. แนวทาง การลดผลกระทบด้านลบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำอ่าวเชียงคาน จังหวัดเลย. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ และ ฉบับ International Humanities, Social Sciences and arts, 8 (2), 2922-2936.

เมกภุลาสิริ สีสงจันทร์. 2554. บางผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม, วารสารวิทยาศาสตร์สังคม, 7 (2), 49.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2546. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย.

ระพีพรรณ ทองหล่อ, บำเพ็ญ เขียวหวาน เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ พิกุล ช่อนพุ่ม รสีกา อังกูร สายพิณ สันทัดและอินทิรา นาคันตร์. 2549. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกลุ่ม จังหวัดภาคกลาง.

รุ่งวิทย์ ตีร์กุล, กมล เสวตสมบุรณ์ และธนาชาติ เราประเสริฐ. 2558. การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาอูช่วยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากการจัการ มข, 8

(1) (2), 145-147.

วนิดา บุตตะมา. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/503459> (12 กันยายน 2558).

วยุพาพร ชัยศิริ. 2549. **การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบล ไทรน้อยอำเภอไทรน้อยจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรรณมา ศิลปอาษา. 2549. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2538. **สารพัฒนาชนบทไทย** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิรัตน์ เลิศนิยม. 2557. ยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษา บ้านลาดชะวงชัยเมืองโกสอนพมิทานแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 6 (11), 19.

วีระพล ทองมา, วินิตรา ลีละพัฒนา และนวนจันท์ ทองมา. 2554. **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**.

สมบัติ ทัพธานี. 2555. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี. **ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร**, 14 (2), 89 - 99.

สรารวรรณ เรื่องกัลปวงค์ และอรรรนพ เรื่องกัลปวงค์. 2559. **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ดอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

สากล สถิตวิทยานนท์. 2542. **ภูมิศาสตร์ชนบท**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง, คงโกคานันท์, ภูธิปนิธิศรีและเพชรชุตตะวาทอน. 2552. การวิจัยศิลปะลายลาวที่ปรากฏอยู่ที่พระธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**, 8 (1), 5-7.

สาวะระนิลา อ่อนประดิษฐ์. 2560. **เรื่อง ผลกระทบของการนารูปแบบการบริหารแบบเศรษฐกิจพิเศษที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว**. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, พิมพ์: 20 มีนาคม 2560.

สิริพัฒน์ ลาภจิตร. 2550. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุน**

- การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุถี เสริฐศรี. 2557. **แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกนอ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.** วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ.
- สุลีพร เพี้ยเพ็ง. 2552. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี.** การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อคิน ระพีพัฒน์. 2527. **การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.** ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนุชา คำมุงคุณ. 2554. ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงจินตภาพเมืองวังเวียง สปป. ลาวจากการพัฒนาท่องเที่ยว, วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10 (1), 104.
- อนุภาพ ธีรลาภ. 2548. **การวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. อำเภอพิบูลย์มังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี.** สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฯ.
- อัศวิน แสงพิกุล. 2556. **ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม.** กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อินทิรา นาคันต์, ระพีพรรณ ทองหล่อ, บำเพ็ญ เขียวหวาน, เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, พิกุล ช่อนพุ่ม, รสีกา อังกูร, สายพิน สันทัด. 2551. **การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกลุ่ม จังหวัดภาคกลาง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- Kemnoi, S. 2554. **Factors Affecting Participation in the Management of Sustainable Tourism: A Case Study of Banglean District, Nakhon Pathom Province.** Silpakorn University, Bangkok. (in Thai).
- Tongpeng, J. 2554. **A Study of Tourists' Opinions to the Management of Cultural Tourism at Sothon Ram Temple Chachoengsao.** Burapa University, Chonburi. (in Thai).

ภาคผนวก

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เอกสารชุดนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพัฒนา การท่องเที่ยว คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อศึกษาถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮังเมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ ฉะนั้นแบบสอบถามทุกชุดจะไม่ระบุชื่อผู้ตอบแบบสอบถามและจะไม่ส่งผลต่อผู้ที่ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลงานวิจัย

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านให้ข้อมูลและความคิดเห็นตามแบบสอบถามนี้ การตอบคำถามในแบบสอบถามครั้งนี้จะถูกนำมาใช้ในการศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริงและตามความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง หวังว่าคงจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

ตอนที่ 3 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปต่อกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

ตอนที่ 5 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

นาย สุวรรณลี ไชแสน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาพัฒนาการท่องเที่ยว

คณะพัฒนาการท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบ

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนให้นับเป็นหนึ่งปี)

3. สถานภาพ

1. โสด

2. สมรส

3. หย่าร้าง

3. หม้าย

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

4. ปริญญาตรี

2. มัธยมศึกษา

5. สูงกว่าปริญญาตรี

3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

5. อาชีพหลัก

1. ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

2. พนักงานบริษัทเอกชน

3. เกษตรกร/ ทำนา

4. ธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ

5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ย.....บาทต่อปี (2558)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบ ดังนี้

5 หมายถึง

มากที่สุด

4 หมายถึง

มาก

3 หมายถึง

ปานกลาง

2 หมายถึง

น้อย

1 หมายถึง

น้อยที่สุด

ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัย สภาพแวดล้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเศรษฐกิจ					
1.1 ค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบ ของตัวเงิน					
1.2 ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น					
1.3 ประชาชนได้รับความสนใจจากนักลงทุน เข้ามาประกอบธุรกิจมากขึ้น					
1.4 เศรษฐกิจของประชาชนได้รับการพัฒนา ในทางที่ดีขึ้น					
1.5 ประชาชนมีความเป็นอยู่และการ ดำรงชีวิตที่ดีขึ้น					
2. ด้านสังคม					
2.1 การประสานความร่วมมือระหว่าง สมาชิกในบ้านต่อการจัดการการท่องเที่ยว					
2.2 ประชาชนในบ้านได้รับความรู้และ วิทยาการใหม่ๆจากการท่องเที่ยว					
2.3 พื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมาก ขึ้น					
2.4 สภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการพัฒนา เพิ่มมากขึ้น					
2.5 การร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของ ประชาชนภายในบ้าน					

ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัย สภาพแวดล้อมในการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. ด้านวัฒนธรรม					
3.1 การรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากร ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือพื้นที่ท่องเที่ยว					
3.2 ประชาชนให้การร่วมมือพัฒนาพื้นที่ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน					
3.3 การเปลี่ยนไปทางด้านวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมในพื้นที่					
3.4 การอนุรักษ์วัฒนธรรมและชีวิตความ เป็นอยู่ของประชาชน					
3.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม กับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่					
4. ด้านสิ่งแวดล้อม					
4.1 สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์					
4.2 แหล่งท่องเที่ยวยังมีความสมดุลและเป็น เอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรม					
4.3 การบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดี					
4.4 การปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น สภาพถนน ทางเดิน					
4.5 การจัดการขยะในบ้าน					
5. ด้านเทคโนโลยี					
5.1 ความสามารถในการนำใช้เครื่อง อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ ไอแพด สมาร์ทโฟน					

ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัย สภาพแวดล้อมในการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5.2 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นหรือ รับส่งข้อมูลระหว่างกันมีความสะดวก					
5.3 ความสามารถนำใช้โปรแกรม อินเทอร์เน็ต					

ตอนที่ 3 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

1. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อบัญชีสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่สละเวลาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่าง
ยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
4 หมายถึง มาก
3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย
1 หมายถึง น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ จัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการตัดสินใจ					
1.1. การค้นหาปัญหาและสาเหตุของ ปัญหาในการบริหารจัดการการ ท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน					
1.2 การวางแผนหรือแนวทางในการ จัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความ ยั่งยืน					
1.3 การวางแผนแนวทางในการดำเนินงาน ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมี ส่วนร่วม					
1.4 การวางแผนทางการประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้องในการรับผลประโยชน์					
1.5 การวางแผนทางการให้ประชาชน กลุ่ม และองค์กรอื่นๆมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
2. ด้านการวางแผน					
2.1 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ ในการดำเนินการวางแผนการท่องเที่ยวในพื้นที่					
2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยว					
2.3 การแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนหรือกำหนดแนวทางในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว					
2.4 การบริหารจัดการด้านสวัสดิภาพ และการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว					
3. ด้านการดำเนินการ					
3.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม					
3.2 การลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสียในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว					
3.3 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม					
3.4 การประสานแผนการพัฒนากานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
3.5 การนำท่องเที่ยวไปประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว					
3.6 การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยว คือ มีการร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์					
3.7 การจัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน					
3.8 การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม การไปดูงาน					
3.9 การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว					
3.10 ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย					
4. ด้านการรับผลประโยชน์					
4.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม					
4.2 การบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสียในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว					
4.3 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม					
4.4 การประสานแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยว					
4.5 การนำการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
4.6 การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยว					
4.7 การประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน					
4.8 การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม และการไปดูงาน					
4.9 การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว					
4.10 การประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย					
4.11 การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว					
4.12 การรับมือต่อความเสียหายจากการจัดการท่องเที่ยว					
5. ด้านการตรวจสอบและประเมินผล					
5.1 การติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของคณะดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว					
5.2 การตรวจสอบผลเมื่อเสร็จสิ้นจากการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว					
5.3 การสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป					
5.4 การเสนอผลของการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว					

ตอนที่ 5 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการ
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของบ้านธาตุอิงฮัง

1. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของบ้านธาตุอิงฮัง

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่สละเวลาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์กลุ่มคณะกรรมการท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง

ชื่อ-นามสกุล ..... เพศ .....

ปัจจุบันอายุ..... ปี(เกิน 6 เดือนให้นับเป็นหนึ่งปี)

การศึกษาสูงสุดที่ท่านสำเร็จ.....

รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน..... บาท

ตำแหน่งปัจจุบันในการบริหาร ..... เมื่อวันที่ .....

อำนาจหน้าที่ความ

รับผิดชอบ.....

วันที่สัมภาษณ์..... / ..... / .....

1. ด้านประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์และความเป็นมาเป็นเช่นไร

2. ด้านประเพณี วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม

ด้านประเพณี วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมมีอะไรบ้าง

3. ปัญหาและอุปสรรคต่างๆต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของ

บ้านธาตุอิงฮังในด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชนมี อะไรบ้าง

1.....

2.....

3.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่สละเวลาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ภาคผนวก ข
ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ตารางภาคผนวกที่ 1 แสดงผลค่าความเชื่อมั่น (reliability) เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน
ต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

แบบสอบถาม	ผู้ให้ข้อมูล (n= 30)
ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านเศรษฐกิจ	
1.1 ค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบของตัวเงิน	0.928
1.2 ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	0.925
1.3 ประชาชนได้รับความสนใจจากนักลงทุน เข้ามาประกอบธุรกิจมากขึ้น	0.927
1.4 เศรษฐกิจของประชาชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น	0.925
1.5 ประชาชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น	0.928
2. ด้านสังคม	
2.1 การประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกในบ้านต่อการจัดการการท่องเที่ยว	0.926
2.2 ประชาชนในบ้านได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ๆจากการท่องเที่ยว	0.931
2.3 พื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมากขึ้น	0.927
2.4 สภาพแวดล้อมของชุมชนได้การพัฒนาเพิ่มมากขึ้น	0.928
2.5 การร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของประชาชนภายในบ้าน	0.932
3. ด้านวัฒนธรรม	
3.1 การรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือพื้นที่ท่องเที่ยว	0.933
3.2 ประชาชนให้การร่วมมือพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	0.928
3.3 การเปลี่ยนไปทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่	0.925
3.4 การอนุรักษ์วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน	0.928
3.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม กับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่	0.928
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	
4.1 สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์	0.930

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ผู้ให้ข้อมูล (n= 30)
ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ค่าความเชื่อมั่น
4.2 แหล่งท่องเที่ยวยังมีความสมดุลและเป็นเอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรม	0.926
4.3 การบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดี	0.926
4.4 การปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น สภาพถนน ทางเดิน	0.926
4.5 การจัดการขยะในบ้าน	0.928
5. ด้านเทคโนโลยี	
5.1 ความสามารถในการนำใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ ไอแพด สมาร์ทโฟน	0.927
5.2 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นหรือรับส่งข้อมูลระหว่างกันมีความสะดวก	0.929
5.3 ความสามารถนำไปใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ต	0.926
รวม	0.931

ตารางภาคผนวกที่ 2 การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

แบบสอบถาม	ผู้ให้ข้อมูล (n= 30)
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ค่าความ เชื่อมั่น
1. ด้านการตัดสินใจ	
1.1. การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อ ก่อให้เกิดความยั่งยืน	0.956
1.2. การวางแผนหรือแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	0.956
1.3. การวางแผนทางการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม	0.956
1.4. การวางแผนทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการรับ ผลประโยชน์	0.956
1.5. การวางแผนทางการให้ประชาชน กลุ่ม และองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	0.955
2. ด้านการวางแผน	
2.1. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ ในการดำเนินการวางแผนการท่องเที่ยวในพื้นที่	0.957
2.2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการ ปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยว	0.958
2.3. การแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนหรือกำหนดแนวทางในด้านการบริหาร จัดการการท่องเที่ยว	0.956
2.4. การบริหารจัดการด้านสวัสดิภาพและการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว	0.957
3. ด้านการดำเนินการ	
3.1. การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	0.958
3.2. การลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของ เสียในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว	0.959
3.5. การนำท่องเที่ยวไปประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว	0.956
3.6. การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวคือ มีการร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์ รวม	0.957

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ผู้ให้ข้อมูล (n= 30)
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	ค่าความ เชื่อมั่น
3.7 การจัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน	0.958
3.8 การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม การไปดูงาน	0.956
3.9 การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว	0.956
3.10 ประเมินผล ตรวจสอบ	0.956
4. ด้านการรับผลประโยชน์	
4.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	0.957
4.2 การบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสีย ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว	0.956
4.3 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม	0.957
4.4 การประสานแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	0.956
4.5 การนำการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยว	0.958
4.6 การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยว	0.956
4.7 การประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน	0.956
4.8 การพัฒนาบุคลากร คือ การให้ความรู้ การฝึกอบรม และการไปดูงาน	0.958
4.9 การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว	0.957
4.10 การประเมินผล ตรวจสอบ	0.957
4.11 การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว	0.957
4.12 การรับผิดชอบต่อความเสียหายจากการจัดการท่องเที่ยว	0.957
5. ด้านการประเมินผล	
5.1 การติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของคณะดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว	0.956
5.2 การตรวจสอบผลเมื่อเสร็จสิ้นจากการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว	0.956
5.3 การสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป	0.955
5.4 การเสนอผลของการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว	0.956
รวม	0.958

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	Mr. Souvannaly XAYASEUN	
เกิดเมื่อ	12 พฤศจิกายน 1989	
ประวัติการศึกษา	ปี ค.ศ. 2011	ปริญญาตรี สาขาวิชา ภาษาอังกฤษการ ท่องเที่ยวและโรงแรมที่วิทยาลัยสุกสะวัต นครหลวงเวียงจันทน์
	ปี ค.ศ. 2006	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มัธยมศึกษาตอนปลายสงฆ์ เมืองทุละคม แขวงเวียงจันทน์
	ปี ค.ศ. 2003	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มัธยมศึกษาตอนต้นสงฆ์ เมืองวังเวียง แขวงเวียงจันทน์
ประวัติการทำงาน	ปี ค.ศ. 2007-2008	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พนักงานเสิร์ฟที่ ร้านอาหารบรูสกาย (Blue Sky Restaurant) นครหลวงเวียงจันทน์
	ปี ค.ศ. 2008-2011	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พนักงานต้อนรับที่ โรงแรมลาว นครหลวงเวียงจันทน์
	ปี ค.ศ. 2011-2012	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พนักงานต้อนรับที่ สหวันเวกัสไฮเต็ลแอนด์ คาสิโน (Savan Vegas Hotel & Casino) แขวงสะหวันนะเขต
	ปี ค.ศ. 2012-ปัจจุบัน	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รับราชการ สังกัดที่ห้องกรกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัย สะหวันนะเขต แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว